

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชน
จังหวัดชัยนาท

โดย นายวันชัย เลิศฤทธิ์ และคณะ

กันยายน 2556

สัญญาเลขที่ RDG555A0014

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

คณะผู้วิจัย
นายวันชัย เลิศฤทธิ์ และคณะ

สังกัด
จังหวัดชัยนาท

ชุดโครงการ ความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

คณะวิจัยโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท อันประกอบไปด้วย ภาคประชาชน ภาคราชการ นักวิชาการ และภาคเอกชน ขอขอบคุณ นายจำลอง โพธิ์สุข ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท นางพรณี งามขำ รองผู้ว่าราชการ จังหวัดชัยนาท สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หน่วยงานราชการ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน ภาควิชาการ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ให้คำปรึกษา แนะนำ มาด้วยดีตลอด

ขอขอบคุณ คณะกรรมการ และ สมาชิกเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ทั้ง 12 ตำบลในพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ ที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการดำเนินงาน โครงการฯ ให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เป็นอย่างดี

บทคัดย่อ

โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้งานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบลของจังหวัดชัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชนของชาวบ้าน (ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสาร) ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ไปสู่เป้าหมาย “พึ่งตนเองได้” เสริมสร้างกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและตอบสนองกับปัญหาความต้องการและทางเลือกใหม่ของชุมชนท้องถิ่น เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับข้อมูล ประสิทธิภาพการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน ให้กับผู้นำ สมาชิกกลุ่ม เครือข่ายชาวบ้านเพื่อให้เกิดแนวคิด และแนวปฏิบัติตลอดจนการปรับวิถีการผลิต เพื่อรองรับความเสี่ยงจากภัยพิบัติและนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดี และให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชัยนาทจำนวน 4 แห่ง เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้งานด้านวิสาหกิจชุมชนสู่สาธารณะชนทั่วไป

กระบวนการทำงาน ได้แก่ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน (บัญชีรายรับ-รายจ่าย) การสำรวจข้อมูลงานประเพณีวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 เรื่อง คือ ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสาร การวิเคราะห์และจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกันการศึกษาฐานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชน การอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน การจัดเวทีเรียนรู้ข้อมูลแบบรอบด้าน การพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ การสนับสนุนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้(แหล่งเรียนรู้ชุมชน) ในงานวิสาหกิจชุมชน การจัดทำระบบข้อมูลเอกสาร รวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ การฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการและสมาชิกเพื่อเป็นวิทยากรท้องถิ่น (Training of Trainers) การเชื่อมโยงกับสถาบันวิชาการและแหล่งวิชาการ การส่งเสริมการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด การจัดแสดงผลงานและวิชาการมหกรรมงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท การให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงานเพื่อให้การขับเคลื่อนงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ซึ่งกระบวนการทำงานทั้งหมดเป็นการสร้างการเรียนรู้จนทำให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบล มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นสู่การพึ่งตนเองได้ และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกันเป็นเครือข่ายได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ผลจากการดำเนินงานโครงการ ในด้านการส่งเสริมให้ชุมชนได้จัดทำบัญชีครัวเรือนใน 12 ตำบล จำนวน 600 ครัวเรือน เป็นการส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนในระดับ หมู่บ้าน ตำบล ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านได้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการใช้ข้อมูล ส่งผลให้การคิดวิเคราะห์เป็นระบบมากขึ้นและตระหนักในการพัฒนาสถานการณ์ด้วยข้อมูลที่อ้างอิงได้ร้อยละ 80 ของครัวเรือนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ทั้งการบริโภค (การปลูกผักไว้รับประทานภายในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายและดูแลสุขภาพ) การออม (การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่าง

ฟุ่มเฟือยลง) และการผลิต (เดิมปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายทั้งหมด เปลี่ยนเป็นปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และนำมาจำหน่าย) เกิดความร่วมมือกันของสมาชิกในครอบครัวและพฤติกรรมร่วมของชุมชนที่จะช่วย ปลดหนี้ การพัฒนาระบบคิดเชิงตรรกะและการปรับวิถีการบริโภค-อุปโภคแบบพอเพียง พร้อมการสร้าง ภูมิคุ้มกันของครอบครัวในการจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง

ในด้านการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับตำบล ทั้ง 4 ประเด็น ญัณอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ด พันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสารชุมชน พบว่า การสร้างกระบวนการที่ทำให้เครือข่ายฯ และ ชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งผ่านกิจกรรมการทำงาน การประชุมร่วมกันอย่างเป็นทางการ และการหาหรืออย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ มีการทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ในด้านกระบวนการเรียนรู้ เครือข่ายฯ ได้มีการเก็บ ข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลด้านวัตถุดิบ/การผลิต ข้อมูลการตลาด (การอุปโภค-บริโภค) ซึ่งนำมาใช้ในการ วิเคราะห์ และตัดสินใจทิศทางการดำเนินงานของเครือข่ายได้ พร้อมกับการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน จาก การดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายฯ พบว่า มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีคณะกรรมการ ดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการด้านวัตถุดิบ การผลิต และการตลาดอย่างเป็นระบบ อีกทั้งมีการบริหารการเงินที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ พร้อมกับการ พัฒนา และปรับปรุงลักษณะ และขนาดของบรรจุภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เหมาะสม และสามารถรักษา คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนสร้างจุดสนใจเพื่อการแข่งขันทางการตลาดได้ นอกจากนั้นรูปธรรมการ ดำเนินงานของเครือข่ายฯ ทำให้เกิดต้นแบบในงานวิสาหกิจชุมชน และรูปแบบการปฏิบัติที่ดี หรือ เหมาะสมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม องค์กรและเครือข่ายต่างๆ ต่อไป

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า การสร้างกระบวนการเรียนรู้ในงานวิสาหกิจชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการปฏิบัติของกลุ่มเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นเกษตรกรและชาวบ้านในพื้นที่ จังหวัดชัยนาท จากการเป็นผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย และซื้อหาเครื่องอุปโภค-บริโภค มาเป็นผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย และอุปโภค-บริโภคภายในครัวเรือนและชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยพื้นฐานเดิมของประชากรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความรู้ ประสบการณ์ และความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐานมาก่อน แล้วในส่วนหนึ่ง ก็จะได้รับเพิ่มเติมความรู้ และทักษะเรื่องงานธุรกิจตามการขยายผลในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เน้นไปที่การพัฒนาการบริหารจัดการและระบบการตลาด โดยเฉพาะการควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการผลิต ตลอดจนการพัฒนายุทธศาสตร์ และการขยายผลทางการตลาด ในด้านการบริหาร การเงินการบัญชี เครือข่ายฯ ได้รับความรู้ และพัฒนาระบบคิดเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตได้ ซึ่งจะทำให้ สามารถกำหนดราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีที่ช่วยให้ ตรวจสอบ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ ฯลฯ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างงานวิสาหกิจ ชุมชนให้เข้มแข็ง ประสบความสำเร็จ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การมีผู้นำที่ดีที่มีความตั้งใจ เสียสละ ความรับผิดชอบ ตลอดจนมุ่งมั่นที่จะแสวงหาโอกาส พร้อมกับรักษาคำมั่นสัญญา ตลอดจนมีกระบวนการ ผลิต และการดำเนินงานที่เป็นระบบ ควบคุมคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมกับการมีระบบคิด วิเคราะห์

การนำข้อมูลมาประเมินความเสี่ยง และโอกาสในการทำธุรกิจอย่างมีเหตุผล พร้อมกับการกำหนดเป้าหมาย
วางแผน และติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีระบบ หรือข้อต่อในการเก็บ และประมวลข้อมูล
เพื่อการตัดสินใจ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น/เครือข่าย

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข-ง
สารบัญ	จ-ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-12
บทที่ 2 กระบวนการดำเนินงานผลที่เกิดขึ้น	13-54
บทที่ 3 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ฯ จังหวัดชัยนาท	55-89
บทที่ 4 สรุปผลการศึกษา	89-102

ภาคผนวก

- ภาพกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการฯ	105-150
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนทั้ง 12 ตำบล	152-161
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	162-168
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลท่าชัย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	169-175
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลโพธิ์น้ำคอก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	176-182
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลวังหมัน อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท	183-189
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลห้วยสูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท	190-196
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลนางลือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	197-202
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท	203-210
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท	211-217
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลเสือโฮก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	218-224
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	225-231
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลเทียงแท้ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	232-240
- สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนตำบลหนองมะโมง อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	241-245
- สรุปข้อมูลเพื่อการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท	246
▶ ข้อมูลทั่วไป	247-253
▶ ข้อมูลในการทำนา	254-257
▶ ข้อมูลด้านการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว	258-267
▶ ข้อมูลด้านการใช้น้ำอินทรีย์ชีวภาพ	268-278
▶ ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชน	279-286

▶ ข้อมูลการบริโภคผักในชุมชน	287-300
▶ บทสรุปข้อมูลเพื่อการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท	301-306
- ข้อมูลด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตำบลนางลือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	307-315
- ข้อมูลด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตำบลหนองมะโมง อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	316-324
- ข้อมูลด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตำบลเสือโฮก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	325-333
- ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชนตำบลเที่ยงแท้ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	334-339
- ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชนตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท	340-345
- ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชนตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	346-351
- ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชนตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท	352-357
- ข้อมูลการบริโภคข้าวสารภายในชุมชนตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	358-363
- ข้อมูลการบริโภคผักภายในชุมชนตำบลท่าชัย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท	364-374
- ข้อมูลการบริโภคผักภายในชุมชนตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท	375-384
- ข้อมูลการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชนตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท	385-391
- ข้อมูลการบริโภคผักภายในชุมชนตำบลโพนางคำออก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	392-398
- แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท	
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางลือ	400-417
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง	418-436
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลเสือโฮก	437-456
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลบางซุด	457-475
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลท่าฉนวน	476-495
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลเที่ยงแท้	496-514
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลวังหมัน	515-530
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลสะพานหิน	531-548
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา	549-567
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลโพนางคำออก	568-587
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยตำบลท่าชัย	586-604
▶ แผนวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยตำบลห้วยงู	605-622

รหัสโครงการ : RDG5240014

ชื่อโครงการ : การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

ชื่อนักวิจัย : นายวันชัย เลิศฤทธิ์ และคณะกรรมการเครือข่ายภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท

E-mail Address : nar_cnt@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : ระหว่างวันที่ 15 มีนาคม 2555–วันที่ 14 กันยายน 2556(รวมเป็น 18 เดือน)

บทที่ 1 บทนำ

การจัดการปัญหาความยากจนของโครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการจังหวัดชัยนาท เน้น “การแก้จนโดยใช้ระบบการจัดการแบบบูรณาการ” ให้คนในชุมชนสามารถกำหนดชีวิต กำหนดอนาคตของตนเองจากฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ผ่านการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับครัวเรือนไปสู่ระดับท้องถิ่น ผ่านการทำบัญชีครัวเรือน โดยมีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาทเป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ 234 หมู่บ้านใน 21 ตำบล รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอ ซึ่งมีกระบวนการทำงานหลักๆ ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลและทุนเดิม เช่น แกนนำกลุ่ม เครือข่าย แหล่งเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจระหว่างคณะทำงาน และกลไกประสานงาน การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำงาน และอบรมวิทยากร การจัดเวทีสร้างความเข้าใจระดับ หมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ การสำรวจและเก็บข้อมูลครัวเรือน (บัญชีรายรับ-รายจ่าย) การวิเคราะห์-ถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การจัดทำแผนชุมชน และการประชาสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้านและตำบล และการบูรณาการแผนชุมชนเข้ากับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ผลจากการดำเนิน โครงการ นอกจากได้ข้อมูลครัวเรือน และแผนชุมชนในพื้นที่ 21 ตำบลแล้วยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายในชุมชน ระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก) ในระดับครอบครัว ครัวเรือนที่ลงบันทึกรายรับ-รายจ่ายครัวเรือน ได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่การลงบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ 1 เดือน ก็จะเริ่มเรียนรู้จากข้อมูลที่ตนเองได้ทำความเข้าใจ และเมื่อบันทึกต่อเนื่องหลายๆ เดือน ก็จะให้เกิดการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ในแต่ละเดือนมาเปรียบเทียบกัน ทำให้ครอบครัวเห็นภาพรวมการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกัน โดยเฉพาะรายรับ-รายจ่ายด้านการประกอบอาชีพซึ่ง ในช่วงระยะเริ่มต้นของการลงทุนจนถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้ได้คิดวิเคราะห์ถึง **ความคุ้มค่า** และลักษณะการจัดสรรแยกรายได้เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และการลงทุน ซึ่งทำให้เกิด **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม**ในการใช้จ่ายไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยลดสิ่งฟุ่มเฟือยลงหรือลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิด **การออม**ภายในครัวเรือน และ **การวางแผนชีวิต**ร่วมกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักประมาณการใช้จ่าย และการใช้ชีวิตที่มีต้องเผชิญกับความเสี่ยง ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง นอกจากนี้ยังมีหลายๆ ครัวเรือนที่เมื่อจัดทำบัญชีครัวเรือนแล้วสามารถ **ลดหนี้**ที่มีอยู่ได้ หรือบางครอบครัวสามารถ **ปลดหนี้** ภายในระยะ 2-3 ปี ในการเข้าร่วมโครงการฯ

ข) ในระดับหมู่บ้าน การประมวลสรุปข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน และวิเคราะห์ภาพรวมของหมู่บ้านร่วมกัน ทำให้เห็นสภาพความเป็นจริงของชุมชน และส่งเสริมให้สมาชิกในหมู่บ้านได้ร่วมกันค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาที่แท้จริงของหมู่บ้านจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมหาทางออกของปัญหา จึงเกิดแผนงาน หรือโครงการย่อยที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของคนในชุมชน นอกจากนี้ข้อมูลครัวเรือน ทำให้ชุมชนสามารถได้เรียนรู้ และสามารถวิเคราะห์ถึงกิจกรรม หรือแผนงานที่ชุมชน

สามารถดำเนินการเองได้ หรือที่จะต้องทำร่วมกับหน่วยอื่นๆ หรือที่ต้องอาศัยการดำเนินการของหน่วยงานหรือรัฐบาลส่วนกลาง

ค) ในระดับตำบล

- เกิดตำบลเข้มแข็ง โดยมีตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตำบลและแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการประชุมพูดคุยกันสม่ำเสมอ มีฐานข้อมูลเพื่อประกอบการเรียนรู้และตัดสินใจ มีการประสานแผนทำงานร่วมกับ อปท. มีการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น มีการเมืองภาคพลเมืองและมีการสรุปทบทวนร่วมกัน

- จากข้อมูลบัญชีครัวเรือน คณะกรรมการตำบล/ชุมชน ได้นำข้อมูลบัญชีครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านมารวมเป็นข้อมูลของตำบล แล้วร่วมกันวิเคราะห์ทำให้ได้เห็นสภาพความเป็นจริงของตำบล ซึ่งทุกหมู่บ้านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน จากนั้นทำการรวบรวมแผนชุมชนแต่ละหมู่บ้าน มาจัดทำเป็นแผนชุมชนระดับตำบล พร้อมทั้งร่วมวิเคราะห์แผนของแต่ละหมู่บ้านที่เป็นประเด็นและปัญหาเร่งด่วนร่วมกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับคนในตำบล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในรูปแบบเครือข่ายระดับตำบล อันเป็นความต้องการของชาวบ้านที่ต้องการแก้ไขปัญหา จึงร่วมมือกันดำเนินงานในกิจกรรม “เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส” นำสู่วิสาหกิจชุมชน โดยการทำงานเริ่มต้นทำแบบ 3 ขา คือ ชาวบ้านร่วมลงหุ้น/ทุนเดิมที่มีอยู่ (เช่น โรงผลิตปุ๋ย โรงสี ฯลฯ) สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย (สกว.) สนับสนุนความรู้และทรัพยากรต่างๆ (เงินทุน) ที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นทำกระบวนการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สนับสนุนด้านงบประมาณ (เงินทุน) และการจัดการ ในกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนระดับตำบล 4 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่หนึ่ง กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	จำนวน 8 ตำบล
ประเด็นที่สอง กองทุนข้าวสาร	จำนวน 7 ตำบล
ประเด็นที่สาม กลุ่มเมล็ดพันธุ์ข้าว	จำนวน 3 ตำบล
ประเด็นที่สี่ กลุ่มผักปลอดภัย	จำนวน 3 ตำบล

โดยสรุปผลการดำเนินงานในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชนกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้ข้อมูลส่งผลให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และความตระหนักรู้ในการประเมินสถานการณ์โดยใช้ข้อมูล และหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

2. เกิดกิจกรรมการแก้ปัญหาความยากจนที่เป็นประโยชน์ที่มาจากการพัฒนาข้อมูล การคิดวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ตลอดจนการตัดสินใจของชาวบ้านเอง โดยสร้างรูปธรรมทางเลือกในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยกิจกรรมที่มาจากฐานการผลิต และประสบการณ์ของชุมชนในเรื่องการเกษตร เช่น กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กลุ่มเมล็ดพันธุ์ข้าว กองทุนข้าวสาร กลุ่มผักปลอดภัย ตำบลเข้มแข็ง ทั้งนี้เมื่อประเมินผลโดยทั่วไปแล้ว ชุมชนโดยส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์การใช้ข้อมูลในการคิด

วิเคราะห์ และตัดสินใจอยู่บ้างแล้ว แต่กระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนความรู้ในการจัดทำเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และพื้นที่มากยิ่งขึ้น

3. เกิดกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ จากความคิดริเริ่มของกลุ่มชุมชนในพื้นที่ โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบกลุ่มมากยิ่งขึ้น อาทิ การรวมตัวกันของผู้บริโภคข้าวสารมาเป็นกลุ่มการจัดการซื้อขายข้าวสารภายในชุมชนร่วมกัน

4. เกิดการพัฒนาทักษะ การสั่งสมประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงของชุมชน ซึ่งจะเป็บทเรียนในการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหา และนำเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาและพัฒนาการทำงานต่อไปในอนาคตได้ด้วยตนเอง

5. เกิดการพัฒนาทักษะและอุดมการณ์ของกลุ่มแกนนำหรือผู้นำชาวบ้าน/เกษตรกร การสร้างจิตสำนึกและปฏิบัติการในการพัฒนา และปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

6. หน่วยงาน และสาธารณชนให้การยอมรับ และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานกับกลุ่มชุมชนและเกษตรกรมากยิ่งขึ้น

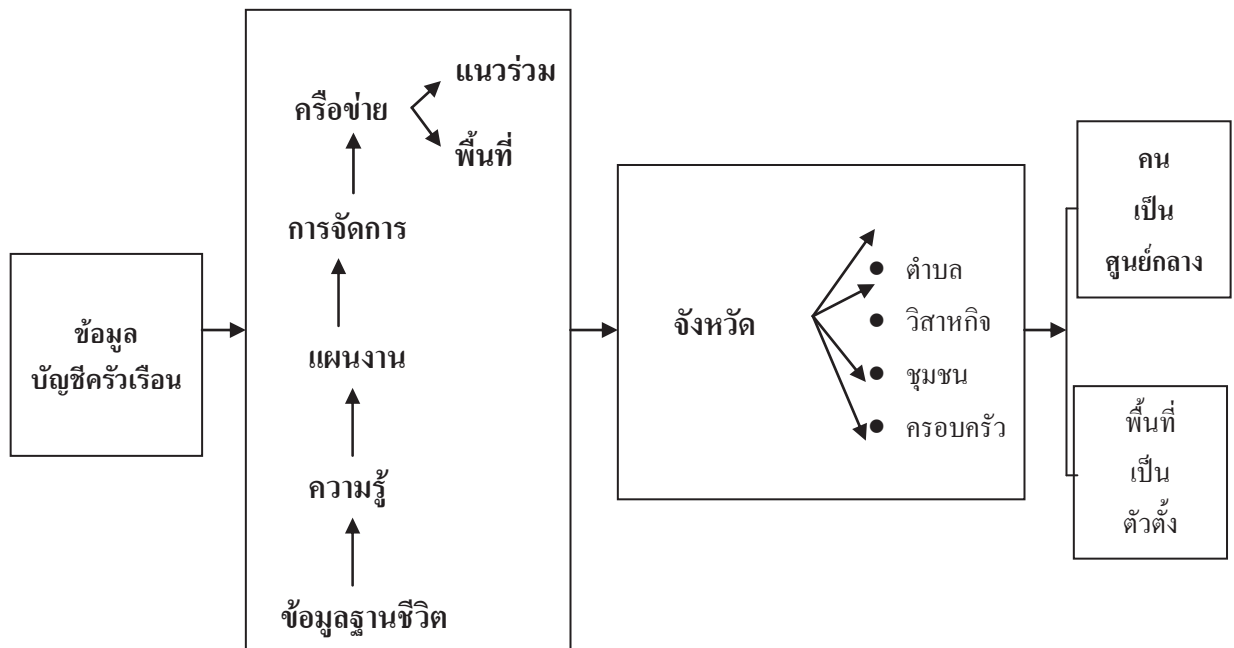
7. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ข้อมูลของพื้นที่โดยชาวบ้านเอง เช่น มีการบันทึกการทำงาน ข้อมูลกิจกรรมที่สำคัญ การจัดทำรายงานต่างๆ

8. เกิดกระแสความตื่นตัวของชาวบ้านในชุมชน ปัญหาความยากจน การวิเคราะห์ที่มา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนาทางเลือกในรูปแบบ/ประเด็นงานต่างๆ

9. เกิดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ และเอกชนในการเข้ามาร่วมกัน คิด ทำ เพื่อจัดปัญหาความยากจน

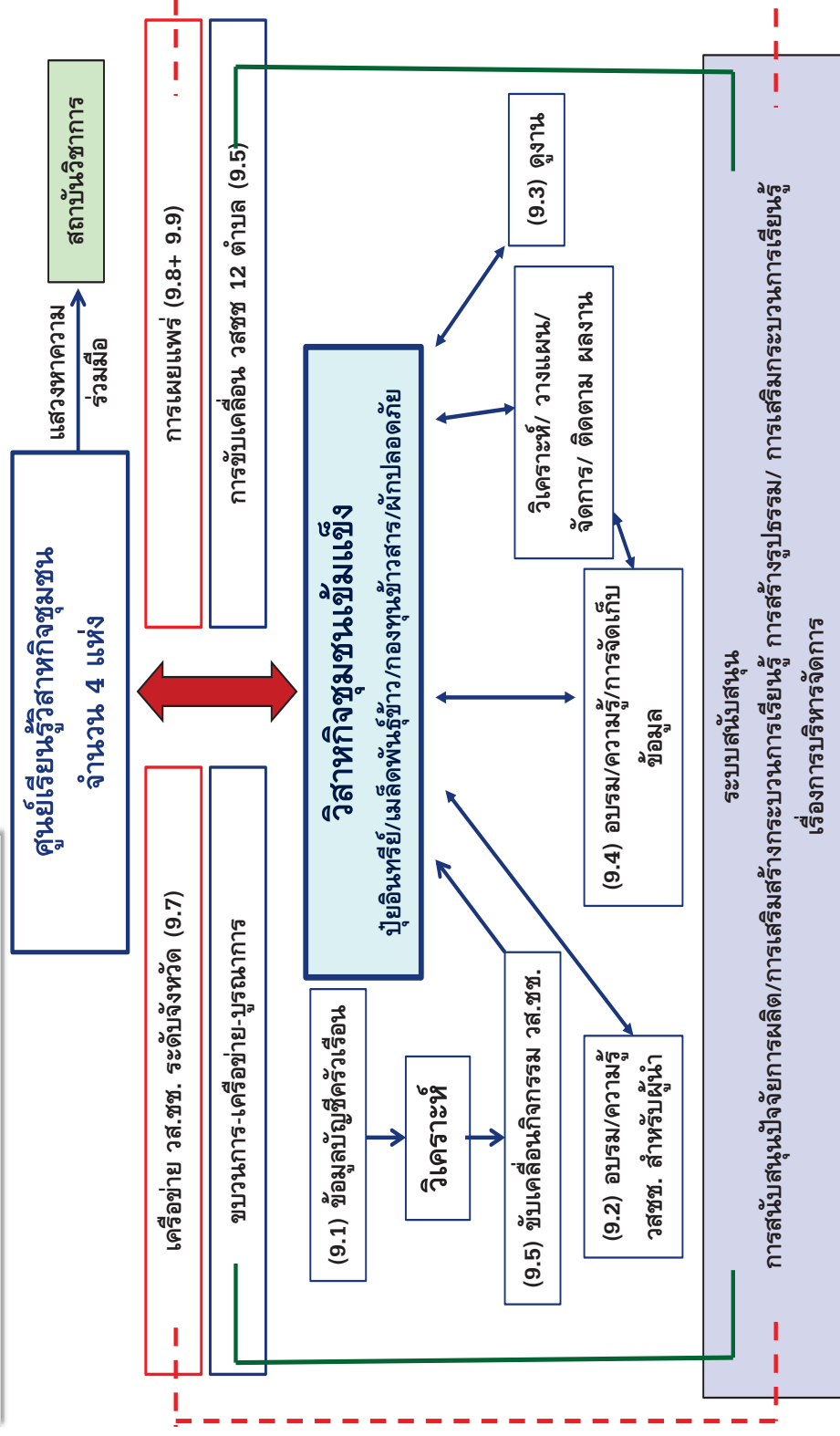
10. ชาวบ้านที่เข้าร่วมการดำเนินงานในโครงการได้รับความสุขทางจิตใจ มีความภูมิใจที่ตนเองได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาเพื่อจัดปัญหาความยากจนเพื่อชุมชน ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีทางเลือกและพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้น เช่น ได้ซื้อข้าวสารในราคาถูก ได้บริโภคผัก และอาหารปลอดภัย มีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี มีคุณภาพ และมีราคาถูกสำหรับการเพาะปลูก ได้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพและสารสกัดชีวภาพต่างๆ ทดแทนปุ๋ยเคมีซึ่งมีราคาแพง และเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

แผนภาพการสร้างปฏิบัติการในพื้นที่

จากบทเรียนการทำงานเพื่อจัดปัญหาความยากจนของชุมชนในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ในประเด็นงานต่างๆ ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย รวมทั้งตำบลเข้มแข็ง เพื่อนำสู่การกำหนดทิศทางในอนาคตที่ชัดเจน กลุ่มผู้นำเกษตรกร สมาชิกเกษตรกร ตลอดจนเจ้าหน้าที่นักพัฒนาและเครือข่ายองค์กรภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มีความมั่นใจในการก้าวต่อไปในการที่จะยกระดับการพัฒนาให้บรรลุผลในการจัดปัญหาความยากจน รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการพัฒนารูปธรรมทางเลือกให้เกิดความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายในการสร้างความร่วมมือเพื่อจัดปัญหาความยากจน โดยชาวบ้านในชุมชนจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการ “พึ่งตนเองได้” ในการทำมาหากิน และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชน

แนวทางในการดำเนินงานโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชนของชาวบ้าน (ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย) ภายใต้โครงการความร่วมมือฯ ไปสู่เป้าหมาย “การพึ่งตนเองได้”
2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานที่สอดคล้อง และตอบสนองกับปัญหาความต้องการ และทางเลือกใหม่ของชุมชนท้องถิ่น
3. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับข้อมูลประสบการณ์การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน ให้กับผู้นำ สมาชิกกลุ่ม เครือข่ายชาวบ้านเพื่อให้เกิดแนวคิด และแนวปฏิบัติ ตลอดจนการปรับวิถีการผลิต เพื่อรองรับความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดี
4. เพื่อให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชัยนาทจำนวน 4 แห่ง
5. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิสาหกิจชุมชนสู่สาธารณะชนทั่วไป

พื้นที่เป้าหมายของโครงการ จำนวน 12 ตำบลในจังหวัดชัยนาท

ที่	ตำบล	อำเภอ	ประเด็น
1	ท่าชัย	เมือง	ผักปลอดภัย
2	ห้วยงู	หันคา	ผักปลอดภัย
3	หันคา	หันคา	เมล็ดพันธุ์ข้าว
4	โพนางคำออก	สรรพยา	เมล็ดพันธุ์ข้าว
5	นางลือ	เมือง	ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ
6	เสือโฮก	เมือง	ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ
7	หนองมะโมง	หนองมะโมง	ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ
8	สะพานหิน	หนองมะโมง	กองทุนข้าวสาร
9	วังหมัน	วัดสิงห์	กองทุนข้าวสาร
10	บางซุด	สรรคบุรี	กองทุนข้าวสาร
11	เทียงแท้	สรรคบุรี	กองทุนข้าวสาร
12	ท่าฉนวน	มโนรมย์	กองทุนข้าวสาร

หมายเหตุ การดำเนินงานในโครงการเดิม จัดทำในพื้นที่ 21 ตำบล และในโครงการที่ดำเนินการอยู่ปัจจุบันเป็นการทำนาร่องในพื้นที่ 12 ตำบล เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนารูปธรรมทางเลือกให้เกิดความยั่งยืน โดยมีเป้าหมาย การสร้างความร่วมมือเพื่อขจัดปัญหาความยากจน โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกตำบลนาร่อง คือ (1) การมีกิจกรรมต่อเนื่อง (2) การมีระบบข้อมูลที่ชัดเจน (3) การมีความร่วมมือของท้องถิ่นท้องถิ่น และ (4) ความพร้อมของชุมชนในการดำเนินโครงการ

วิธีการดำเนินงานโครงการ

1. การปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย 12 ตำบล
2. คณะทำงานโครงการฯ สนับสนุน ติดตาม ให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายฯ ในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง
3. การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ให้กับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ทั้ง 12 แห่ง/เครือข่าย ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
4. การประสานงานความร่วมมือกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ในการเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนของเครือข่าย
5. การส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการเรียนรู้และจัดการองค์ความรู้ พร้อมนำมาพัฒนาในการดำเนินงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
6. การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของโครงการ

กลไกการดำเนินงาน

- คณะกรรมการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 12 เครือข่าย (12 ตำบล) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนเครือข่าย
- คณะทำงานโครงการ สนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่าย
- ภาควิชาความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านวิสาหกิจชุมชน ของเครือข่าย

กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

ระยะเตรียมการ

- การประชุมคณะกรรมการโครงการ ระดับจังหวัดเพื่อจัดทำโครงการฯ เสนอไปยังสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- การจัดเวทีประสานแผนงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ในระดับจังหวัดก่อนเริ่มดำเนินงานโครงการ เพื่อได้แนวทางการดำเนินงานที่มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ

1. การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนให้กับชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง
2. การอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านวิสาหกิจชุมชน
3. การศึกษาดูงานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จพร้อมกับปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
4. การสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด และจัดเวทีวิเคราะห์/ สังเคราะห์ข้อมูล
5. การสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 ตำบลในโครงการ

- 5.1. การจัดเวทีสร้างการเรียนรู้ข้อมูลแบบรอบด้าน (บัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง/
ข้อมูล ด้านการผลิต/การตลาด ฯลฯ)
- 5.2. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ
- 5.3. การพัฒนาด้านการบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า
6. การสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (แหล่งเรียนรู้ชุมชน) ในงานวิสาหกิจชุมชน
 - 6.1.การจัดทำระบบ ข้อมูลเอกสารรวบรวมองค์ความรู้ และประสบการณ์ในการทำกิจกรรม
และสื่อประกอบการเรียนรู้
 - 6.2. การฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการ/สมาชิก การฝึกอบรมเพื่อเป็นวิทยากรท้องถิ่น(Training
of Trainers)
 - 6.3 การเชื่อมโยงกับสถาบันวิชาการ และแหล่งวิชาการ
7. การส่งเสริมการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด
8. การจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรทั่วไปหน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไปและ
การจัดแสดงผลงานและงานวิชาการ “มหกรรมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท”
9. การให้คำปรึกษา แนะนำประสานงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (พื้นที่ขยาย 9 ตำบล)
10. การประชุมคณะกรรมการทำงานจังหวัด
11. การสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการฯที่ผ่านมา
12. การรายงานผลการดำเนินงาน โครงการต่อ ผู้เกี่ยวข้อง 6 เดือน/ครั้ง
13. การบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพของโครงการ

แผนงานในการดำเนินงานโครงการ ระยะเวลา 18 เดือน (เริ่ม 15 มีนาคม 2555 ถึง 14 กันยายน 2556)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
11.1. การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง	มี.ค.55	เม.ย.55	พ.ค.55	มิ.ย.55	ก.ค.55	ส.ค.55	ก.ย.55	ต.ค.55	พ.ย.55	ธ.ค.55	ม.ค.56	ก.พ.56	มี.ค.56	เม.ย.56	พ.ค.56	มิ.ย.56	ก.ค.56	ส.ค.56
11.2. การอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มฯ	↓					↑						↑						
11.3. การศึกษาดูงานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชนฯ	↓					↑												
11.4. การสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลด้านการผลิต/การตลาดฯ	↓					↑												
11.5. การสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน	↓																	↑
11.6. การสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้							↓											↑
11.7. การส่งเสริมการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนฯ	↓																	↑
11.8. การจัดทำสื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรฯ/การจัดแสดงผลงานและงานวิชาการ “มหกรรมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท”													↓					↑
11.9. การให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงานฯ	↓																	↑
11.10. การประชุมคณะทำงานจังหวัดทุกๆ 2 เดือน		↕		↕		↕		↕		↕		↕		↕		↕		↕
11.11. การสรุปเตรียมการดำเนินงานโครงการฯ																		↕
11.12. การรายงานผลการดำเนินงานของโครงการฯ						↕						↕						↕
11.13. การบริหารจัดการโครงการฯ	↓																	↑

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของโครงการ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย) จำนวน 12 กลุ่ม มีการบริหารจัดการที่ดีในด้านการจัดการวัตถุดิบ/การผลิต/การตลาด/การเงิน/ การบรรจุภัณฑ์/การประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
2. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือฯ จำนวน 12 กลุ่ม และพื้นที่ขยายอีก 9 กลุ่ม มีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการงานวิสาหกิจชุมชนของตนเอง
3. ชาวบ้านเกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการใช้ข้อมูล ส่งผลให้การคิดวิเคราะห์เป็นระบบมากขึ้นและตระหนักในการพัฒนาสถานการณ์ด้วยข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ จำนวน 600 ครัวเรือน 4. ชาวบ้านมากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ทั้งการบริโภค (การปลูกผักไว้รับประทานภายในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและดูแลสุขภาพ) การออม (การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยลง) และการผลิต (เดิมปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายทั้งหมด เปลี่ยนเป็นปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และนำมาจำหน่าย) เกิดความร่วมมือกันของสมาชิกในครอบครัวและพฤติกรรมร่วมของชุมชนที่จะช่วยปลดหนี้ การพัฒนาระบบคิดเชิงตรรกะและการปรับวิถีการบริโภค-อุปโภคแบบพอเพียง พร้อมการสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวในการจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง
5. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 ศูนย์ (ศูนย์การเรียนรู้ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ ศูนย์การเรียนรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์การเรียนรู้กองทุนข้าวสาร ศูนย์การเรียนรู้ผักปลอดภัย) และมีวิทยากรท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอดความรู้ จำนวน 60 คน
6. การมีสื่อเผยแพร่และได้แสดงผลงานด้านวิสาหกิจชุมชนให้เกษตรกรทั่วไป หน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไป นำไปใช้เป็นแนวทางต่อไปได้ เช่น แผ่นบันทึกชี้ดี แผ่นคิดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ และคู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน (ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย) จำนวน 500 ชุด
7. การบูรณาการวางแผนงานร่วมกับท้องถิ่น/จังหวัด

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่ม มีการบริหารงานด้านองค์กรเป็นระบบ กล่าวคือ มีคณะกรรมการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่มมีการบริหารงานด้านวัตถุดิบ ด้านการผลิตและการตลาดตลอดจนการบริหารการเงินที่ชัดเจนและถูกต้องสามารถตรวจสอบได้
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่ม มีการเก็บข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลด้านวัตถุดิบ/การผลิตข้อมูลการตลาด (การอุปโภค-บริโภค) สามารถวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานของกลุ่มได้
4. ชุมชนมีกิจกรรมทำร่วมกันได้เข้าร่วมเวทีการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอในระดับตำบล ระดับเครือข่าย และระดับจังหวัด สามารถนำไปใช้การพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายได้

5. ครั้วเรือนในระดับชุมชน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายในครัวเรือนไปในทางที่ดีขึ้นและมีการวางแผนการจ่ายในครัวเรือนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ชุมชนมีการทำงานร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานราชการภาควิชาการ และภาคเอกชน

บทที่ 2 กระบวนการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น

การที่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ได้ดำเนินงานจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามการสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 ทำให้เกิด**การเปลี่ยนแปลงชีวิต** และ **สร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน** การแก้ไขปัญหาคาความยากจน และทำให้หลุดพ้นจากความเป็นหนี้สิน และเกิดการออมเงินในภาคครัวเรือน และชุมชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพ และความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้มากยิ่งขึ้น

การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการกลุ่มที่ช่วยให้ครอบครัวและชุมชนหลุดพ้นความยากจน โดยเน้นการพัฒนากระบวนการคิด การปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิต ตลอดจนการบริโภค-อุปโภค โดยผ่านการดำเนินงานของโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ซึ่งเน้นสนับสนุนการบริหารและการจัดการของกลุ่มหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ และความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการทำให้เกิดกลุ่ม และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่สำคัญ 4 ประเภท กล่าวคือ

- **เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ** เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิต และ/หรือจัดซื้อปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จำหน่ายให้กับสมาชิกและเกษตรกรที่ต้องการลดต้นทุนในการผลิต และป้องกันผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ (การใช้สารเคมีทางการเกษตร)

- **เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน** เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เพาะปลูกเอง ทำให้ได้พันธุ์ข้าวที่ดี มีปัญหาในการเพาะปลูกน้อย ช่วยลดต้นทุนในการทำการเพาะปลูก และช่วยสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว

- **เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผักปลอดภัย** เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ทำให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีที่มีโทษต่อร่างกาย เป็นการสร้างสุขภาวะ ลดค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน และสร้างรายได้จากการจำหน่ายผักปลอดภัย

- **เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกองทุนข้าวสารชุมชน** แม้ว่าจะจังหวัดชัยนาทจะเป็นเมืองเกษตรกรรมทำนาอันดับต้นๆ ของประเทศไทย แต่ชาวนาชัยนาทกลับทำนาเพื่อการพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ต้องซื้อข้าวสารมาบริโภคในครัวเรือน ซึ่งมียอดการซื้อสูงถึงปีละหลายหมื่นบาทต่อครัวเรือน และมียอดซื้อปีละหลายสิบล้านบาทต่อตำบล การรวมกลุ่มกันเพื่อผลิต และ/หรือซื้อข้าวสารมาจำหน่ายให้กับสมาชิกและชาวบ้านทั่วไปในชุมชน ทำให้ได้บริโภคข้าวสารที่ได้คุณภาพดีและราคาถูกกว่าท้องตลาด

การรวมกลุ่มในการแก้ไขปัญหาชุมชนโดยการดำเนินงานด้านวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นการเริ่มต้นทำงานเพื่อสร้างแนวทางของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง โครงการการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาทเป็นงานวิจัยเชิงพัฒนา ที่มีกระบวนการสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนได้ค้นหาแนวทาง รูปแบบ และวิธีการในการบริหารจัดการเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็ง

การดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น

1. การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนให้กับชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

- การคัดเลือกชาวบ้านที่สนใจทำบัญชีครัวเรือนจำนวน 50 ครัวเรือน/ตำบล จำนวน 12 ตำบล ได้แก่ ตำบลนางลือ ตำบลท่าชัย ตำบลเสือโฮก ตำบลท่าฉนวน ตำบลวังหมัน ตำบลหันคา ตำบลห้วยขุม ตำบลบางซุด ตำบลเที่ยงแท้ ตำบลโพธิ์นางคำออก ตำบลหนองมะโมง และตำบลสะพานหิน รวมทั้งสิ้น 600 ครัวเรือน

- การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการจดบันทึกในสมุดบันทึกรายรับ-รายจ่ายครัวเรือน (แบบใหม่) ให้กับแกนนำในแต่ละตำบล เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับครัวเรือนเป้าหมายในการจัดทำบัญชีครัวเรือนได้

- การปฏิบัติงาน และติดตามการปฏิบัติงานของแกนนำตำบลในการนำแบบบัญชีครัวเรือนให้ชาวบ้านครัวเรือนที่สนใจ นำไปจดบันทึกอย่างต่อเนื่องระยะเวลาจำนวน 12 เดือน โดยได้เริ่มจดบันทึกตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2555 ถึงเดือนมิถุนายน 2556

- แกนนำในตำบลจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนพร้อมทั้งรวบรวมสรุป ข้อมูลในภาพรวมของตำบล เดือนละ 1 ครั้ง จนครบ 1 ปี แล้วจัดทำสรุปข้อมูล ให้นำเสนอ แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ร่วมกันในระดับตำบล

ข้อมูลเปรียบเทียบด้านรายรับ

รายรับ 3 อันดับแรก	ปี 52/53	คิดเป็นร้อยละ
	2,381 ครั้วเรือน	
1. การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร (จากการทำนา ไร่ และสวน)	501,957,779.00	54.87
2. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง รายได้จากการดำเนินการ และการให้บริการ (ค่า Commission)	92,026,404.00	10.06
3. ค่าจ้างจากการทำงาน หรือการให้บริการ	77,922,034.00	8.52

รายรับ 3 อันดับแรก	ปี 55/56	คิดเป็นร้อยละ
	600 ครั้วเรือน	
1. การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร (จากการทำนา ไร่ และสวน)	125,757,109.00	56.71
2. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง รายได้จากการดำเนินการ และการให้บริการ (ค่า Commission)	25,198,497.00	11.36
3. ค่าจ้างจากการทำงาน หรือการให้บริการ	24,755,758.00	11.16

ข้อมูลเปรียบเทียบด้านรายจ่าย

รายจ่าย 3 อันดับแรก	ปี 52/53	คิดเป็นร้อยละ
	2,381 ครั้วเรือน	
หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	358,879,939.00	51.31
หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน และงานสังคม	108,331,510.00	15.49
หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	101,140,810.00	14.46

รายจ่าย 3 อันดับแรก	ปี 55/56	คิดเป็นร้อยละ
	600 ครั้วเรือน	
หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	69,401,494.00	52.02
หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	18,252,183.00	13.68
หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและงานสังคม	14,544,981.00	10.90

ข้อมูลเปรียบเทียบด้านการพึ่งตนเอง/พึ่งพภายนอก

รายการ	ปี 52/53	ปี 55/56
การพึ่งตนเอง	ร้อยละ 67.97	ร้อยละ 71.45
การพึ่งพภายนอก	ร้อยละ 32.03	ร้อยละ 28.55

ข้อมูลเปรียบเทียบการวางแผนชีวิตชุมชน

ลำดับที่	รายการ	ปี 52/53
1	หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	ร้อยละ 51.31
2	หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและงานสังคม	ร้อยละ 15.49
3	หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายอาหาร	ร้อยละ 14.46
4	หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	ร้อยละ 10.50
5	หมวดที่ 3 : ค่าใช้จ่ายค่ายา-สุขภาพอนามัย	ร้อยละ 3.27
6	หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	ร้อยละ 2.09
7	หมวดที่ 4 : ค่าใช้จ่ายเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ	ร้อยละ 3.94

ลำดับที่	รายการ	ปี 55/56
1	หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	ร้อยละ 52.02
2	หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	ร้อยละ 13.68
3	หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและงานสังคม	ร้อยละ 10.90
4	หมวดที่ 4 : ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	ร้อยละ 10.01
5	หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	ร้อยละ 5.23
6	หมวดที่ 3 : ค่าใช้จ่ายค่ายา และเครื่องนุ่งห่ม	ร้อยละ 4.20
7	หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	ร้อยละ 3.94

สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือน (จาก 600 ครัวเรือนใน 12 ตำบล)
จากพื้นที่เป้าหมายของโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนฯ

รายการ	รวมเป็นเงิน
1. การจำหน่ายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	125,757,109.00
2. การจำหน่ายสัตว์เลี้ยง และผลผลิตจากสัตว์เลี้ยง	4,185,410.00
3. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม หรืองานฝีมือต่าง ๆ	1,084,899.00
4. การค้าขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร	12,429,586.00
5. ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ	24,755,758.00
6. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง รายได้จากการดำเนินการ และการให้บริการ (ค่า Commission)	25,198,497.00
7. การขายที่ดิน บ้าน เครื่องมือ ยานพาหนะต่างๆ	4,363,883.00
8. การให้เช่า ที่ดิน บ้าน รถไถ เครื่องมือ ยานพาหนะต่างๆ	4,077,074.00
9. รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ยธนาคาร ฯลฯ	6,553,360.00
10. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ	2,674,679.00
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค	1,811,918.00
12. เงินที่ลูก หลานญาติพี่น้อง ส่งมาให้	5,749,697.00
13. รายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่าง ๆ เงิน หรือลาภลอย ฯลฯ	3,126,738.00
รวมรายรับเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น	221,768,608.00
รายจ่าย	
หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	9,319,402.00
1.2 ค่าเช่า/ซื้อวัสดุอุปกรณ์ หรือลงทุนเครื่องมือในการประกอบอาชีพ	15,231,082.00
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน รวมทั้งค่าแถมไปรษณีย์	1,272,018.00
1.4 ค่าพลังงานและน้ำมันในการประกอบอาชีพ	10,360,480.00
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ รวมทั้งยาขับไล่แมลงชีวภาพ	3,491,417.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยยูเรีย ปุ๋ยเคมีสูตรต่างๆ สอร์โม่ ฯลฯ	12,935,196.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช	6,812,482.00
1.8 ซื้อสัตว์เพื่อการประกอบอาชีพ เช่น วัว นก ปลา หมู ไก่ ฯลฯ	1,195,551.00
1.9 ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	2,530,548.00
1.10 ซื้อสินค้าเพื่อจำหน่าย	6,253,318.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 1	69,401,494.00

หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	รวมเป็นเงิน
2.1 ข้าวสารทุกชนิด	4,132,613.00
2.2 เนื้อสัตว์บก สัตว์น้ำ แมลง และสัตว์อื่นๆ ที่ใช้เป็นอาหาร	3,453,757.00
2.3 ผักสด ผลไม้สดต่างๆ และเครื่องเทศต่างๆ	2,297,545.00
2.4 ไข่สด เช่น ไข่เป็ด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา ฯลฯ	733,969.00
2.5 อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง อาหารสำเร็จรูป และเครื่องปรุงอาหาร	1,377,120.00
2.6 อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน เช่น ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยว กับข้าวถุง ขนมหวาน ฯลฯ	2,718,811.00
2.7 น้ำดื่มสะอาด เช่น น้ำแร่ น้ำโพลาริส ฯลฯ	377,010.00
2.8 น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มเกลือแร่ เช่น สปอนเซอร์ ฯลฯ	1,091,216.00
2.9 นมทุกชนิด โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำผลไม้	1,259,432.00
2.10 ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม เช่น แก๊ส ถ่าน ฟืน ฯลฯ	810,710.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 2	18,252,183.00
หมวดที่ 3 : ค่าใช้จ่ายค่ายา และเครื่องนุ่งห่ม	
3.1 ค่ายาและค่ารักษาพยาบาล	1,227,067.00
3.2 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอนของสมาชิกในครัวเรือน	1,480,698.00
3.3 ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย	867,348.00
3.4 ของใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ของเด็กเล่น ฯลฯ	2,033,052.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 3	5,608,165.00
หมวดที่ 4 : ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	
4.1 ช่อมแซม ต่อเติม หรือปลูกบ้าน หรือปรับปรุงบริเวณบ้าน	5,223,329.00
4.2 ค่าซ่อมหรือซื้อเครื่องใช้ในบ้าน เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม ฯลฯ	857,791.00
4.3 ค่าไฟฟ้า	3,941,319.00
4.4 ค่าน้ำประปา	1,069,818.00
4.5 ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน ที่จ่ายเป็นรายเดือน และค่าบริการโทรศัพท์เติมเงิน	1,977,166.00
4.6 ค่าภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ฯลฯ	290,111.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 4	13,359,534.00

หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและงานสังคม	รวมเป็นเงิน
5.1 จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม เล่นแชร์	8,041,335.00
5.2 เงินทำบุญ หรือเงินช่วยงาน เช่น งานแต่งงาน งานศพ บวชนาค ฯลฯ	3,789,779.00
5.3 เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วยเหลือญาติในครอบครัวที่อยู่อื่น	1,826,250.00
5.4 จ่ายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และการแสดงอื่นๆ รวมถึงค่าหนังสือ ฯลฯ	887,617.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 5	14,544,981.00
หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	
6.1 ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมพิเศษ	2,427,029.00
6.2 ค่าอุปกรณ์การเรียน และชุดนักเรียน ชุดพละ ชุดลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	700,337.00
6.3 ค่าขนมที่ให้เด็กไปโรงเรียนรายวัน หรือรายเดือน	3,198,389.00
6.4 ค่ารถรับส่งเด็กไปโรงเรียนแบบประจำและรายเดือน	658,262.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 6	6,984,017.00
หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	
7.1 ขนมอบเคี้ยว ขนมอบกรอบ ลูกอม	1,021,108.00
7.2 เครื่องดื่มชูกำลัง เช่น ลิโพ กระทิงแดง เอ็ม 100 เอ็ม 150 ฯลฯ	486,733.00
7.3 เหล้า เบียร์ ยาแดง ไวน์ กระแช่ สาโท	1,326,269.00
7.4 ยาสูบ บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ฯลฯ	662,630.00
7.5 เงินที่เสียไปโดยไม่เต็มใจ เช่น ทำเงินหาย ถูกลักขโมย ถูกปรับ	427,306.00
7.6 เงินที่จ่ายเพื่อการเสี่ยงโชค และเงินเสี่ยงดวงในรูปแบบต่างๆ	1,335,827.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 7	5,259,873.00
รวมรายจ่ายทั้ง 7 หมวดเป็นเงินทั้งสิ้น	133,410,247.00
สรุปรายรับมากกว่ารายจ่าย	88,358,361.00

หมวดเงินออมและหลักประกัน	รวมเป็นเงิน
1. จ่ายเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันสุขภาพ และเบี้ยประกันภัย	3,927,694.00
2. ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้	12,364,925.00
3. ซื้อทอง เงิน นาก เพชร พลอย และเครื่องประดับที่มีค่าอื่นๆ	2,797,345.00
4. เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ	1,405,703.00
5. เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ	7,075,551.00
รวมหมวดเงินออมและหลักประกัน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น	27,571,218.00
หนี้สิน	-
1. ยอดเงินกู้ในระบบ	-
1.1 เพื่อการลงทุนและการประกอบอาชีพ อัตราดอกเบี้ย.....%	33,973,442.00
1.2 เพื่อการศึกษานูตรหลาน อัตราดอกเบี้ย.....%	541,272.00
1.3 เพื่อการใช้จ่ายอื่นๆ อัตราดอกเบี้ย.....%	2,680,412.00
รวมเงินกู้ในระบบ	37,195,126.00
2. ยอดเงินกู้นอกระบบ	-
2.1 เพื่อการลงทุนและการประกอบอาชีพ อัตราดอกเบี้ย.....%	2,129,930.00
2.2 เพื่อการศึกษานูตรหลาน อัตราดอกเบี้ย.....%	156,788.00
2.3 เพื่อการใช้จ่ายอื่นๆ อัตราดอกเบี้ย.....%	801,822.00
รวมเงินกู้นอกระบบ	3,083,860.00
รวมหนี้สินทั้งหมด	40,278,986.00
3. การผ่อนใช้หนี้เงินกู้ในระบบ	-
เงินต้น	17,098,699.00
ดอกเบี้ย	1,187,374.00
รวมผ่อนใช้หนี้เงินกู้ในระบบ	18,286,073.00
4. การผ่อนใช้หนี้เงินกู้นอกระบบ	-
เงินต้น	4,229,170.00
ดอกเบี้ย	187,729.00
รวมผ่อนใช้หนี้เงินกู้นอกระบบ	4,416,899.00
รวมการผ่อนใช้หนี้	22,702,972.00

**การวิเคราะห์รายรับหลักการพึ่งตนเอง และการพึ่งพาภายนอก
ของชาวจังหวัดชัยนาทจากพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ (600 ครัวเรือนใน 12 ตำบล)**

อันดับ	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	การแปลความหมาย
1	ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	125,757,109.00	56.71	พึ่งตนเอง
2	เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	25,198,497.00	11.36	พึ่งภายนอก
3	ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ	24,755,758.00	11.16	พึ่งภายนอก
4	การค้าขายสินค้าที่ซื้อมา การขายอาหาร	12,429,586.00	5.60	พึ่งตนเอง
5	รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้ ฯลฯ	6,553,360.00	2.96	พึ่งภายนอก
6	เงินที่ลูก หลานญาติพี่น้องฯ ส่งมาให้	5,749,697.00	2.59	พึ่งภายนอก
7	ขายสัตว์เลี้ยง และผลผลิตจากสัตว์เลี้ยง	4,363,883.00	1.97	พึ่งตนเอง
8	การขายที่ดิน บ้าน เครื่องมือ ฯ	4,185,410.00	1.89	พึ่งตนเอง
9	รายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น เงินที่ผู้อื่นฯ	4,077,074.00	1.84	พึ่งภายนอก
10	การให้เช่า ที่ดิน บ้าน รถไถ เครื่องมือฯ	3,126,738.00	1.41	พึ่งตนเอง
11	เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่างๆ	2,674,679.00	1.21	พึ่งภายนอก
12	รายได้จากการเลี้ยงโชค	1,811,918.00	0.82	พึ่งภายนอก
13	ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรมฯ	1,084,899.00	0.49	พึ่งตนเอง
รวม		221,768,608.00	100.00	พึ่งภายในคิดเป็น ร้อยละ 71.45
				พึ่งภายนอกคิดเป็น ร้อยละ 28.55

**การวิเคราะห์รายจ่ายของชาวชัยนาท
ของชาวจังหวัดชัยนาทจากพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ (600 ครัวเรือนใน 12 ตำบล)**

ที่	หมวด	จำนวนเงิน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	69,401,494.00	52.02	จ่ายค่าปุ๋ยเคมีมาก
2	หมวดที่ 2 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	8,252,183.00	13.68	หนักไปทางเนื้อสัตว์มาก
3	หมวดที่ 5 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและงานสังคม	4,544,981.00	10.90	จ่ายค่าดอกเบี้ยใช้คืนเงินกู้สูง
4	หมวดที่ 4 : ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	3,359,534.00	10.01	จ่ายซ่อมแซม และปลูกบ้านสูง
5	หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	6,984,017.00	5.23	จ่ายค่าเล่าเรียนสูง
6	หมวดที่ 3 : ค่าใช้จ่ายค่ายา และเครื่องนุ่งห่ม	5,608,165.00	4.20	จ่ายค่าของใช้ประจำวันมาก
7	หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	5,259,873.00	3.94	จ่ายค่าขนมเด็กสูงมาก
รวม		33,410,247.00	100.00	

ผลที่เกิดขึ้น

- เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- ชาวบ้านได้พัฒนาการเรียนรู้จากข้อมูลบัญชีครัวเรือนของตนเองจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่การพัฒนา และวางแผนชีวิตของตนเองได้ เช่น การรู้ช่วงเวลาของตนเองมีรายได้ การมีแผนการใช้จ่าย และมีวินัยในการบริหารการเงินของครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ การบริโภคในครัวเรือน การลงทุน และงานสังคม ค่าใช้จ่ายด้านยาและการดูแลสุขภาพ ตลอดจนเครื่องนุ่งห่ม การศึกษา และค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

- ชุมชนเกิดการคิดวิเคราะห์เป็นระบบมากขึ้น และตระหนักในการพัฒนาสถานการณ์ด้วยข้อมูลที่สามารถอ้างอิง ตรวจสอบได้ โดยการนำข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของชุมชนและกำหนดเป็นแผนชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด รวมทั้งนำข้อมูลเป็นเหตุเป็นผลของการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้

2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านวิสาหกิจชุมชน

- การจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ (การทำงานเป็นทีม การจัดการวัตถุดิบ การผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ และการจัดการทั่วไป) ให้กับคณะกรรมการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว กองทุนข้าวสาร ผักปลอดภัย ทั้ง 12 ตำบล จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 17-18 กรกฎาคม 2555 จำนวนผู้เข้าอบรม 41 คน ณ โรงแรมมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท โดยมีคณะวิทยากรจาก สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท และ ศ.ดร. อารี วิบูลย์พงศ์ พร้อมคณะจากภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริม เผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (โดยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ และจำลองสถานการณ์)

ครั้งที่ 2 วันที่ 31 สิงหาคม 2555 จำนวนผู้เข้าอบรม 31 คน ณ โรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท โดยคณะวิทยากรจากสมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท

ผลที่เกิดขึ้น

- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 12 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ตำบลนางลือ เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ตำบลเสือโฮก เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลหันคา เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลโพนางคำออก เครือข่ายผักปลอดภัยตำบลท่าชัย เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยตำบลห้วยงู เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลท่าฉนวน เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลวังหมัน เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลบางซุด เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลเทียงแท้ และเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลสะพานหินสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการในกิจกรรมของกลุ่มตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น กล่าวคือสามารถจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย, บัญชีงบกำไรขาดทุน บัญชีงบแสดงฐานะการเงิน การคิดต้นทุนในการผลิต การตั้งราคาที่เหมาะสม มีความรู้เรื่องหลักการตลาด การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

การประชาสัมพันธ์ ความสำคัญของแผนธุรกิจ และองค์ประกอบ (1) การวิเคราะห์สถานการณ์และคู่แข่ง (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (3) การวางแผนการผลิตและการเงิน และ (4) การวางแผนทางการตลาด

3. ศึกษาฐานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จพร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

- การนำคณะกรรมการกลุ่มฯ/เครือข่ายปฎิอินทรีย์,เมล็ดพันธุ์ข้าว,กองทุนข้าวสาร,ผักปลอดภัยและคณะกรรมการโครงการ จำนวน 70 คน ไปศึกษาดูงานด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 วัน ระหว่างวันที่ 11-12 กรกฎาคม 2555 ณ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่

- (1) มหาวิทยาลัยชานา ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- (2) การกำจัดผักตบชวาแบบไร้ของเสีย ณ งานบำรุงรักษาสวนและไม้ดอกไม้ประดับ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- (3) การปลูกผักปลอดสารพิษ 48 ไร่ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- (4) โรงสีข้าวธัญโอสธ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- (5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยบ้านห้วยพระ ตำบลห้วยพระ อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม (นางสมจิต ไพโรจน์ม่วง)
- (6) ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง นายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง อำเภอศรีประจัน จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลที่เกิดขึ้น

- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ได้ศึกษาแนวทางด้านการผลิตที่มีมาตรฐานทางการตลาด การพัฒนาการตลาด ทั้งภายใน และนอกประเทศ การบริหารจัดการกลุ่มและการจัดการทั่วไป

- คณะกรรมการกลุ่มฯ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนเองได้

สิ่งที่ได้ (สิ่งที่ประทับใจ) จากการการศึกษาดูงาน

- การได้รับความรู้ด้านวิชาการ ประสบการณ์จริงและเทคโนโลยีใหม่ในการเกษตร
- วิทยาการให้ความรู้ได้ชัดเจน เหมาะสม และมีการเตรียมความพร้อม
- การเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารการจัดการและการตลาด (การผลิต การตลาด การบริหารเงินทุน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการจัดการทั่วไป)
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสถานที่ศึกษาดูงาน และเพื่อนๆ คณะศึกษาดูงาน
- โรงสีธัญโอสธ ข้าวรักษาโรคเหน็บชาได้ และการผลิตข้าวกล้องตามความต้องการของตลาด
- การเป็นโครงการที่ดี ตรงกับความต้องการ มีประโยชน์คุ้มค่าเวลาที่ดูงาน
- การทำปุ๋ยหมักอัดเม็ดที่มีคุณภาพจากวัตถุดิบธรรมชาติ

- การกำจัดผักตบชวาแบบไร้ของเสีย ทำแก๊ส ปุ๋ย และการเพาะเห็ดฟาง
- กระบวนการปลูกข้าวอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่การดูแลดิน สิ่งแวดล้อม การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การใช้

สารชีวภาพปราบศัตรูพืช

- การเพาะเห็ดแบบโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน และได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ
- การผลิตข้าวสารเป็นอาหารยารักษาโรค
- กระบวนการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาค่าความยากจนจากคนที่จนไม่มีทุนต้องกู้ยืมเงิน
- การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบใหม่ด้วยการกะเทาะเปลือก
- การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

สิ่งที่สามารถนำกลับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- สามารถนำหลักคิด แนวทางการปฏิบัติ การบริหารจัดการเรื่องต่างๆ มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของตนเองได้

- การทำนาปลอดสารพิษแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- การทำนา การปักดินเพื่อตัดวงจร โรคระบาด และการหมักฟางโดยไม่ต้องเผาเป็นปุ๋ยบำรุงดิน
- การปลูกผักปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน
- การเพาะเห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า
- การทำเตาซุบเปอร์อั้งโล่
- การทำน้ำมันไบโอดีเซลใช้เอง
- การใช้สารชีวภาพกำจัดศัตรูพืชตามระยะเวลาที่เหมาะสม และเกิดการสะสม หรืออันตรายของ

สารพิษต่อผู้ผลิต และผู้บริโภคน้อยที่สุด

- การทำการเกษตรให้ถึงถึงต้นทุนในการผลิต

สิ่งที่สามารถนำกลับไปใช้ในกลุ่ม/เครือข่าย/ชุมชน ได้

- การบริหารจัดการงานด้านวิสาหกิจชุมชน บุคลากร งาน การเงิน การตลาด
- การจัดการผลประโยชน์และค่าตอบแทน
- การปลูกผักปลอดภัย สามารถนำมาจัดระเบียบการปลูก การเก็บขายต้องมีส่งได้ทุกวัน
- การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้คุณภาพ
- การปลูกผักปลอดสารพิษ ที่มีประสิทธิภาพและมีตลาดรองรับ
- การกำจัดผักตบชวา
- การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เต็มเมล็ด
- การสร้างความสามัคคี
- การจัดประชุมที่ต่อเนื่อง นำเรื่องต่างๆ ปรึกษากันก่อนดำเนินงาน
- การประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้รู้ถึงการทำการเกษตรยุคใหม่ได้ทั้งราคาและคุณภาพ
- การรักษากฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

- การรักษาความสะอาดสถานที่ผลิต
- การจัดสถานที่ศึกษาดูงาน ไว้ต้อนรับคณะศึกษาดูงาน

ข้อคิดเห็นและสิ่งที่ได้นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสามารถทำให้เครือข่ายได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัส และพูดคุยซักถามจากแหล่งข้อมูลที่เป็นต้นแบบในการพัฒนากิจกรรมของตนเองต่อไปได้ และการเรียนรู้ในการไปศึกษาดูงานในสถานที่หรือพื้นที่จริงนั้น เป็นการที่สร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนมากที่สุด ดังคำกลอนสอนใจผู้ไปงานพัฒนา ที่ รศ.นพ.เมือง เขมมณี อดีตนายกสมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท ประพันธ์ไว้ว่า

เมื่อสนใจ	จงใคร่ครวญ	และหวนคิด
เมื่อชอบใจ	จงพินิจ	ให้รู้เห็น
เมื่อพอใจ	จงทดลอง	จนชัดเจน
เมื่อซึ่งใจ	ไม่ต้องเกณฑ์	ก็ทำเอง

4. **สำรวจ/จัดเก็บข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด และจัดเวทีวิเคราะห์/ สังเคราะห์ข้อมูล** ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจข้อมูลเชิงประเด็นวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท มีดังต่อไปนี้

1. การประชุมของคณะกรรมการโครงการและตัวแทนเครือข่ายวิสาหกิจ เพื่อกำหนดรูปแบบและเนื้อหาในการจัดเก็บข้อมูลโดยระดมความคิดเห็น และนำแบบเครื่องมือต่างๆ ที่ได้จากการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาประมวล จัดทำเป็นร่างแบบสำรวจข้อมูลประเด็นงานวิสาหกิจชุมชน

2. การนำเสนอร่างแบบสำรวจข้อมูลวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอความคิดเห็นจากนักวิชาการ (ในที่นี้คือ รศ.ดร.ชัชวี นฤทุม ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักส่งเสริมละฝืกอบรมกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม) พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

3. การนำเสนอร่างแบบสำรวจข้อมูลประเด็นงานวิสาหกิจชุมชนต่อคณะกรรมการโครงการ และเครือข่าย เพื่อให้ศึกษา ทำความเข้าใจ และร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นจึงสรุปเป็นแบบสำรวจข้อมูล โดยแยกข้อมูลเป็น 6 ส่วนหลักๆ กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ได้แก่ จำนวนบุคคลที่อาศัยในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง พื้นที่ทำกิน ระบบการใช้น้ำเพื่อการเกษตร เงินทุนประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลในการทำนา

ได้แก่ วิธีการทำนา จำนวนครั้งที่ทำนา ผลผลิตที่ได้ การจำหน่ายผลผลิต ต้นทุนการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการใช้

เมล็ดพันธุ์ข้าว

ได้แก่ ชนิดพันธุ์ข้าวที่ใช้ แหล่งที่มา พื้นที่แหล่งที่ซื้อวิธีการจัดซื้อ จำนวนที่ใช้ ราคาที่ซื้อ ระดับคุณภาพ การรับประกัน ความงอก ความสนใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ด้านความพร้อมการเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ความต้องการช่วยเหลือ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ได้แก่ ชนิดปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการทำเกษตร การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ แหล่งซื้อ พื้นที่แหล่งซื้อ อัตราการใช้ จำนวนที่ใช้ ราคาที่ซื้อ การจัดซื้อ ระดับคุณภาพ การรับประกันคุณภาพ ความต้องการและความสนใจในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ความพร้อม

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการบริโภคข้าวสาร

ได้แก่ ข้าวสารที่ใช้บริโภค ประเภทข้าวสารที่บริโภค ชนิดพันธุ์ข้าวสาร แหล่งที่ซื้อ ระยะเวลาการซื้อ จำนวนที่ซื้อต่อครั้ง ราคาที่ซื้อ ลักษณะการซื้อ การเลือกซื้อ บุคคลที่ซื้อ คุณภาพข้าวสาร ความต้องการบริโภคข้าวสาร ความต้องการในการบริการ

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านการบริโภคผัก

ได้แก่ ผักที่ใช้ประกอบอาหาร ผักที่ปลูกไว้บริโภค แหล่งที่ซื้อผัก ระยะเวลาการซื้อ จำนวนเงินที่ซื้อ บุคคลที่ซื้อ คุณภาพผักที่บริโภค ความต้องการบริโภคผัก ความต้องการด้านบริการการซื้อ ผัก ความสนใจ การปลูกผักปลอดสารพิษ ความพร้อมในการปลูกผักปลอดสารพิษ ความต้องการการช่วยเหลือ ชนิดผักที่ปลูก ขยาย พื้นที่เพาะปลูก ระบบการใช้น้ำ การจัดการแปลงเพาะปลูก ที่มาของเมล็ดพันธุ์ผัก การจัดซื้อ พื้นที่แหล่งซื้อ การจัดการด้านแรงงาน การใช้ปุ๋ยเพาะปลูก การใช้สารปราบศัตรูพืช การจำหน่ายผลผลิต ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก

4. การจัดพิมพ์แบบสำรวจข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 1,370 ชุด โดยเครื่องมือ 1 ชุด ประกอบด้วย 4 ประเด็น (ชุดข้อมูลย่อย) คิดเป็นจำนวนรวมทั้งหมด 5,480 ชุดข้อมูลย่อย

5. การประชุมตัวแทนเครือข่าย ทำความเข้าใจในแบบสำรวจข้อมูล เพื่อนำไปถ่ายทอดให้คณะกรรมการเครือข่ายนำไปจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ได้

6. การจัดประชุมเครือข่ายเพื่อชี้แจงในการสำรวจข้อมูล ซึ่งแบบสำรวจข้อมูลนี้ใช้สำรวจข้อมูลจากสมาชิกเครือข่าย/กลุ่ม และเกษตรกรทั่วไปในพื้นที่

7. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ดังนี้

ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน
1	ท่าฉนวน	มโนรมย์	119
2	เทียงแท้	สรรคบุรี	65
3	บางซุด	สรรคบุรี	100
4	วังหมัน	วัดสิงห์	100
5	สะพานหิน	หนองมะโมง	87
6	หันคา	หันคา	100

ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน
7	ห้วยงู	หันคา	80
8	หนองมะโมง	หนองมะโมง	95
9	นางลือ	เมือง	141
10	เสือโฮก	เมือง	82
11	โพนางคำออก	สรรพยา	100
12	ท่าชัย	เมือง	90
รวม			1,159

8. คณะกรรมการเครือข่ายร่วมกันสรุป และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในแต่ละพื้นที่ จำนวน 12 ตำบล

9. การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ในเวทีการประชุมประจำเดือนของแต่ละตำบล

10. การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ร่วมกัน โดยเน้น กระบวนการกระตุ้นความคิด วิเคราะห์ และจัดทำแผนร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น

- เครือข่ายฯ สามารถใช้ข้อมูลที่จัดเก็บนำมาใช้ในการวางแผนวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

- บทเรียนที่สำคัญในการสำรวจข้อมูลวิสาหกิจชุมชน ก็คือ

ข้อดี

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแบบสำรวจตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ
- ชุมชนได้เรียนรู้ถึงวิธีการ ขั้นตอน ในการจัดทำแบบสำรวจ
- แบบสำรวจข้อมูลที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน และชุมชนสามารถจัดเก็บเองได้ อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ระหว่างบุคคล และภายในชุมชน
- ชุมชนได้ดำเนินการจัดเก็บแบบสำรวจด้วยตนเอง การรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และที่สำคัญ ชุมชนเป็นเจ้าของ และผู้ใช้ข้อมูลของตนเองเพื่อประโยชน์ของตนเอง เป็นการยกระดับความคิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการสร้างเสริมความสัมพันธ์แบบกลุ่มที่มีนัยทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

- ชุมชนได้ข้อมูลจริง ในการใช้วางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของตนเอง ทำให้ไม่พลาดเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตั้งแต่การจัดการเงินทุน วัตถุดิบ การผลิต การจำหน่าย เป็นต้น

ข้อจำกัด

- ระยะเวลาการเตรียมการ และการสำรวจ ใช้เวลานาน

- คณะกรรมการเครือข่ายบางส่วน ยังขาดความเข้าใจในการใช้แบบสำรวจ ทำให้ได้ข้อมูลผิดพลาดและต้องจัดเก็บข้อมูลซ้ำ

- คณะกรรมการเครือข่าย มีเวลาจำกัดในการสำรวจข้อมูล

5. สนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 ตำบล ในโครงการ

5.1. การจัดเวทีสร้างการเรียนรู้ข้อมูลแบบรอบด้าน (บัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง/ข้อมูลด้านการผลิต/ การตลาด ฯลฯ)

- การสนับสนุนการประชุมประจำเดือนๆละ 1 ครั้ง ให้กับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

วันที่ประชุม	เวลาประชุม	ตำบล	สถานที่
ทุกวันที่ 4	09:00 น.	วังหมัน	ศาลาหมู่บ้านหมู่ที่ 4
ทุกวันที่ 4	13:00 น.	สะพานหิน	โรงสีชุมชน หมู่ที่ 1
ทุกวันที่ 4	09:00 น.	หนองมะโมง	โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หมู่ที่ 11
ทุกวันที่ 6	09:00 น.	ท่าชัย	ศาลาหมู่บ้านหลังดอน หมู่ที่ 7
ทุกวันที่ 8	09:00 น.	โพนางคำออก	บ้านผู้ประสานงานตำบล หมู่ที่ 5
ทุกวันที่ 15	09:00 น.	นางลือ	ศาลาหมู่บ้านหนองกรด หมู่ที่ 5
ทุกวันที่ 17	09:00 น.	ห้วยงู	เทศบาลตำบลห้วยงู หมู่ที่ 5
ทุกวันที่ 17	09:00 น.	หันคา	โรงคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว หมู่ที่ 5
ทุกวันที่ 17	13:00 น.	เสือโฮก	ศาลาหมู่บ้านหนองพังนาค หมู่ที่ 13
ทุกวันที่ 19	09:00 น.	บางซุด	เทศบาลตำบลบางซุด หมู่ที่ 6
ทุกวันที่ 19	09:00 น.	เที่ยงแท้	โรงสีชุมชนบ้านวังยาว หมู่ที่ 9
ทุกวันที่ 25	13:00 น.	ท่าฉนวน	ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ที่ 2

คณะทำงานโครงการ ติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำและการประสานงาน ดังนี้

1. นายวันชัย เลิศฤทธิ์
2. นายเดช รัชฎาวงศ์
3. นางยุพิน ขำนิล
4. นายณรงค์ ผัดอ่อนอาย
5. นางปาน เอี่ยมสุภา

- การจัดเวทีสรุปบทเรียนในการดำเนินงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 แห่ง (ข้อมูลบัญชีครัวเรือน ข้อมูลเชิงประเด็น และแผนวิสาหกิจชุมชน) ดังนี้

วัน เดือน ปี	ตำบล	จำนวนคน	สถานที่
7 สิงหาคม 2556	สะพานหิน	32	ที่ทำการเครือข่ายกองทุนข้าวสารฯ
8 สิงหาคม 2556	โพนางคำออก	29	ศาลาการเปรียญวัดมะปราง
9 สิงหาคม 2556	วังหมัน	35	ที่ทำการเครือข่ายกองทุนข้าวสารฯ
13 สิงหาคม 2556	ท่าชัย	26	ศาลาหมู่บ้านหลังดอน หมู่ที่ 7
15 สิงหาคม 2556	นางลือ	26	ที่ทำการเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ฯ

วัน เดือน ปี	ตำบล	จำนวนคน	สถานที่
16 สิงหาคม 2556	หันคา	30	ที่ทำการเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวฯ
18 สิงหาคม 2556	เสื่อโฮก	25	ที่ทำการเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ฯ
19 สิงหาคม 2556	บางซุด	28	ที่ทำการเครือข่ายกองทุนข้าวสารฯ
24 สิงหาคม 2556	ท่าฉนวน	22	ที่ทำการเครือข่ายกองทุนข้าวสารฯ
24 สิงหาคม 2556	หนองมะโมง	28	ที่ทำการเครือข่ายปุยอินทรีย์ฯ
25 สิงหาคม 2556	เที่ยงแท้	29	องค์การบริหารส่วนตำบลเที่ยงแท้
25 สิงหาคม 2556	ห้วยงู	32	ที่ทำการเครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยฯ

- การสนับสนุนการจัดทำข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบล โดยให้จัดทำเป็นบันทึกลงในสมุดเบอร์ 2 ซึ่งได้มอบให้กับเครือข่ายฯ ละ 4 เล่ม โดยมีรายละเอียดข้อมูลที่ต้องจัดทำ ดังนี้

สมุดเล่มที่ 1 ข้อมูลทั่วไป : ประกอบไปด้วย

- ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม/เครือข่าย เป็นการแสดงประวัติความการก่อตั้งกลุ่ม/เครือข่าย วันที่ก่อตั้ง ความสำคัญหรือเหตุผลในการจัดตั้งกลุ่ม ตลอดจนบุคคลที่ริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม และผู้ที่สนับสนุน
- วัตถุประสงค์ของกลุ่ม/เครือข่าย (อย่างน้อย 2 ข้อและไม่เกิน 5 ข้อ)
- กิจกรรมของกลุ่ม/เครือข่าย และรายละเอียด
- รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม/เครือข่าย คณะกรรมการ (อย่างน้อย 5 คน และไม่เกิน 15 คน)

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง

5. รายชื่อที่ปรึกษาของกลุ่ม/เครือข่าย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/อาชีพ ของที่ปรึกษา

6. ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม/เครือข่าย

6.1. หมวดที่ 1 ความรู้ทั่วไป (ชื่อกลุ่ม/เครือข่าย ตราสัญลักษณ์(โลโก้) ความหมาย ที่ตั้ง วัตถุประสงค์)

- 6.2. หมวดที่ 2 สมาชิก (ประเภทสมาชิก คุณสมบัติ สมาชิกภาพ สิทธิหน้าที่)
 6.3. หมวดที่ 3 คณะกรรมการ(องค์ประกอบ วาระ อำนาจหน้าที่)
 6.4. หมวดที่ 4 การประชุม (ประเภทการประชุม ข้อกำหนดการประชุม)
 6.5. หมวดที่ 5 การเงิน และทรัพย์สิน (การเก็บรักษา การใช้จ่าย การรับผิดชอบ การ

ตรวจสอบ)

6.6. หมวดที่ 6 การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของกลุ่ม/เครือข่าย (รายละเอียดการขอเปลี่ยนแปลง การยกเลิก)

6.7. หมวดที่ 7 บทเฉพาะกาล (วันที่เริ่มมีผลบังคับใช้ และผู้จัดทำ)

7. แผนที่ตั้งของกลุ่ม/เครือข่าย

สมุดเล่มที่ 2 : ทะเบียนสมาชิก (แบบฟอร์ม-จัดทำรายละเอียดของสมาชิก)

ที่	ชื่อ-นามสกุล	เลขบัตรประชาชน	ที่อยู่	จำนวนหุ้น	วันที่เข้าเป็นสมาชิก

สมุดเล่มที่ 3 : บัญชีของกลุ่ม/เครือข่าย (จัดทำรายละเอียดบัญชีของกลุ่ม/เครือข่าย)

1. บัญชีรายรับรายจ่าย
2. งบกำไรขาดทุน
3. งบแสดงฐานะการเงิน

สมุดเล่มที่ 4 : บันทึกการประชุม (จัดทำบันทึกการประชุมของกลุ่ม/เครือข่ายทุกครั้ง)

-แบบฟอร์มการจัดทำบันทึกการประชุม-

ระเบียบวาระการประชุมครั้งที่...../.....

ของกลุ่ม/เครือข่าย.....

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ณ ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัดชัยนาท

- รายชื่อผู้เข้าประชุม (กรรมการ/สมาชิก)

- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม (บุคคลอื่น เช่นที่ปรึกษา,เจ้าหน้าที่ ฯลฯ)

เริ่มประชุมเวลา.....น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่แจ้งเพื่อทราบ (เรื่องที่ประธานหรือกรรมการหรือสมาชิกแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ส่วนใหญ่เรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม/เครือข่าย)

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา/.....

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง/ติดตามจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา/.....

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องพิจารณา (เพื่อขอมติหรือหาหรือการดำเนินงานของกลุ่ม/เครือข่าย)

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น การนัดประชุมครั้งต่อไป, หรือนัดแนะต่างๆ

- เลิกการประชุมเวลา.....น.

- ผู้จัดบันทึกการประชุม (เลขานุการ)

- ผู้ตรวจบันทึกการประชุม (ประธาน)

*** ข้อมูลอื่นๆ – สมุดเซ็นเยี่ยม - ภาพกิจกรรมการทำงานของกลุ่ม/เครือข่าย**

- สนับสนุนการจัดทำสื่อในการประชาสัมพันธ์งานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การจัดทำแผ่นพับ ไว้สำหรับการแจกจ่ายให้กับผู้ที่สนใจงานของเครือข่าย
2. การจัดทำป้ายแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ (โปสเตอร์) แสดงกิจกรรมของเครือข่าย
3. การจัดทำแผ่นป้ายชื่อเครือข่ายไว้สำหรับติดตั้งที่ไว้เครือข่าย และการไปออกร้านนิทรรศการ
4. การจัดทำแผ่นป้ายข้อมูลของเครือข่าย ติดตั้งไว้ที่เครือข่าย เพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชม ได้รับความรู้ข้อมูล
5. การจัดทำวิดิทัศน์ แนะนำโครงการและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ที่จัดทำ

1. แผ่นพับ

คณะกรรมการเครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ

1. นายธน
2. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
3. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
4. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
5. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
6. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
7. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
8. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
9. นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ

ที่ปรึกษา

- นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
- นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ
- นายสุรพงษ์ ธรรมชัญญะ

เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดสารพิษอำเภอวังน้อย

64 หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเบา ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 17130 โทร: 08-2228-8072, 08-7199-6416

สนับสนุนโดย... จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชน
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีรายได้เพิ่มขึ้น

กิจกรรมของเครือข่าย

- มีการประชุมประจำสัปดาห์
- มีการประชุมประจำสัปดาห์
- มีการประชุมประจำสัปดาห์

ด้านเงินทุน

- เงินลงทุนจาก อบ. 20,000 บาท
- เงินลงทุนจาก อบ. 20,000 บาท
- เงินลงทุนจาก อบ. 20,000 บาท

มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน
- ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดสารพิษอำเภอวังน้อย

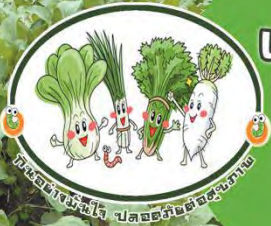
64 หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเบา ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 17130 โทร: 08-2228-8072, 08-7199-6416

สนับสนุนโดย... จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ (โปสเตอร์)

3. แผ่นป้ายซื้อเครือข่าย

เครือข่ายผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลทำชัย

ผลิตและจำหน่าย :
 พืชผักสวนครัว เช่น ถั่วฝักยาว ดอกขมิ้นพันธุ์ ผักคะน้า กวางตุ้ง มะเขือ
 ผักชี ผักบุ้งจีน ผักกาด พริก ฯลฯ ที่ผลิตด้วยกระบวนการปลอดสารพิษ

หมู่ที่ 7 ตำบลทำชัย อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000 โทร. 08-1041-9612, 08-7195-6948

เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลลวักชุมชน

ผลิตและจำหน่าย
**ข้าวสารคุณภาพ
 จาก...ชุมชน**

อร่อยดีมีคุณค่า
ชุมชนลวัก

169 หมู่ที่ 4 ตำบลลวักชุมชน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท 17000 โทร. 08-1041-9612, 08-7195-6948

เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง

ผลิตและจำหน่าย : *สารอินทรีย์อัดเม็ด*
ดินดี พืชดี ชีวดี

หมู่ที่ 11 บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลหนองมะโมง... อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท 17120 โทร. 08-9270-6438

เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา
ผลิตและจำหน่าย :
เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพมาตรฐาน

163 หมู่ที่ 5 บ้านยางต้นเดียวตำบลหันคา อำเภอกันคา จังหวัดชัยนาท 17130 โทร. 08-9566-7974

เครือข่ายของชุมชนข้าวสารตำบลบางซุด
จำหน่าย...
ข้าวสารคุณภาพ
จาก...ชุมชน

42 หมู่ 6 ตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 17000 โทร. 08-9903-3270

4. แผ่นป้ายข้อมูลของเครือข่าย

5. แผ่นบันทึกวีดิทัศน์

ผลที่เกิดขึ้น

- การรับทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายในระดับตำบล
- การแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ข้อมูลของชุมชน การจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม และชุมชน
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มีเอกสารข้อมูลที่ชัดเจน เป็นหลักฐานการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
- คณะกรรมการและสมาชิกของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เกิดความไว้วางใจ เนื่องจากการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มีศักยภาพในการขอรับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลทั่วไปได้
- การมีข้อมูลของเครือข่าย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ได้เผยแพร่กิจกรรมของตนเองสู่สาธารณะชนทั่วไป
- การเปิดโอกาสให้บุคคล หน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ได้รู้จักเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างกว้างขวาง
- การสร้างช่องทางการตลาดในการขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
- การขอรับการสนับสนุน ความช่วยเหลือจากบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ

5.2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

- คณะกรรมการโครงการฯ (ระดับจังหวัด/ระดับตำบล) ได้ประสานความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับ ภาคราชการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ดังนี้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
4 เมษายน 2555	การประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบล เช่น การจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงสีข้าวตำบลวังหมันและตำบลบางซุด เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลบางหลวง การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 9 ตำบล ได้แก่ วังหมัน สะพานหินหนองมะโมง นางลือ ห้วยยู ท่าชัย หันคา บางซุด และ เทียงแท้	สำนักงานเกษตรจังหวัด ชัยนาท
9 เมษายน 2555	การประสานงาน และขอรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลบางหลวง เพื่อใช้ในการทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวของเครือข่าย	ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท
24 เมษายน 2555	การประสานงาน และการต่อยอดงานวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 ตำบล ได้แก่ นางลือ สะพานหิน หนองมะโมง วังหมัน ห้วยยู หันคา เด่นใหญ่ และเทียงแท้ โดยการจัดเวทีเรียนรู้ข้อมูลในเรื่อง บัญชีครัวเรือน สภาคองคกรชุมชน และข้อมูลทั่วไป เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อมูลในจัดทำแผน 3 ปี 5 ปี มอบให้อปท. ส่วนที่รับผิดชอบ และมูลนิธิสืมาธิพ	มูลนิธิสืมาธิพ
30 เมษายน 2555	การประชุมคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท เพื่อขับเคลื่อนการสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านต่างๆ ณ ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานเกษตรจังหวัด ชัยนาท
12-13 พฤษภาคม 2555	การประชุมภาคีโครงการพัฒนาพื้นที่ ภาคกลาง 4 จังหวัด (นครปฐม/ชัยนาท/พิษณุโลก/กำแพงเพชร) และผู้ติดตามโครงการฯ ณ สมาคมพัฒนาประกอบการผู้สูงอายุนบพ	สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.)
14 พฤษภาคม 2555	การประชุมคณะทำงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ห้องประชุม สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
16 พฤษภาคม 2555	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
29 มิถุนายน 2555	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
8 สิงหาคม 2555	การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดชัยนาท จำนวน 38 แห่ง ณ ห้อง 501 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
18 สิงหาคม 2555	การเป็นวิทยากรและบริกรศึกษาดูงานในพื้นที่ให้กับผู้เข้าอบรมหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 150 คน ณ โรงแรมชัยนาทธานีและพื้นที่โครงการฯ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ต.นางลือ ต.หันคา ต.สะพานหิน และ ต.เที่ยงแท้	มูลนิธิสัมมาชีพ
27 สิงหาคม 2555	การเป็นวิทยากรให้กับ เทศบาลตำบลสามง่ามทำโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ในหัวข้อเรื่องการจัดเก็บแบบบันทึกบัญชีครัวเรือน ซึ่งมีอาสาสมัครในพื้นที่เข้าอบรม จำนวน 70 คน	เทศบาลตำบลสามง่ามทำโบสถ์
3 กันยายน 2555	การเป็นวิทยากรให้กับเทศบาลเมืองชัยนาท อ.เมือง จ.ชัยนาท ในหัวข้อเรื่องการจัดเก็บแบบบันทึกบัญชีครัวเรือน ซึ่งมีอาสาสมัครในพื้นที่เข้าอบรม จำนวน 132 คน	เทศบาลเมืองชัยนาท
3 กันยายน 2555	การเป็นวิทยากรให้กับเทศบาลตำบลสรรพยา อ.สรรพยา จ.ชัยนาท ในหัวข้อเรื่องการจัดเก็บแบบบันทึกบัญชีครัวเรือน ซึ่งมีอาสาสมัครในพื้นที่เข้าอบรม จำนวน 40 คน	เทศบาลตำบลสรรพยา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
23-24 เมษายน 2555	การเข้าร่วมประชุมแนวทางการขับเคลื่อนงานโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ 14 จังหวัด ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพฯ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
26 เมษายน 2555	การร่วมปฏิบัติงานกับจังหวัดในพื้นที่โครงการความร่วมมือฯ ณ จ.สมุทรสงคราม	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
2 พฤษภาคม 2555	การร่วมประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนงานโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแบบ ABC ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กทม.	กระทรวงมหาดไทย
23-24 พฤษภาคม 2555	การเป็นวิทยากร ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างวิทยากรกระบวนการจัดการเรียนรู้ ณ โรงแรมเอเชีย รังสิต จ.ปทุมธานี	กรมการพัฒนาชุมชน
20-24 มิถุนายน 2555	การร่วมงานมหกรรมวิชาการ สกว. ณ เมืองทองธานี จ.นนทบุรี	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
23 มิถุนายน 2555	การประชุมแจ้งความเคลื่อนไหวของโครงการฯ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
24 มิถุนายน 2555	การนำเสนอการขับเคลื่อนงานโครงการฯ ณ เมืองทองธานี จ.นนทบุรี	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
18 กันยายน 2555	การร่วมพิธีทำข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแบบ ABC ณ โรงแรม อิมพีเรียล กทม.	กระทรวงมหาดไทย
11 ตุลาคม 2555	การร่วมประชุมการวิจัยประเมินโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ABC. เพื่อให้ข้อมูลในพื้นที่แก้มวิจัย นักวิชาการ ณ ห้องประชุม สกว. กทม.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
12 ตุลาคม 2555	การจัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมประมวลผลบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือน (ABCD v3.0) ให้กับเจ้าหน้าที่ของ อปท. จำนวน 38 แห่ง เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดชัยนาท และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งสิ้น 72 คน ณ โรงเรียนเทศบาลเขาท่าพระ	สำนักงานจังหวัดชัยนาท

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
13 พฤศจิกายน 2555	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม 401 ศาลากลางจังหวัด ชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
18 พฤศจิกายน 2555	การประชุมกับผู้ประสานงานโครงการ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของงานและการวางแผนในการดำเนินงาน ณ สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุ ชนบท	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
20 พฤศจิกายน 2555	การร่วมงานแถลงข่าว “สกว.สัญจร : ABC สร้างความรู้ สู่โอกาสและทางเลือกของพื้นที่” ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กทม.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
29 พฤศจิกายน 2555	การจัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ครั้งที่ 1 (6 เดือนแรก) ระหว่างเดือน มีนาคม-กันยายน 2555 ให้กับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จังหวัดชัยนาท หน่วยงานราชการ/เอกชน อปท. ในพื้นที่ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบผลการดำเนินงานและแผนการดำเนินงานโครงการฯ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อโครงการในด้านต่างๆ ณ ห้องประชุม 501 ศาลากลางจังหวัด ชัยนาท	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
6 ธันวาคม 2555	การบริการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดสิงห์บุรี ณ ห้องประชุม 301 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท และลงพื้นที่ตำบลเที่ยงแท้ อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	จังหวัดสิงห์บุรี
17 ธันวาคม 2555	การนำส่วนประชาสัมพันธ์ ของ สกว. และสื่อมวลชน ศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจข้อมูลพื้นที่ตำบลนางลือและตำบลหันคา เพื่อทำข่าวประชาสัมพันธ์งานโครงการฯ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
18 ธันวาคม 2555	การเข้าร่วมงาน สกว.สัญจร เรื่อง คุณภาพข้าวไทย : ระดมพลังขับเคลื่อนมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว บนพื้นฐานความร่วมมือ ณ โรงแรมชัยนาทนธานี อ. เมือง จ.ชัยนาท	สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.)
20 ธันวาคม 2556	การร่วมงานพิธีมอบโล่เกียรติยศผลงานวิจัยดีเด่น สกว. ประจำปี 2555 เพื่อร่วมรับรางวัลภายใต้ โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพ ณ โรงแรมอินเตอร์ คอนติเนนตัล กรุงเทพฯ	สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.)
31 มกราคม 2556	การประชุมร่วมกับโครงการฯ สกว. เพื่อพิจารณา เรื่องเครื่องมือในการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล และการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไป ณ โรงแรมบัดดี้ โอเรียนทอลริเวอร์ไซด์ นนทบุรี	สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.)
2 กุมภาพันธ์ 2556	นำคณะ ศ.ดร.นันทวรรณ บุญยะภักดิ์ คณะเภสัช ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เยี่ยมชม กิจกรรม วิสาหกิจชุมชนพร้อมให้คำปรึกษาแก่ เครือข่าย ผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบล ท่าชัย ตำบล ห้วยงู และตำบลโพนางคำออก	มหาวิทยาลัยมหิดล
14 กุมภาพันธ์ 2556	เป็นวิทยากรให้กับคณะกรรมการตำบลบ่อแร่ ในการ จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือน ของตำบลบ่อแร่ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท เพื่อให้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสู่การจัดทำแผน ชุมชน ณ วัดคงไกร	องค์การบริหารส่วนตำบล บ่อแร่
20 กุมภาพันธ์ 2556	ประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม 401 ศาลา กลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
1 มีนาคม 2556	การเฝ้าอำนวยความสะดวกการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อสำรวจข้อมูลด้าน เศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่ตำบลท่าชัย และ ตำบลห้วยงู เพื่อ	กระทรวงการคลัง

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
12 มีนาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ชัยนาท เพื่อพิจารณาสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม สำนักงานเกษตร จังหวัดชัยนาท	สำนักงานเกษตรจังหวัด ชัยนาท
18-19 มีนาคม 2556	การร่วมประเมินผลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ชัยนาท จำนวน 4 กลุ่มเพื่อคัดเลือกเป็นกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ประจำปี 2556 ของจังหวัด ชัยนาท	สำนักงานเกษตรจังหวัด ชัยนาท
1 เมษายน 2556	การเฝ้าอาณวยกระบวนการเรียนรู้สำหรับคณะวิจัย ชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการศึกษาพื้นที่ ตำบลวังหมัน อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2-3 เมษายน 2556	การประชุมร่วมกับคณะวิจัยชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเฝ้าอาณวย กระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่ตำบลสะพานหิน อำเภอ หนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5 เมษายน 2556	การประชุมเรื่องแผนการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนของ จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม สมาคมนักข่าวจังหวัด ชัยนาท ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาท
19 เมษายน 2556	การประชุมเรื่องการจัดทำโครงการการท่องเที่ยววิถี ชีวิตชุมชนของจังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม สมาคม นักข่าวจังหวัดชัยนาท ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาท
23 พฤษภาคม 2556	การประชุมจัดทำยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาบทบาท สตรี ณ โรงแรมปรีดิ์พาเลซ กรุงเทพฯ	กรมการพัฒนาชุมชน
27 พฤษภาคม 2555	การจัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ครั้งที่ 2 (12 เดือน) ระหว่างเดือน ตุลาคม2555- มีนาคม 2556 ให้กับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สกว.) จังหวัดชัยนาท หน่วยงานราชการ/ เอกชน อปท. ในพื้นที่ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ณ ห้อง ประชุม 501 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.)

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
26 มิถุนายน 2556	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม 401 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
29 กรกฎาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม 401 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท
17 สิงหาคม 2556	การประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท ณ ห้องประชุม 401 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท	สำนักงานจังหวัดชัยนาท

ผลที่เกิดขึ้น

- เกิดภาคีความร่วมมือต่างๆ เพื่อสนับสนุนชุมชนในการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายโครงการ
- เกิดภาคีความร่วมมือต่างๆ เพื่อสนับสนุนชุมชนในการดำเนินงานการพัฒนาพื้นที่ขยายจำนวน

38 ตำบล ของจังหวัดชัยนาท

5.3. การพัฒนาด้านการบรรจุกัญท์ที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า

ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 ประเด็น ของ 12 เครือข่าย พบว่าทุกเครือข่ายไม่มีบรรจุกัญท์ที่เป็นของตนเอง และจากการที่ได้ข้อมูลในการสำรวจงานประเด็นวิสาหกิจชุมชนพบว่า บรรจุกัญท์ รวมทั้งชื่อตรา/ยี่ห้อ ที่เป็นเอกลักษณ์ของสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก การพัฒนาบรรจุกัญท์ให้กับเครือข่าย มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- การประชุมคณะกรรมการเครือข่ายฯ ทั้ง 12 ตำบล ร่วมกันออกแบบตราสัญลักษณ์ของเครือข่าย และรูปแบบบรรจุกัญท์ เพื่อใช้ในการเปิดช่องทางการตลาดของเครือข่าย
- การนำเสนอรูปแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุกัญท์ของเครือข่ายฯ ในการประชุมประจำเดือนเพื่อตัดสินใจ คัดเลือกนำไปทำบรรจุกัญท์ของเครือข่าย ต่อไป
- การสำรวจ คิดต่อ ออกแบบ พร้อมสั่งทำบรรจุกัญท์ของเครือข่าย
- การดำเนินการนำบรรจุกัญท์มาใช้บรรจุกัญท์ของเครือข่ายฯ เพื่อเปิดช่องทางการตลาดให้มากขึ้น

ตัวอย่าง ข้อมูลในการเลือกซื้อข้าวสาร

การเลือกซื้อ	ครัวเรือน	ร้อยละ
☐ ไม่มีตรา/ยี่ห้อ	133	14.33
☒ ต้องมีตรา/ยี่ห้อ	626	67.46
☐ อย่งไรก็ได้	169	18.21
รวม	928	100.00

- การเลือกซื้อข้าวสารจาก 928 ครัวเรือน แยกได้ดังนี้ ส่วนใหญ่เลือกซื้อต้องมีตรา/ยี่ห้อ จำนวน 626 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 67.46 รองลงมาเลือกซื้ออย่างไรก็ได้ จำนวน 169 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.21 และเลือกซื้อที่ไม่มีตรา/ยี่ห้อ จำนวน 133 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.33 เมื่อได้รู้ข้อมูลเป็นเช่นนี้ จึงจัดทำบรรจุกันท์ตรายี่ห้อของตนเอง โดยเน้นการสร้างเอกลักษณ์ของความเป็นชุมชน เพื่อให้ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้

บรรจุกันท์ที่เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนฯ ได้จัดทำ

ตำบล	ตรา/ยี่ห้อ ที่คิดไว้	บรรจุกันท์จัดทำ
นางลิ้อ		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุปุ๋ยอัดเม็ด ขนาด 50 กิโลกรัม
หนองมะโมง		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุปุ๋ยอัดเม็ด ขนาด 50 กิโลกรัม

หันคา		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุ เมล็ดพันธุ์ข้าว ขนาด 25 กิโลกรัม
ท่าชัย		 ถุงหิ้วไซชนิด HD ใส่ผัก ขนาด 11x12 นิ้ว
ห้วยงู		 ถุงหิ้วไซชนิด HD ใส่ผัก ขนาด 11x12 นิ้ว
เที่ยงแท้		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุข้าวสาร ขนาด 15 กิโลกรัม

บางขุน		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุข้าวสาร ขนาด 15 กิโลกรัม
วังหมื่น		 กระสอบพลาสติกสาน บรรจุข้าวสาร ขนาด 15 กิโลกรัม
สะพานหิน		 ถุงไซชนิด PE บรรจุข้าวสาร ขนาด 5 กิโลกรัม
ท่าฉนวน		- ไม่ได้จัดทำ เพราะเป็นการร่วมกัน ซื้อร่วมกันขาย ลดรายจ่ายใน ครัวเรือน
โพนางคำออก		- ไม่ได้จัดทำ เพราะเป็นการ ร่วมกันซื้อร่วมกันขาย ลดรายจ่ายในการทำ

เสือโฮก		- ไม่ได้จัดทำ เพราะเป็นการ ร่วมกันซื้อร่วมกันขาย ลดรายจ่ายในการทำนา
---------	--	---

ในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ให้กับเครือข่าย ถือเป็นการสร้าง ตราयीหือ (Brand) ที่แสดงเอกลักษณ์ของเครือข่าย และโดยที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ในการจัดทำบรรจุภัณฑ์จึงเน้นรูปแบบที่เรียบง่ายตามศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายใต้บรรจุภัณฑ์ที่ได้จัดทำขึ้น ก็จะเป็นสร้างการเรียนรู้ในการเรื่องการตลาดของเครือข่ายไปด้วย

ผลที่เกิดขึ้น

- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มีความรู้ด้านการบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เกิดความภูมิใจที่มีบรรจุภัณฑ์/ตราयीหือ สร้างเอกลักษณ์เป็นของตนเอง
- การมีบรรจุภัณฑ์สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น

6. การสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (แหล่งเรียนรู้ชุมชน) วิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง

- การคัดเลือกเครือข่ายฯ ในโครงการจาก 12 ตำบล เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน โดยคณะกรรมการโครงการมีส่วนร่วมในตัดสินใจซึ่งมีข้อสรุป ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ ได้แก่ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางลือ อำเภอมือง จังหวัดชัยนาท
2. ศูนย์การเรียนรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว ได้แก่ เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา อำเภหั่นคา จังหวัดชัยนาท
3. ศูนย์การเรียนรู้กองทุนข้าวสาร ได้แก่ เครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลสะพานหิน อำเภหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
4. ศูนย์การเรียนรู้ผู้ปลูกดอกกล้วย ได้แก่ เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลห้วยงู อำเภหั่นคา จังหวัดชัยนาท

6.1. การจัดทำระบบข้อมูลเอกสารรวบรวมองค์ความรู้ และประสบการณ์ในการทำกิจกรรม และสื่อประกอบการเรียนรู้

- การสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชนฯ ทั้ง 4 แห่ง ให้มีความพร้อมในการบริการจัดการอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคารสถานที่/ทำการของเครือข่าย เพื่อให้เหมาะสมกับเป็นศูนย์การเรียนรู้

2. การจัดทำข้อมูล เอกสาร สื่อต่างๆ ใช้ในการเผยแพร่ เช่น บอร์ดนิทรรศการ แผ่นพับ ฯลฯ

3. การจัดหา และสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารในการเรียนรู้ เช่น เครื่องเสียง ชุดอุปกรณ์ สาคิต ฯลฯ

4. การจัดทำแผนป้ายประชาสัมพันธ์ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

6.2. การฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการ/สมาชิกเพื่อเป็นวิทยากรท้องถิ่น (Training of Trainers)

- การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้หลักสูตรวิทยากรท้องถิ่นให้แก่ คณะกรรมการ/ สมาชิก เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 กลุ่มๆ ละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2556 ณ สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท

6.3. การเชื่อมโยงกับสถาบันวิชาการ และแหล่งวิชาการ

- ประสานงานหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และหน่วยงานฝ่ายวิชาการ เช่น สำนักงานเกษตร จังหวัดมหาวิทยาลัทยมหิดล มหาวิทยาลัทยเชียงใหม มหาวิทยาลัทยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัทยนเรศวร เข้าศึกษา เรียนรู้ในพื้นที่ พร้อมกับแลกเปลี่ยนความรู้ ให้คำปรึกษา รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การ เรียนรู้ชุมชนทั้ง 4 แห่ง (เครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางลือ เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชน ตำบลหันคา เครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลสะพานหิน เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบล ห้วยงู)

ผลที่เกิดขึ้น

- เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 ศูนย์ (ศูนย์การเรียนรู้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ ศูนย์การเรียนรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์การเรียนรู้กองทุนข้าวสาร และศูนย์การเรียนรู้ผักปลอดภัย)

- ศูนย์การเรียนรู้ ด้านวิสาหกิจชุมชนฯ มีข้อมูล เอกสาร สื่อต่างๆ ใช้ในการเผยแพร่แก่ผู้ที่มา เรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

- เกิดวิทยากรท้องถิ่นจำนวน 60 คนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้

- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 กลุ่ม มีความรู้เพิ่มมากขึ้นในการดำเนินงานของตนเอง และพัฒนาท้องถิ่น

7. การส่งเสริมการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด

- จัดประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 4 ประเด็น (ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว กองทุน ข้าวสาร และผักปลอดภัย) เพื่อรวบรวมและศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานแต่ละประเด็น ได้แก่ การศึกษา ทดลอง สรุปผล/ปรับปรุงร่วมกัน จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

วัน เดือน ปี	จำนวนผู้เข้าประชุม	สถานที่
15 มิถุนายน 2555	44 คน	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
28 กุมภาพันธ์ 2556	32 คน	เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา
4 กันยายน 2556	41 คน	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท

ผลที่เกิดขึ้น

- เครือข่ายงานทั้ง 4 ประเด็น(ปุยอินทรีย์ชีวภาพ,เมล็ดพันธุ์ข้าว,กองทุนข้าวสาร,ผักปลอดภัย) ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันสามารถนำข้อมูลความรู้ประสบการณ์ภูมิปัญญา ไปพัฒนาการทำงานของตนเองได้

8. การจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรทั่วไป หน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไปและการจัดแสดงผลงาน “มหกรรมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท”

- การจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรทั่วไป หน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไปได้เรียนรู้การทำงานของกลุ่มเครือข่ายชาวบ้านในเรื่องการจัดการปัญหาความยากจน ตามประเด็นงานที่สามารถให้แนวคิดและแนวทางใช้ในการดำเนินงานต่อไปได้ เช่น คู่มือแผนงานวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 12 เครือข่าย การจัดทำวิดิทัศน์สารคดีงานโครงการจัดการปัญหาความยากจนฯ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย การจัดทำวิดิทัศน์ชุดงานวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 ประเด็น

- การจัดแสดงผลงานและงานวิชาการ “มหกรรมงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท” ในวันที่ 11 กันยายน 2556 ณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนชัยนาท โดยมีนายจำลอง โพธิ์สุข ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท เป็นประธานในพิธีเปิดงาน ซึ่งมีการจัดนิทรรศการงานของโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ฯ, การจัดนิทรรศการของหน่วยงานราชการ โดยมีสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดชัยนาท การสาธิต และการจำหน่ายสินค้าวิสาหกิจชุมชนในโครงการฯ ทั้ง 21 เครือข่าย และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดชัยนาท อีกจำนวน 12 เครือข่าย งานด้านวิชาการมีการให้ความรู้แก่ชุมชน ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดย ดร.ชัชรี นฤทุม ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. พรบ.วิสาหกิจชุมชน โดย สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1
3. มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพโดย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดชัยนาท
4. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร โดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5
5. ชกส.กับบทบาทพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) จังหวัดชัยนาท

6. การตลาดของวิสาหกิจชุมชนทั้งในและต่างประเทศ โดย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ดังนี้

1. กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านท่าทราย : โดย นางป่าน เอี่ยมสุภา ประธานฯ
2. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลนางลือ : โดย พ.ท.มณูญ คนพิณิจ ประธานฯ
3. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านยางต้นเดียว ตำบลหันคา : โดย นายสมหมาย เบ็ญทอง รองประธานฯ
4. เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยตำบลห้วยงู : โดย นายจวน สวัสดิ์ ประธานฯ
5. เครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลสะพานหิน : โดย นายสุพรรณ จันทศรี ประธานฯ

ในการจัดงานครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมงานประกอบไปด้วย ชาวบ้านในโครงการฯ 447 คน, ชาวบ้านทั่วไป จำนวน 53 คน ส่วนราชการ 30 คน และคณาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสายนาท จำนวน 200 คนที่ร่วมชมนิทรรศการและผลงานงานวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้

ผลที่เกิดขึ้น

- บุคคลสาธารณชนทั่วไป สามารถได้รับรู้ข่าวสาร ตลอดจนได้เรียนรู้การทำงานของ กลุ่มเครือข่าย ชาวบ้าน ซึ่งนำไปเป็นแนวคิดและแนวทางการทำงานได้
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยแสดงผลงานและได้ประสบการณ์จากการออกร้าน/นิทรรศการ
- เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านวิสาหกิจชุมชนระหว่างชุมชนกับชุมชน ชุมชนกับหน่วยงาน และชุมชนกับนักวิชาการ
- ชาวบ้าน ได้ความรู้และได้แนวทางในการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนของตนเอง

9. การให้คำปรึกษาแนะนำประสานงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (พื้นที่ขยาย 9 ตำบล)

- ให้ความรู้ด้านวิชาการแก่คณะกรรมการเครือข่ายฯ ทั้ง 4 ประเด็น ในพื้นที่ 9 ตำบลที่เหลือตามโครงการความร่วมมือฯ คือ บางหลวง ตลุก มะขามเต่า เด่นใหญ่ วังตะเคียน กุดจอก ดงคอน โพนงาม และกะบกเตี้ย
- ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานในด้านต่างๆ เพื่อให้เครือข่ายฯ ดำเนินงานต่อไปได้
- ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 7 ครั้ง

ผลที่เกิดขึ้น

- คณะกรรมการตำบล/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ระดับตำบลและเครือข่ายงานประเด็นมีความรู้ความเข้าใจสามารถยกระดับในการบริหารจัดการเองได้

10. การประชุมคณะทำงานจังหวัด

- การจัดประชุมของคณะทำงานโครงการซึ่งมีคณะกรรมการจำนวน 27 คน ทั้งนี้เพื่อเป็นการหารือเรื่องในการดำเนินงานโครงการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในพื้นที่ ดังนี้

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนคน	สถานที่
1	8 พฤษภาคม 2555	23	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
2	22 สิงหาคม 2555	23	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
3	18 กันยายน 2555	31	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
4	18 ตุลาคม 2555	31	เครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลวังหมัน
5	26 ตุลาคม 2555	14	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
6	23-24 พฤศจิกายน 2555	26	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
7	23 มกราคม 2556	27	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
8	2 เมษายน 2556	20	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
9	26 พฤษภาคม 2556	17	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท
10	2 กรกฎาคม 2556	25	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท

ผลที่เกิดขึ้น

- คณะกรรมการฯ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเข้าใจในการดำเนินโครงการเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

11. สรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการฯ

- การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปบทเรียนร่วมกัน ในวันที่ 13 กันยายน 2556 ณ สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท มีผู้เข้าร่วมเวทีจากเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในโครงการและพื้นที่เดิม รวมทั้งคณะทำงานโครงการจำนวนทั้งสิ้น 67 คน โดยมีการนำเสนอการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการ, การแลกเปลี่ยนความเห็นของผู้เข้าร่วมเวทีในสิ่งที่ตนเองและเครือข่ายหรือชุมชนได้จากโครงการ, สิ่งที่ตนเองและชุมชน ได้จากการทำงานของเครือข่าย และแผนการดำเนินงานของเครือข่ายเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ผลที่เกิดขึ้น

- ได้รับทราบผลการดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา พร้อมทั้งได้ บทเรียนร่วมกันเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่อไป

- ได้ข้อสรุป ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งนำมาใช้ในการสรุปจัดทำรายงานอันเป็นประโยชน์ต่อไป

ข้อคิดเห็นจากการแบ่งกลุ่มย่อยเป็น 4 กลุ่มในเวทีสรุปบทเรียน มีดังนี้

1. สิ่งที่ตนเองได้รับจากโครงการฯ

กลุ่มที่ 1

- รู้รายรับรายจ่ายของตนเอง

- ลด ละ เลิก ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น เหล้า บุหรี่ ฯลฯ
- มีระเบียบการใช้จ่ายเงิน และการบริหารจัดการตนเอง
- รู้วิธีคิดต้นทุน การทำบัญชี การวิเคราะห์ตลาด การทำแผนธุรกิจ การบริหารจัดการที่ดี
- รู้จักรักสุขภาพ ฉลาดในการบริโภคในเรื่องของข่าวสารและผักปลอดภัย
- มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของตนเอง มีมาตรฐานของความปลอดภัยมีหีบห่อที่สวยงาม
- การทำแบบสอบถามใช้คำถามมากเกินไป การแยกเป็นประเด็นทำให้ไม่สับสน
- ได้พบปะพูดคุยกับเครือข่ายเรื่องปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข
- ได้บรรจุภัณฑ์ที่ดี ทำให้เป็นที่สนใจของผู้ซื้อ
- ได้รับงบประมาณของ สกว. ในการจัดทำศูนย์การเรียนรู้ 4 แห่ง และมีงบประมาณในการจัดสื่อต่างๆ
- ได้รู้ถึงขั้นตอนการจดทะเบียนกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน
- ได้รู้ถึงการดำเนินงานของกลุ่มของแต่ละตำบล ของแต่ละเครือข่าย
- ได้ทราบแหล่งเงินทุน เห็นช่องทางการตลาดของแต่ละกลุ่ม แต่ละอาชีพ
- ได้รู้จักการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปข้อมูล ในการวางแผนการใช้จ่ายของตนเอง
- ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละสถานที่

กลุ่มที่ 2

- ได้ทราบรายรับ-รายจ่าย ของครอบครัว แล้วนำไปพัฒนาครอบครัวให้ดีขึ้น
- ได้ความรู้เรื่องการทำบัญชี การคิดต้นทุน การตลาด ฯลฯ
- ได้ความรู้เรื่องต่างๆ เช่น ทำนาสมัยใหม่ ปลูกผักปลอดสารพิษ และอื่นๆ
- ได้ข้อมูลค่าใช้จ่ายดำเนินการวิสาหกิจชุมชน
- ได้มีเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมประจำเดือน เพื่อให้สมาชิกนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกัน
- ได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
- ทำให้รู้ถึงการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม ว่าดำเนินการอย่างไร
- ได้พบเพื่อนเครือข่ายและความรู้จากวิทยากร
- ได้รับคำแนะนำและคำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ
- ได้รับข้อมูล ข่าวสารของกลุ่มต่างๆ

กลุ่มที่ 3

- เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย รู้จักทำบัญชี
- เรียนรู้เรื่อง การคิดต้นทุน กำไร การตลาด เทคนิคการขาย
- ได้แนวทางการประกอบอาชีพ การลดต้นทุน ใช้สิ่งใกล้ตัวให้เป็นประโยชน์

- ได้รู้ความต้องการของชุมชน ปัญหา ข้อมูล แบบสำรวจ ตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน
- ได้การแก้ปัญหาร่วมกันในการทำงาน ได้มีการทำงานร่วมกับ อปท. ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันทุกเดือน
- ได้รับเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม ชุมชน
- ได้รู้การดำเนินการของแต่ละพื้นที่ตำบล แลกเปลี่ยนการทำงาน ตลาด
- ได้เห็นความพร้อมเพียง ความเป็นพลังที่เข้มแข็งของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
- ได้รับคำแนะนำ แก้ปัญหา เป็นกันเอง มีมิตรภาพ
- ทราบปัญหาแต่ละชุมชน ข้อดี ข้อเสีย

กลุ่มที่ 4

- รู้รายรับ-รายจ่าย รู้ต้นทุนการผลิต รู้จักการประหยัด สามารถออมได้จนเป็นนิสัย
- ได้แนวทางในการจัดระบบตัวเองเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
- ได้แนวทางและเรียนรู้การทำนา การกำจัดผักตบชวา และการปลูกผัก
- ได้แนวทางจัดทำวิสาหกิจชุมชน
- ได้รับรู้ข้อมูลของตนเอง ชุมชน
- ได้พบปะพูดคุยปัญหาบัญชีครัวเรือน ปัญหาอื่นและการแก้ปัญหา
- รู้จักหน่วยงานมากขึ้น ประสานงานช่วยเหลือและเรียนรู้ (สกว. เกษตร ธกส. กศน.)
- ปรับปรุงสถานที่พุ่มอุปกรณ์ พัฒนาข้อมูลในชุมชน มีเอกสารการเรียนรู้
- ได้เห็นสภาพของเครือข่ายต่างๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละเครือข่าย นำมาปรับปรุงแก้ไขตนเอง
- เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนต่างๆ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
- ได้รู้จักอาชีพเสริม รู้การตลาด
- ได้รับการชี้แนะให้การศึกษาต่างๆ
- ได้รับแบบอย่าง จากตำบลต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขของเรา ปรับปรุงชีวิตประจำวัน
- รู้การบริหารงานของโครงการนำไปพัฒนาแก้ไข แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. สิ่งที่เครือข่าย/ชุมชน ได้รับจากโครงการฯ

กลุ่มที่ 1

- รู้ปัญหารายรับ รายจ่ายของชุมชน
- มีการวางแผนและแก้ไขปัญหามุมชน
- จัดทำแผนชุมชน
- เกิดการมีส่วนร่วม ความสามัคคี
- รู้วิธีคิดต้นทุน การทำบัญชี วิเคราะห์ตลาด การทำแผนธุรกิจ การบริหารจัดการที่ดี

- ทำให้ได้รับมาตรฐานและทำให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้บริโภค
- ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง นำพาสู่การพึ่งตนเอง
- ทำให้ได้ข้อมูลชุมชนที่สมบูรณ์
- ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน
- ได้บรรจุกิจกรรมที่ดี ทำให้เป็นที่สนใจของชุมชน
- ทำให้คนในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาในศูนย์เรียนรู้
- แต่ละชุมชนได้นำข้อมูลมาบูรณาการปรับใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน
- ชุมชนเข้าถึงแหล่งทุน ตลาด กฎหมายพาณิชย์ เช่น ธกส. พาณิชย์จังหวัด เกษตรเขตที่ 1 ฯ
- ได้เห็นช่องทางการตลาดของแต่ละกลุ่ม แต่ละอาชีพ
- ทำให้คนในชุมชนรู้จักการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การทำแผนชุมชน
- ได้สร้างกลุ่มอาชีพ สร้างเครือข่าย และวิสาหกิจชุมชน
- ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุป และสานงานต่อในชุมชน

กลุ่มที่ 2

- ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงแล้วนำไปจัดทำแผนพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้อง
- นำความรู้ไปปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง
- นำไปขยายความรู้ที่ได้รับมาให้คนในชุมชนได้ทราบและนำไปปฏิบัติ
- ได้ข้อมูลการใช้ย่ำทั้งตำบลเพื่อนำไปแก้ไข
- ได้รวบรวมข้อมูลทุกเดือน นำกรรมการไปดูงานกลุ่มอื่น
- ได้จัดทำศูนย์แสดงรายละเอียด การดำเนินงานทั้งหมด
- ได้รับทราบปัญหา อุปสรรค ของแต่ละกลุ่มที่ดำเนินการ
- ได้แสดงศักยภาพของกลุ่ม และได้จำหน่ายผลผลิต
- ชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาคัดขาด และชี้ช่องทางการทำงานให้เป็นระเบียบ
- ชุมชนได้แสดงศักยภาพในการทำงาน

กลุ่มที่ 3

- รู้ปัญหาของชุมชนเอง มีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีแผนชุมชน
- มีการบริหารจัดการกลุ่ม ชุมชน การวางแผน
- ได้รับความรู้จากภายนอก เพื่อเปลี่ยนแปลงตัวเอง เป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพ
- ได้รับการแก้ปัญหาได้ตรงจุด มีส่วนร่วมนำเสนอแผน
- ได้รับงบประมาณสนับสนุน ได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมของชุมชน
- ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม
- ได้รับการปรับเปลี่ยนและแก้ไขปัญหา ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่
- ได้แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก

- ชุมชนได้ความรู้ และความมั่นใจในการทำงานของกลุ่ม
- นำปัญหาข้อเสียมาแก้ไข นำข้อดีมาใช้ในชุมชน

กลุ่มที่ 4

- ชุมชนได้รู้รายได้รายจ่ายส่วนรวม
- ลดต้นทุนในชุมชน สร้างนิสัยที่ดีในชุมชน มีความรักความสามัคคี ร่วมกันออม
- ได้แนวทางเช่นเดียวกัน
- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเกษตร การผลิต และการประหยัด
- ได้แนวทางการจัดทำวิสาหกิจชุมชน
- นำปัญหาชุมชนมาพูดคุย แก้ปัญหาโดยเฉพาะบัญชีครัวเรือน
- ได้เอกลักษณ์ของชุมชนเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
- ปรับปรุงสถานที่ พร้อมอุปกรณ์ มีศูนย์เรียนรู้ของชุมชน มีวัสดุอุปกรณ์พร้อมเรียนรู้ และจำหน่าย
- ได้จัดแสดงให้การเรียนรู้กับเครือข่ายอื่นๆ ปรับปรุงชุมชนให้มีสภาพดีขึ้น
- ได้รู้จักชุมชนอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น
- รู้จักการตามระบบราชการ
- ได้จัดกลุ่มเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอื่น
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและ อปท.
- ได้แนวทางปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

12. การรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่อผู้เกี่ยวข้อง

- การติดตาม นิเทศงาน การดำเนินงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ทั้ง 12 แห่ง
- การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในการดำเนินงานของโครงการฯ
- การสรุปผล และจัดทำเอกสารส่งให้ผู้ประสานงานโครงการพัฒนาระบบประเมินผลแบบเสริมพลังเพื่อพัฒนางานพื้นที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และจังหวัดชัยนาท จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

* รายงานความก้าวหน้าของโครงการ ครั้งที่ 1 (15 มีนาคม 2555 - 30 กันยายน 2555)

* รายงานความก้าวหน้าของโครงการ ครั้งที่ 2 (1 ตุลาคม 2555 - 31 มีนาคม 2556)

* รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (ระหว่างเดือน 15 มีนาคม 2555 ถึง 14 กันยายน 2556)

- การจัดเวทีรายงานความก้าวหน้าผลของการดำเนินงานของโครงการฯ จำนวน 2 ครั้งโดยมีผู้เข้าร่วมเวที ประกอบด้วย คณะกรรมการโครงการ ตัวแทนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในโครงการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ในจังหวัดชัยนาท และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รายละเอียดดังนี้

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนคน	สถานที่
1	29 พฤศจิกายน 2555	55	ห้องประชุม 501 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท
2	27 พฤษภาคม 2556	62	ห้องประชุม 501 ศาลากลางจังหวัดชัยนาท

ผลที่เกิดขึ้น

- ผู้เกี่ยวข้องในโครงการได้รับทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พร้อมได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนออันประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการต่อไป

13. การบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพของโครงการ

- การอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการโครงการ (งบประมาณ/กิจกรรม)
- การควบคุม ดูแล การดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลที่เกิดขึ้น

- การดำเนินงานโครงการมี ประสิทธิภาพทั้งในด้าน ทำงานและด้านการจัดการ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บทที่ 3

ผลการดำเนินงานโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

วลีที่ว่า **“แก๊จนเริ่มต้นด้วยคิดเป็น คิดเป็นเมื่อได้เห็นข้อมูล”** เป็นคำกล่าวที่ทางโครงการยึดถือ และปฏิบัติมาโดยตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งรวมถึงการทำงานตามประเด็นวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 ด้าน คือ ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสาร ที่เครือข่ายชาวบ้านทั้ง 12 ตำบล ดำเนินการมาจากพื้นฐานการคิดในแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งฐานในการคิดการแก้ไขปัญหาชุมชน ก็คือ ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนที่ได้สะท้อนให้เห็นถึง การใช้ทุนในการประกอบอาชีพที่ค่อนข้างมาก อาทิ การใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูมากกว่าครึ่งหนึ่งของทุนที่ใช้ในการผลิต ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ต้องซื้อทุกฤดูกาลเพาะปลูก และบางครั้งก็เสียค่าใช้จ่ายไปกับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ได้คุณภาพ การใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือน เช่น ทำนาแต่ต้องซื้อข้าวกินก็เพราะเกษตรกรทำนาเพื่อจำหน่ายมากกว่าการเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน ทำให้ในแต่ละปี แต่ละครัวเรือนจำเป็นต้องซื้อข้าวสารเป็นมูลค่าหลายหมื่นบาท ในขณะที่ยังต้องซื้อหาผักที่ใช้ประกอบอาหารมาจากตลาด ทั้งที่ตนเองก็สามารถปลูกผักกินเองได้ ฯลฯ จากการที่ชุมชนได้คิด วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำบัญชีครัวเรือนร่วมกัน ทำให้เห็นถึงประโยชน์และความจำเป็นในการจัดตั้งเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชนขึ้นในตำบลของตนเอง โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดของงานวิสาหกิจชุมชน คือ การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 ประเด็น คือ ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสาร ถือเป็นงานวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐาน นั่นคือเป็นการผลิตเพื่อการใช้ในท้องถิ่นเป็นหลักซึ่งอยู่ในจิตความสามารถของชาวบ้านทั่วไปจะทำได้ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคล และชุมชนร่วมกันถือเป็นหัวใจหลักของการดำเนินงานครั้งนี้ เนื่องจากจะทำให้การพัฒนาต่างๆ ตอบสนองกับปัญหาความจำเป็น หรือความต้องการของพื้นที่มากที่สุด เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ที่อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นสำหรับชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง

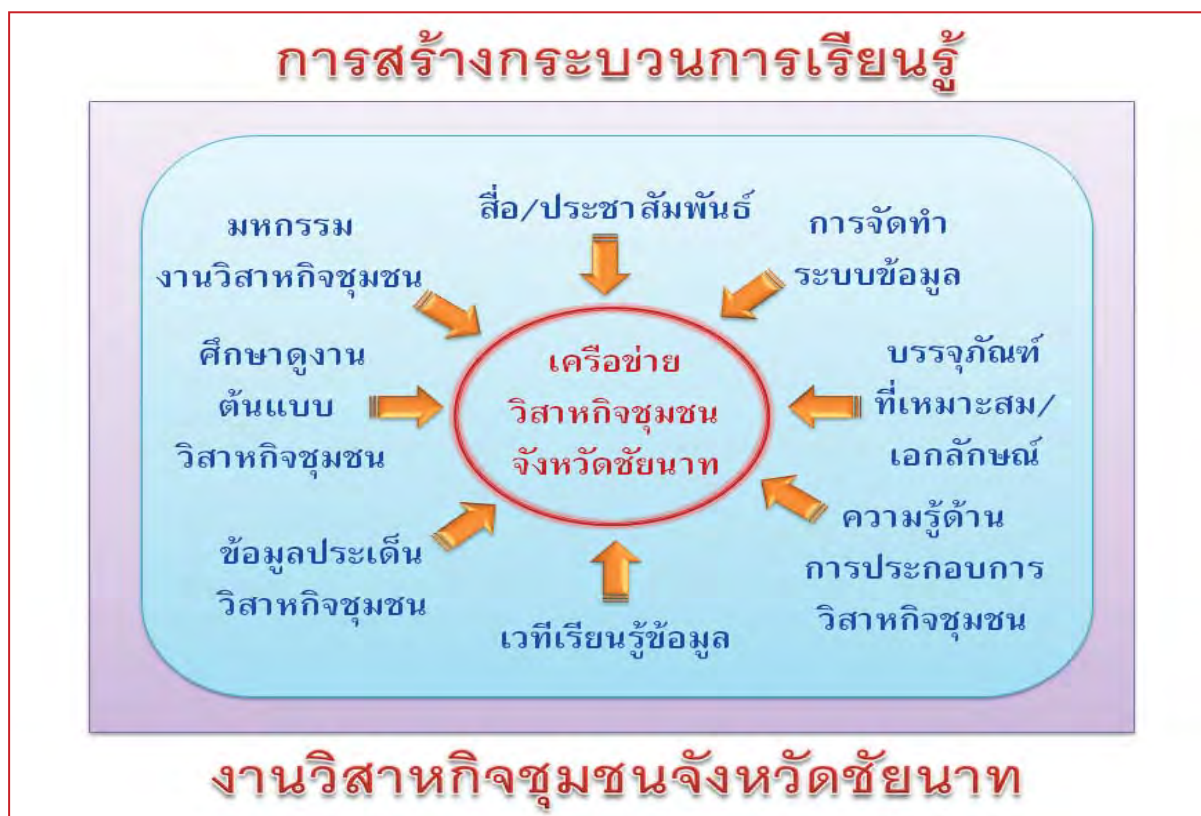
การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท จึงถือเป็นการสนับสนุน กระตุ้นให้ชุมชนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ตามที่ชุมชนได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายไว้ ก็คือ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน การช่วยสร้างการเรียนรู้ในงานวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดชัยนาท แบ่งได้ 2 ระดับก็คือ

1. ระดับครัวเรือน คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระยะเวลาในการจัดทำบัญชีจำนวน 12 เดือนหรือ 1 ปี ซึ่งทำให้แต่ละครัวเรือนได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตหรือฐานะของตนเอง ซึ่งในการเรียนรู้ถึงรายได้และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นสร้างการเรียนรู้เพื่อใช้ในการวางแผนชีวิตชุมชน ที่ส่งผลให้ครัวเรือนสามารถแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพหลักของตนเอง แก้ไขปัญหาด้านหนี้สิน และที่สำคัญได้เรียนรู้ในการจัดสรรรายได้ให้สอดคล้องกับรายจ่ายของตนเอง นอกจากนี้การส่งเสริมให้ครัวเรือนได้เข้ามาเรียนรู้ในระดับเครือข่าย/ชุมชน (การจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง) แต่ละครัวเรือนยังได้รู้ถึง

วิถีชีวิตของครัวเรือนอื่นๆ โดยการนำข้อมูลบัญชีครัวเรือนมาเปรียบเทียบกัน และได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวต่างๆ ทั้งในเรื่องอาชีพและวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ทำให้ครัวเรือนได้เรียนรู้ในเวทีนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองให้อยู่รอดปลอดภัย ต่อไป

2. ระดับเครือข่าย/กลุ่ม คือ การเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน การสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเอง รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเครือข่ายให้มีศักยภาพอันเป็นพัฒนาความรู้สู่การพัฒนาตนเอง

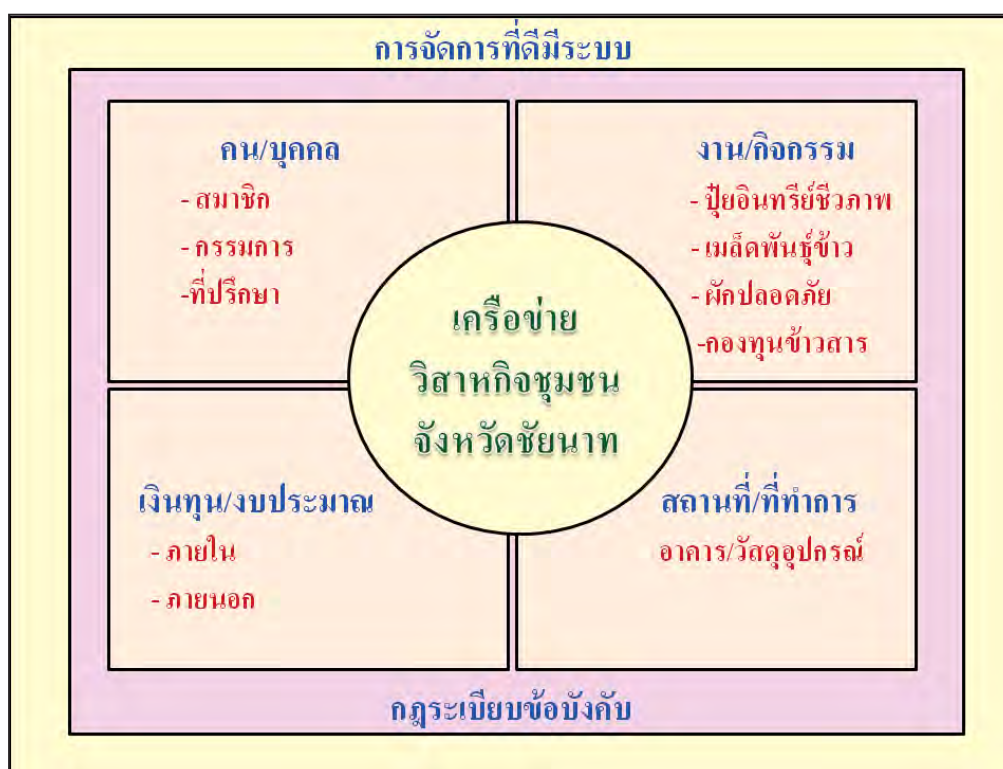
การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ประกอบไปด้วยการให้เครือข่าย/ชุมชนได้เรียนรู้พร้อมกับการปฏิบัติงานจริง (เรียนให้รู้ ดูให้จำ ทำให้จริง ทุกสิ่งไม่ยาก) มีดังนี้

ผลที่ได้จากการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

1. การสร้างรูปธรรมงานวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาททั้ง 12 ตำบล ได้แก่ เครื่องช่วยปั๊มน้ำอินทรีย์ชีวภาพ จำนวน 3 ตำบล เครื่องช่วยเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 2 ตำบล เครื่องช่วยฝักพลอคภัย จำนวน 2 ตำบล และ เครื่องช่วยกองทุนข้าวสาร จำนวน 5 ตำบล ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. คน/บุคคล ที่เกี่ยวข้องในเครื่องมือวิสาหกิจชุมชนตำบล ประกอบไปด้วย

1.1. มีสมาชิกของเครื่องมือฯ

สมาชิกของเครื่องมือมาจากชาวบ้านในตำบลที่สนใจเป็นสมาชิก มีทำงานร่วมกัน มีความสนใจงานของส่วนรวม มีความห่วงใยเอื้ออาทรกัน มีการรับใช้เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม มีการแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันและในด้านต่างๆ และที่สำคัญมีการร่วมลงทุนคือ การถือหุ้นเพื่อประกอบกิจการของเครื่องมือฯ

1.2. มีคณะกรรมการเครื่องมือฯ

คณะกรรมการเครื่องมือฯ ได้มาจากการที่สมาชิกคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ปฏิคม ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายตรวจสอบ ฯลฯ ซึ่งแต่ละเครื่องมือมีคณะกรรมการอย่างน้อย 7 คน ขึ้นไป และมีวาระในการทำงาน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน

1.3. มีที่ปรึกษา

เครือข่ายฯ มีที่ปรึกษาที่เป็นบุคคลในตำบล เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต. สมาชิกเทศบาล นายกอบต./เทศบาล กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำด้านศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ และยังมีบุคคลภายนอกพื้นที่ เช่น ภาคราชการ/ภาคเอกชน/ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ สถานีอนามัย ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่เกษตร เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ปลัดอำเภอ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อขอรับคำปรึกษา คำแนะนำในการดำเนินงานที่ประโยชน์ต่อเครือข่ายฯ

2. งาน หรือ กิจกรรมที่ดำเนินการใน เครือข่ายฯ

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบลได้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและชุมชนดังนี้

ที่	เครือข่าย	กิจกรรม
1.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางลือ	ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด จำหน่ายให้กับสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป
2.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง	ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด จำหน่ายให้กับสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป
3.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลเสือโฮก	รวมกลุ่มจัดซื้อปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดมาจำหน่ายให้กับสมาชิก
4.	เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพมาตรฐาน จำหน่ายให้กับสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป
5.	เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลโพนางคำออก	รวมกลุ่มจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวมาจำหน่ายให้กับสมาชิก
6.	เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยตำบลห้วยงู	ร่วมกันปลูกผักปลอดสารพิษ จำหน่ายให้กับผู้บริโภคทั่วไป ผู้มีอาชีพค้าขายผัก และร่วมผลิตผักขายส่งให้กับบริษัท
7.	เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยตำบลท่าชัย	ร่วมกันปลูกผักปลอดสารพิษ จำหน่ายให้กับผู้บริโภคทั่วไป ผู้มีอาชีพค้าขายผัก
8.	เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลสะพานหิน	ผลิตและจำหน่ายข้าวสารให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป
9.	เครือข่ายกองทุนข้าวชุมชนตำบลเที่ยงแท้	ผลิตและจำหน่ายข้าวสารให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป

ที่	เครือข่าย	กิจกรรม
10.	เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลวังหมัน	ผลิตและจำหน่ายข้าวสารให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป
11.	เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลบางซุด	ผลิตและจำหน่ายข้าวสารให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป
12.	เครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลท่าฉนวน	รวมกลุ่มจัดซื้อข้าวสารมาจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด

3. มีเงินทุน หรือ งบประมาณ

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท มีเงินทุนหรืองบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง ดังนี้

- เงินจากภายใน คือ เงินที่สมาชิกร่วมลงหุ้นดำเนินกิจกรรมตามศักยภาพ อย่างน้อยสมาชิกต้องถือหุ้นๆ จำนวน 1 หุ้นๆ ละ 100 บาท
- เงินจากภายนอก คือ เงินที่เครือข่ายฯ สามารถประสานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/องค์กรต่างทั้งภาครัฐ/เอกชน เช่น อบต. เทศบาล สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานพาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัด กศน. ฯลฯ

4. มีสถานที่ ที่ทำการ หรือที่ตั้ง ในการดำเนินงานของเครือข่าย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท มีสถานที่ ที่ทำการ หรือที่ตั้ง อย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เช่น ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ ใช้ในการประชุม ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้เป็นแหล่งประสานงาน ฯลฯ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสารข้อมูล เครื่องมือต่างๆ ฯลฯ

ที่	เครือข่าย	สถานที่ทำการของเครือข่าย	ที่อยู่
1.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางลือ	โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด โดยใช้บ้านของกรรมการเป็นสถานที่ตั้ง	36 หมู่ที่ 5 ตำบลนางลือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท
2.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง	โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด โดยใช้ศาลาหมู่บ้านเป็นสถานที่ตั้ง	ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 11 บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลหนองมะโมง อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

ที่	เครือข่าย	สถานที่ทำการของเครือข่าย	ที่อยู่
3.	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ตำบลเสือโฮก	บ้านของประธานเครือข่ายฯ ซึ่ง เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่แล้ว	222 หมู่ 13 ตำบลเสือโฮก อำเภอ เมือง จังหวัดชัยนาท
4.	เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชนตำบลหันคา	โรงผลิตศูนย์ข้าวชุมชนบ้านยาง ต้นเดียว ซึ่งตั้งอยู่ที่ดินสาธารณะ ของหมู่บ้าน	หมู่ที่ 5 บ้านยางต้นเดียว ตำบล หันคา อำเภอหันคา จังหวัด ชัยนาท
5.	เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชนตำบลโพนงคำออก	บ้านของประธานเครือข่ายฯ ซึ่งมี ความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก	164 หมู่ที่ 5 ตำบลโพนงคำออก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
6.	เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัย ตำบลห้วยงู	ศูนย์การเรียนรู้ผักปลอดภัยตำบล ห้วยงู ใช้บ้านของกรรมการเป็น สถานที่ตั้ง	64 หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระเบา ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
7.	เครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัย ตำบลท่าชัย	ศาลาหมู่บ้านหลังคอน ตั้งอยู่ ภายในวัดอัมพวันาราม	ศาลาหมู่บ้านหลังคอน หมู่ที่ 7 ตำบลท่าชัย อำเภอเมือง จังหวัด ชัยนาท
8.	เครือข่ายกองทุนข้าวสาร ตำบลสะพานหิน	บ้านของประธานเครือข่ายฯ ซึ่ง เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่แล้ว	276 หมู่ 1 ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัด ชัยนาท
9.	เครือข่ายกองทุนข้าวชุมชน ตำบลเทียงแท้	โรงสีข้าวชุมชนบ้านวังยาว ตั้งอยู่ บ้านของกรรมการเครือข่ายฯ	หมู่ 9 ต.เทียงแท้ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
10.	เครือข่ายกองทุนข้าวสาร ตำบลวังหมัน	ศาลาหมู่บ้านตั้งอยู่ที่ดิน สาธารณะของหมู่บ้าน	หมู่ที่ 4 ตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
11.	เครือข่ายกองทุนข้าวสาร ตำบลบางซุด	ศาลาหมู่บ้านตั้งอยู่ที่ดิน สาธารณะของหมู่บ้าน	หมู่ 6 ตำบลบางซุด อำเภอ สรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
12.	เครือข่ายกองทุนข้าวสาร ตำบลท่าฉนวน	อาคารโครงการอยู่ดีมีสุข ตั้งอยู่ ที่ดินสาธารณะของหมู่บ้าน	หมู่ 2 ตำบลท่าฉนวน อำเภอ มโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

5. มีกฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับ

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ได้จัดทำไว้เพื่อให้ทุกคนในกลุ่ม/ชมรม ได้ยึดถือปฏิบัติอันเป็น
ข้อกำหนดที่มีไว้ไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันภายในเครือข่ายโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ในการกำหนด
เช่น ระเบียบว่าด้วยสมาชิก/คณะกรรมการ ระเบียบว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระเบียบว่าด้วย
การเงิน ระเบียบว่าด้วยผลประโยชน์ ฯลฯ

6. มีการจัดการที่ดีมีระบบ

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท มีการจัดการที่ดีคือมีกระบวนการจัดการบริหารควบคุม การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีข้อมูล(บัญชีการเงิน ทะเบียนสมาชิก สมุดบันทึกรายงานการประชุม ข้อมูลของกลุ่ม ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ฯลฯ)ที่สามารถตรวจสอบได้ จนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ เช่น มีการประชุมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีเอกสารข้อมูลต่างๆ มีการ ประสานงานที่ดี มีการประชาสัมพันธ์แจ้งความเคลื่อนไหวของเครือข่ายฯ

2. การยกระดับการใช้ข้อมูล

ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ได้ใช้ข้อมูลต่างๆ ในการวางแผนดำเนินงาน ดังนี้

1. **ข้อมูลบัญชีครัวเรือน** เครือข่ายฯ ได้จัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนระยะเวลา 12 เดือนหรือ 1 ปี จำนวน 50 ครัวเรือนในแต่ละตำบล รวมทั้งสิ้น 600 ครัวเรือน ซึ่งเครือข่ายฯ สามารถนำข้อมูลบัญชีครัวเรือน มาจัดเวทีเรียนรู้ค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหา และปัจจัยในการเกื้อหนุนในงานวิสาหกิจชุมชน ทั้งรายรับ 13 รายการ รายจ่าย 7 หมวด 44 รายการ ข้อมูลด้านเงินออมและหลักประกัน ข้อมูลด้านหนี้สิน เช่น ยอดการ ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ยอดการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ยอดการซื้อผัก และยอดการซื้อข้าวสาร เมื่อได้รับข้อมูลตัวเลข ในการจ่ายเงินซื้อแล้วนำมาเปรียบเทียบกับยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายเพื่อตรวจสอบสภาพ ความสมดุล (งบดุล) ซึ่งพบว่า มีการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผัก ข้าวสาร มากกว่ายอดที่เครือข่าย ขายได้หลายเท่าตัว จึงทำให้เครือข่ายฯ เห็นช่องทางในด้านการตลาดว่า ควรจะผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ ปริมาณ เท่าไร และมีความจำเป็นต้องเพิ่มกำลังการผลิตหรือไม่ อย่างไร

2. **ข้อมูลในงานประเพณีวิสาหกิจชุมชน** ที่เครือข่ายฯ ได้ลงมือทำการสำรวจข้อมูลทั้ง 4 ประเด็น คือ ข้อมูลด้านปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ ข้อมูลด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว ข้อมูลด้านการบริโภคผัก และข้อมูลด้านการบริโภค ข้าวสาร ซึ่งเน้นการสำรวจในด้านการผลิต และการตลาด เช่น ข้อมูลของผู้ผลิต ว่าครัวเรือนไหนเป็นผู้ผลิต บ้าง (ในรูปแบบต่างๆ อาทิ ทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปลูกผัก และสีข้าวสารเพื่อจำหน่าย) หรือ มีใครสนใจอยากเป็นผู้ผลิตบ้าง เพื่อเครือข่ายต้องการขยายกำลังการผลิต (มีสมาชิกเครือข่ายเพิ่มขึ้น) ข้อมูล ด้านการตลาด ลูกค้าอยู่ที่ไหน ใครเป็นคนจัดซื้อ ต้องการสินค้าอย่างไร (ดูความต้องการของลูกค้า) จำนวนเท่าไร (กำลังซื้อมีมากน้อยแค่ไหน) รวมทั้งด้านบริการเพื่อให้เกิดความประทับใจหรือความพึงพอใจ ฯลฯ เมื่อได้นำข้อมูลจากการสำรวจมาสรุปวิเคราะห์พบว่า เครือข่ายฯ สามารถนำข้อมูลที่ได้ มาใช้ในการ วางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อนำไปสู่การวางแผนธุรกิจต่อไป

3. **ข้อมูลการศึกษาดูงาน** ในการไปศึกษาดูงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบลทำให้ได้ เห็นรูปแบบการบริหารจัดการและการตลาดแบบมืออาชีพ หรือ วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และ ไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้ข้อมูลที่ได้อีกก็สามารถมาใช้ในการประกอบการวางแผนในการบริหารจัดการ วิสาหกิจของเครือข่ายของตนเอง (แผนธุรกิจ) โดยเฉพาะด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการที่ น่าสนใจ

4. **ข้อมูลความรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรม** การเข้าร่วมรับการฝึกอบรมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาทตามหลักสูตรเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นหลักสูตรเชิงปฏิบัติการ มีเนื้อหาประกอบไปด้วย การทำงานเป็นทีม การจัดการวัตถุดิบ การผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการจัดการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งทำให้เครือข่ายเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถนำข้อมูลและความรู้ที่ได้มาใช้ในการดำเนินงานของเครือข่าย รวมทั้งความรู้ที่ได้นำมาจัดทำแผนธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. **ข้อมูลประสบการณ์ทำงานของแกนนำและสมาชิกเครือข่าย** ซึ่งเป็นทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว บวกกับการหาประสบการณ์เพิ่มจากการประชุมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบล เป็นประจำทุกเดือน ทำให้แกนนำและสมาชิกของเครือข่าย ที่ได้มีการพูดคุยหรือได้นำเสนอประสบการณ์ในการทำงานของตนเองให้ที่ประชุมได้รับทราบ เช่น ข้อมูลการผลิตมีเทคนิคอย่างไรที่ทำให้ได้ผลผลิตที่ดี หรือการผลิตที่ได้คุณภาพ การหาซื้อวัตถุดิบ การหาเงินทุน การขายสินค้าและตลาด การประสานงานหน่วยงาน ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการพูดคุยก็สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย รวมทั้งข้อมูลประสบการณ์ทำงานของแกนนำและสมาชิกเครือข่าย ก็สามารถนำมาจัดทำแผนธุรกิจได้อีกด้วย

การใช้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนธุรกิจ ของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

ตัวอย่างแผนวิสาหกิจชุมชน

แผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

(Action Plan)

[เบื้องต้น]

ของ

เมล็ดพันธุ์ข้าวทรายางตันเดี่ยว

(ชื่อกิจการ)

เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา

(ชื่อกลุ่ม/เครือข่าย)

ที่อยู่/สถานที่ตั้ง 164 หมู่ที่ 5 บ้านยางตันเดี่ยว
ตำบลหันคา อำเภอกันตัง จังหวัดชัยนาท 17130
โทรศัพท์ 08-9566- 7974

แผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1. ประวัติความเป็นมาของกิจการ

หมายถึง ภูมิหลัง วัตถุประสงค์การก่อตั้งกิจการ ประสบการณ์และคุณสมบัติหรือกลุ่มผู้ก่อตั้ง รูปแบบของการดำเนิน วิสาหกิจชุมชน สถานที่ตั้ง พัฒนาการของกิจกรรมที่ผ่านมา ทิศทางการเจริญเติบโตของกิจกรรมในอนาคต เป็นต้น

เริ่มจากการจัดทำบัญชีครัวเรือนตั้งแต่ปี 2550-2552 ชาวบ้านตำบลหันคาได้จัดทำบัญชีครัวเรือน หมู่บ้านละ 50 ครัวเรือน รวม 9 หมู่บ้าน 1,382 ครัวเรือน จากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ปัญหา ประเด็นแรกเป็นเรื่องของต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปุ๋ย/ยาฆ่าแมลง เมล็ดพันธุ์ข้าว น้ำมันเชื้อเพลิง ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ข้าวสาร น้ำดื่ม เนื้อสัตว์ และหมวด ยา-สุขภาพ ตามลำดับ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลหันคา เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรยึดอาชีพทำนาข้าว ชาวบ้านต้องมีปัญหาการขาดทุน ซึ่งปีหนึ่งๆ เกษตรกรตำบลหันคาต้องเสียค่าเช่า ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวปีละจำนวนเงิน 40 ล้านบาท ทำอย่างไรที่จะทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลงบ้าง และเมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นส่วนหนึ่งที่เราควรจะมีผลิตเองทำได้ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่บริสุทธิ์ ลดปัญหาข้าวติด ข้าวปน ข้าวที่ไม่ได้คุณภาพ ลดรายจ่ายที่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ในราคาแพง ดังนั้นจึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้น ในวันที่ 1 สิงหาคม 2551 บริหารโดยคณะกรรมการ มีการระดมในตำบล มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้การสนับสนุน

1.1. ประวัติทั่วไป

ชื่อกิจการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตราขี้เหล็ก ประเภทของกิจการ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อกลุ่ม/เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา

สถานที่ตั้งกิจกรรม 164 หมู่ที่ 5 บ้านยางคันเดี้ยว ตำบลหันคา อำเภอด่านช้าง จังหวัดชัยนาท

โทรศัพท์ 08-4813-8841

1.2. ผู้ประสานงาน/บุคคลที่สามารถติดต่อได้/บุคคลที่ให้ข้อมูลได้

ก.) ชื่อ/นามสกุล นายประสพโชค อยู่โต ตำแหน่ง ที่ปรึกษา (กำนันตำบลหันคา)

ที่อยู่ 111 หมู่ที่ 3 ตำบลหันคา อำเภอด่านช้าง จังหวัดชัยนาท

โทรศัพท์..... 056-451248..... โทรสาร-..... มือถือ084-8138841.....

ข.) ชื่อ/นามสกุล.....นายสมหมาย เป้งทอง..... ตำแหน่ง รองประธานเครือข่าย.....

ที่อยู่.....65.... หมู่ที่ 5.... ตำบลหันคา.... อำเภอด่านช้าง.....จังหวัดชัยนาท.....

โทรศัพท์.....-..... โทรสาร.....-..... มือถือ..... 087-1940993.....

1.3. หลักการและเหตุผล (บอกถึงเหตุผลที่ดำเนินกิจการนี้ของท่าน)

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน ทำให้ได้รับทราบปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกร ตำบลหันคา ในการปลูกข้าวแต่ละครั้งมีต้นทุนการผลิตสูง ทั้งปุ๋ย ยาเคมี เมล็ดพันธุ์ข้าว ดังนั้น คณะกรรมการเครือข่ายฯ จึงมีมติที่จะดำเนินการลดต้นทุนในการผลิตที่สามารถทำได้เอง คือ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อให้สมาชิกเครือข่ายใช้เอง และจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไปที่มีความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส ให้กับเกษตรกร

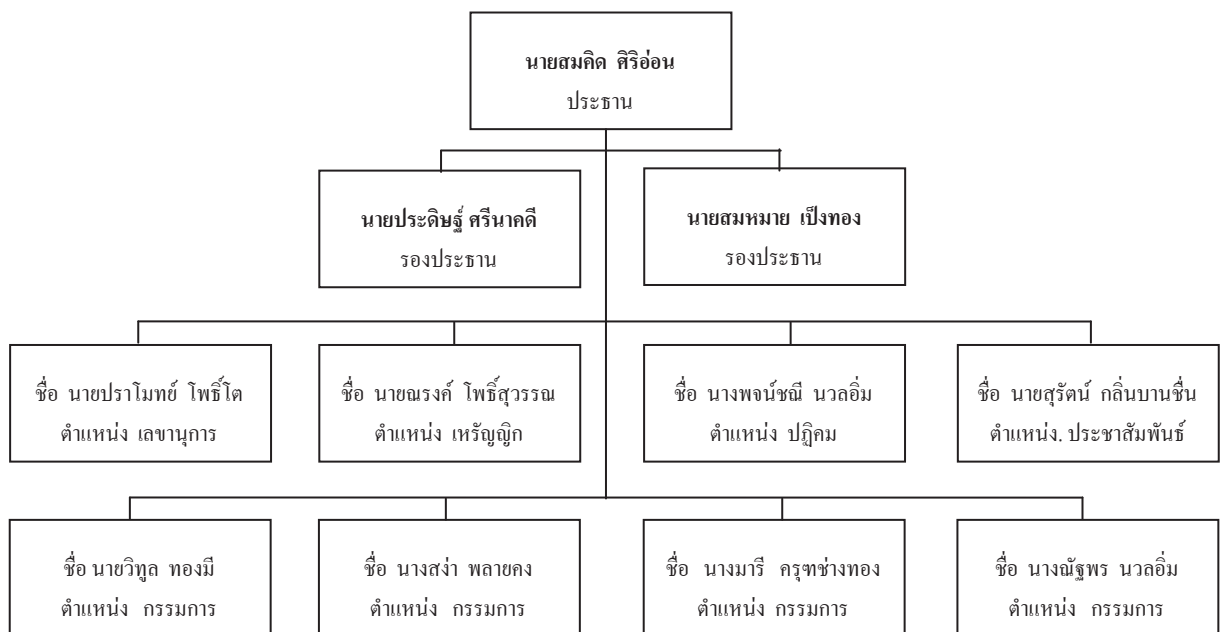
1.4. วัตถุประสงค์ของกลุ่ม/เครือข่าย

- 1.4.1..... เพื่อลดต้นทุนในการผลิตให้กับเกษตรกร.....
- 1.4.2..... เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
- 1.4.3.... เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีมีคุณภาพในชุมชน
- 1.4.4.... เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีมีคุณภาพ.....

2. รายละเอียดของกลุ่ม/เครือข่าย

2.1. มีสมาชิก จำนวน ...45...คน แยกเป็น ชาย.... 20....คน หญิง.....25....คน

2.2. จำนวนคณะกรรมการ.....11....คน ตามโครงสร้างต่อไปนี้

2.3. ที่ปรึกษาของกลุ่มเครือข่าย จำนวน 2 คน

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่/หน่วยงาน	โทรศัพท์
1.	นายไพฑูรย์ ฉนวนกุล	13 ม.5 ต.หันคา อ.หันคา	081-8889006
2.	นายประสพโชค อยู่โต	111 ม. 3 ต.หันคา อ.หันคา	084-8138841

2.4. จำนวนเงินทุน/ที่มาของเงินทุน

2.4.1. เงินหุ้นจากสมาชิกจำนวน.....65....หุ้นๆ ละ.... 100.....บาท รวมเป็นเงิน....6,500...บาท

2.4.1. เงินสนับสนุนจากภายนอกกลุ่ม/เครือข่าย

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร	จำนวนเงิน	วันเดือนปีที่ได้มา
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	20,000.-	สิงหาคม 2551
องค์การบริหารส่วนตำบลหันคา	85,700.-	ปี 2552
ศูนย์วิจัยข้าว จ.ชัยนาท (เมล็ดพันธุ์ข้าว)	40,000.-	ปี 2553-2555
สำนักงานเกษตรจังหวัด (โรงเรียน/เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์)	20,000.-	ปี 2554
รวม	665,700.-	

3. การวิเคราะห์สถานการณ์ และเป้าหมาย (SWOT Analysis and Target)

3.1. วิเคราะห์ปัจจัยภายใน (ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การผลิต และการเงิน)

จุดแข็งของกิจกรรม (Strengths)		
ลำดับ	จุดแข็งที่มีอยู่ในปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนาในอนาคต
1	มีเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมขึ้นทะเบียน วิสาหกิจชุมชนแล้ว (คณะกรรมการ/สมาชิก/ เงินทุน-การลงทุน)	-รับสมาชิกเพิ่ม
2	สมาชิกมีความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	-อบรมเพิ่มเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
3	มีพื้นที่ทำการขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว	
4	มีสมาชิกปลูกข้าวพันธุ์ 22 ราย (220 ไร่)	-หาสมาชิกผลิตเมล็ดพันธุ์เพิ่ม
5	มีโรงเรือน/เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์/อุปกรณ์ฯ	
6	เมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพ	
7	มีตลาดรองรับ (ผลิตจำหน่ายหมดไม่พอจำหน่าย)	

จุดอ่อนของกิจกรรม (Weaknesses)		
ลำดับ	จุดอ่อนที่มีอยู่ในปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนาในอนาคต
1	ไม่มีที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว (Stock)	ประสานแหล่งทุน
2	บรรจุภัณฑ์ยังไม่ได้มาตรฐาน	พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และเป็น เอกลักษณ์ของเครือข่าย (กำลังดำเนินการ)
3	เงินทุนหมุนเวียนมีจำกัด ขยายงานไม่ได้	เปิดรับสมาชิก/ระดมทุนเพิ่มทั้งในและ นอกชุมชน/หาแหล่งทุน
4	ไม่มีลานตากเมล็ดพันธุ์ข้าว	ประสานขอรับการสนับสนุน (ได้รับอนุมัติ แล้วอยู่ระหว่างดำเนินการ)

3.2. วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (ด้านการตลาดและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย,สถานการณ์การแข่งขัน, สังคม, เทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ, กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ, กลุ่มผู้จำหน่าย เครือข่าย)

โอกาส (Opportunities)	
ลำดับ	
1	ตลาดมีความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวสูง เนื่องจากเกษตรกรไม่นิยมเก็บข้าวไว้ทำพันธุ์
2	จังหวัดชัยนาท มีเชื้อเสียงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทำให้มีลูกค้าทั่วประเทศ
3	มีหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน/ ให้การสนับสนุน
4	มีเครือข่ายทำงานร่วม ไม่น้อยกว่า 20 ตำบล ส่วนใหญ่ทำการเกษตร-ทำนา

ลำดับ	อุปสรรค (Treats)
1	งบประมาณการช่วยเหลือส่วนใหญ่ไม่อนุมัติด้านเงินทุนหมุนเวียน (ถ้ามีดอกเบี้ยสูง)

4. รูปแบบการบริหารกิจการ

4.1. ด้านการผลิต (ผลิตภัณฑ์ หมายถึง คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับขนาด/ สี / รูปร่าง / คุณสมบัติ การใช้ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น)

- ชื่อผลิตภัณฑ์ เมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านยางคันเดียว.....
- ตรา / ยี่ห้อยางคันเดียว.....
- ลักษณะของผลิตภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ข้าว
- คุณภาพสินค้า (ผ่านการรับรอง, อายุการเก็บ ฯลฯขึ้นทุกเมล็ด ไม่มีข้าวดีด ไม่มีการเจือปนอายุการเก็บ 6 เดือน.....
- วิธีการนำไปใช้นำเมล็ดพันธุ์ข้าวแช่น้ำ 12 ชม. เอาขึ้นจากน้ำ พักทิ้งไว้ 12 ชม. แล้วให้น้ำอีก1 ครั้ง ทิ้งพักไว้อีก 12 ชม. แล้วจึงทำการว่านในแปลงนา.....

4.2. รูปภาพของผลิตภัณฑ์

4.3. ด้านการตลาด

(พื้นที่และตลาดเป้าหมาย Target Area and Market หมายถึง รายละเอียดของขอบเขตพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้า ลูกค้าเป้าหมาย และความต้องการ เช่น เพศ อายุ รายได้ พฤติกรรมการซื้อ เป็นต้น)

- พื้นที่ (เขต) จำหน่ายที่หน้าง

1.จำหน่ายในชุมชนและตำบลใกล้เคียง
2. จำหน่ายให้กับเครือข่ายภายในจังหวัด 20 ตำบล (สกว.).....
3. สหกรณ์อำเภอหันคา.....
4. จำหน่ายทั่วไปทั้งในและต่างจังหวัด.....
5.
6.
7.

- ลูกค้าเป้าหมาย ได้แก่

- 1.....เกษตรกรทั่วไป.....
- 2.... ประชาชน (ร้านค้าทั่วไป).....
3.
4.
5.
6.

4.4. คู่แข่งและการเข้ามาของคู่แข่ง

- คู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่

1.ร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ภายในอำเภอ.....
2.
3.
4.
5.

- กิจกรรมมีข้อเสียเปรียบ คือ

1.ไม่มีรถบริการจัดส่ง.....
2.
3.
4.
5.

4.5. ช่องทางในการกระจายสินค้า (Channel of Distribution)

หมายถึง สถานที่ที่สินค้าวางจำหน่าย ความสะดวกของลูกค้าในการซื้อสินค้า ตัวแทนจำหน่าย เป็นต้น

1.มีตัวแทนรับส่งเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ต้องการทุกหมู่บ้าน.....
2.
3.
4.
5.
6.

4.4. การส่งเสริมการตลาด (Marketing Promotion) ได้แก่

ที่	รายการ	งบประมาณ	
		บาท/เดือน	บาท/ปี
1	การโฆษณา (Advertising) สื่อโฆษณาที่ใช้ เช่น ป้าย แผ่นพับ ใบปลิว วิทยุ หนังสือพิมพ์	-	-
2	การประชาสัมพันธ์ (Publicity) สปอนเซอร์ การร่วมงานแสดงสินค้า การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น	ให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน	-
3	การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) ลด แลก แจก แถม 쿠폰 เป็นต้น	-	-
4	การใช้พนักงานขาย (Personal Selling) การใช้พนักงานขายสินค้า กำลังคนทางด้านการขาย เป็นต้น	-	-

5. แผนการผลิต/การจัดจำหน่าย/การให้บริการ

5.1. กระบวนการผลิตสินค้า/บริการ (เขียนในรูปแบบผังการไหล หรือ อธิบายเป็นข้อๆ ก็ได้)

ลำดับ	ขั้นตอน/วิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้
1	รับซื้อเมล็ดพันธุ์จากแปลงพันธุ์จากสมาชิก	เดือน เมย.-พค., ตค.-พย.
2	ทำการตากเมล็ดพันธุ์ (ใช้หลักเกณฑ์ตามความชื้นร้อยละ15)	1-2 วัน
3	นำมาทำการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ -ทำการบรรจุกระสอบๆละ 25 กิโลกรัม -เก็บเมล็ดพันธุ์รอการพักตัวของเมล็ดข้าว	1 วัน 20-30 วัน
4	การจัดจำหน่าย -โดยตรงที่เครือข่ายฯ -โดยวิธีสั่งจองและการจัดส่ง	1 วัน

5.2. การลงทุนในทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการ

- ที่ดิน ที่ตั้งสถานที่ผลิต/จำหน่าย/สำนักงาน/ร้าน

เนื้อที่/ขนาด.....1 ไร่.....

เป็นกรรมสิทธิ์ของ.....สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน.....

ข้อกำหนดในการใช้สถานที่.....ไม่มีกำหนด.....

ราคาประเมิน.....100,000 บาท.....

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง

ลักษณะอาคาร.....ปูนชั้นเดียว.....

ขนาดของอาคาร : กว้าง.....8.....เมตร ยาว.....12.....เมตร สูง.....4.....เมตร

ราคาก่อสร้าง.....320,000 บาท.....

ที่มาของงบประมาณ.....สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท.....

- เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต

ลำดับ	รายการ	จำนวนหน่วย	ราคา/หน่วย	รวมมูลค่า	แหล่งที่ซื้อ
1	เครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์ข้าว	1	150,000.-	150,000.-	รัฐจัดซื้อให้
2	เครื่องจับความชื้น	1	20,000.-	20,000.-	รัฐจัดซื้อให้
3	เครื่องสีข้าวกลึง	1	30,000.-	30,000.-	รัฐจัดซื้อให้
4	เครื่องชั่ง	2	6,500.-	13,000.-	รัฐจัดซื้อให้
5	เครื่องเย็บกระสอบ	1	8,000.-	8,000.-	รัฐจัดซื้อให้

5.3. วัตถุดิบ/สินค้า/วัสดุ

ลำดับ	รายการ	แหล่งซื้อ	ราคา/หน่วย (บาท)	ระยะเวลา สั่งซื้อ(วัน)	การชำระเงิน
1	พันธุ์ข้าวปทุมธานี 1	สมาชิก	200.-/ถึง		เงินสด
2	พันธุ์ข้าว กข.31	สมาชิก	200.-/ถึง		เงินสด
3	พันธุ์ข้าว กข. 7	สมาชิก	200.-/ถึง		เงินสด

วิธีการจัดซื้อ

(จะสั่งซื้อครั้งละ มาก ๆ/น้อย ๆ เพื่อให้ ต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยต่ำและได้ราคาพิเศษ/เพื่อลดภาระการเก็บสต็อก/เพื่อให้สินค้ามีการหมุนเวียนเร็ว โดยการสั่งซื้อจะใช้วิธี โทรศัพท์/ติดต่อทาง E-mail /ให้ผู้ขายนำมาส่งให้ถึงที่โดยใช้ระยะเวลาตามที่กำหนด)

.....จัดซื้อจากสมาชิกที่ทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยตรง.....

5.4. บรรจุภัณฑ์

(วัสดุประเภท ไม้/สามารถหาซื้อได้ทั่วไป/ตั้งทำเป็นลักษณะเฉพาะตัว/มีเอกลักษณ์พิเศษ ช่วยให้สินค้าดูดี มีมาตรฐาน/สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีกหลังจากใช้สินค้าหมดแล้ว เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์/สามารถทำให้ผู้บริโภคจดจำตราสินค้าได้ง่าย ฯลฯ)

.....-บรรจุใส่กระสอบปุ๋ย ขนาด 25 กก.....

.....-มีสัญลักษณ์ โลโก้ “ยางต้นเดียว”.....

.....

.....

.....

.....

5.5. กำลังการผลิต/ความสามารถในการให้บริการ

ผลิตภัณฑ์ (หน่วยเป็นชิ้น/ชั่วโมง/ราย)	กำลังการผลิตใน 1 วัน/เครื่อง/คน/ ชั่วโมง	กำลังการผลิต สูงสุด/เดือน	กำลังการผลิต จริง/เดือน	สัดส่วน/ ผลิตภัณฑ์ (%)
การผลิต 1 วัน : 5 ตัน	2 คน/วัน	150 ตัน/เดือน	100 ตัน/เดือน	66.66%

หมายเหตุ – รับจ้างคัดเมล็ด/คัดเมล็ดพันธุ์จำหน่าย

5.5. จุดเด่นด้านการผลิต/การบริการ ของกิจการ

.....- สมาชิกมีการจัดแปลงขยายพันธุ์เอง ทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ เป็นข้าวพันธุ์บริสุทธิ์.....

.....- ใช้คนจ้างงานในหมู่บ้าน และสมาชิกในเครือข่ายในการบรรจุ / คัดแยกพันธุ์ ป้องกันการปลอมปน....

.....- ราคาถูกกว่าร้านค้าทั่วไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ต้นทุนการผลิต

6.1. ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย (วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรง)

ลำดับที่	รายการวัตถุดิบ	จำนวนที่ใช้ (หน่วย)	ราคา/หน่วย (บาท)	รวมเงิน
1.	ข้าวพันธุ์ ปทุมธานี	1,000 กก.	14,000.-	14,000.-
2.	ค่าขนส่ง	1,000 กก.	100.-	100.-
3.	ค่าตากข้าว	1,000 กก.	300.-	300.-
4.	ค่าถลุงบรรจุ / ค่าดายเย็บ (ถุงละ 25 กก.)	34 ถุง	13.-	442.-
5.	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า	1,000 กก.	10.-	10.-
6.	ค่าประสานงานการจัดซื้อโทรศัพท์/น้ำมันรถ	1,000 กก.	20.-	20.-
				14,872.-

ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย

วัตถุดิบทั้งหมด (บาท)

ปริมาณการผลิต (หน่วย)

รวมต้นทุนวัตถุดิบทั้งหมด

.....14,872..... บาท

ปริมาณการผลิต

.....34..... หน่วย

ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย

.....437.41..... บาท/หน่วย

6.3. ต้นทุนทรัพย์สินถาวรที่นำมาลงทุน

ทรัพย์สินถาวร ได้แก่ อาคาร ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการผลิตที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี

ลำดับที่	รายการ	ราคาที่ซื้อ (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	รวมเงิน
1	อาคาร (โรงเรือน)	320,000.-	20	16,000.-
2	เครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์	150,000.-	10	15,000.-
3	เครื่องสีข้าวกล้อง	30,000.-	10	3,000.-
4	เครื่องวัดความชื้น	20,000.-	5	4,000.-
5	เครื่องชั่ง 2 เครื่อง	13,000.-	5	2,600.-
6	เครื่องเย็บกระสอบ	8,000.-	5	1,600.-
	รวมค่าเสื่อมราคา/ปี			41,600.-

ค่าเสื่อมราคาต่อปี

ราคาที่ซื้อ (บาท)

หมายเหตุ 3,466.67/เดือน

อายุการใช้งาน (ปี)

ต้นทุนทรัพย์สินถาวรต่อหน่วย

.....2.04..... บาท/หน่วย

สรุปต้นทุนการผลิต

1. ต้นทุนสินค้า

- ต้นทุนวัตถุดิบ ต่อ หน่วย437.41.....บาท

- ต้นทุนแรงงาน ต่อ หน่วย8.83.....บาท

2. ต้นทุนทรัพย์สินถาวรที่นำมาลงทุน

- ค่าเสื่อมราคา ต่อ หน่วย2.04.....บาท

รวมต้นทุนในการผลิตทั้งสิ้นต่อหน่วย448.28.....บาท

การตั้งราคาขาย - ราคาขายส่ง ต่อหน่วย

.....550.....บาท

- ราคาขายปลีก ต่อหน่วย

.....600.....บาท

7. ประมาณการรายได้จากยอดขาย ประจำปี พ.ศ.2556.....

เดือน	ราคาขายปลีก			ราคาขายส่ง			รวมทั้งสิ้น		
	ปริมาณ	ราคา/ หน่วย	รวมเงิน	ปริมาณ	ราคา/ หน่วย	รวมเงิน	ปริมาณ	ราคา/ หน่วย	รวมเงิน
มกราคม	180	550	99000	500	600	300000	680		399000
กุมภาพันธ์	180	550	99000	500	600	300000	680		399000
มีนาคม	180	550	99000	500	600	300000	680		399000
เมษายน	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
พฤษภาคม	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
มิถุนายน	180	550	99000	500	600	300000	680		399000
กรกฎาคม	180	550	99000	500	600	300000	680		399000
สิงหาคม	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
กันยายน	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
ตุลาคม	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
พฤศจิกายน	360	550	198,000	1,000	600	600000	1360		798000
ธันวาคม	180	550	99000	500	600	300000	680		399000

8. ประมาณการรายจ่าย ประจำปี พ.ศ.2556.....

รายการ/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต												
- วัตถุดิบ	297439	297439	297439	594878	594878	297439	297439	594878	594878	594878	594878	297439
- แรงงาน	6005	6005	6005	12009	12009	6005	6005	12009	12009	12009	12009	6005
- ค่าเสื่อม/อุปกรณ์	1388	1388	1388	2775	2775	1388	1388	2775	2775	2775	2775	1388
รวม	304832	304832	304832	609662	609662	304832	304832	609662	609662	609662	609662	304832
2. ค่าใช้จ่าย-บริหาร												
- เงินเดือน	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
- ค่าเช่า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ค่าเครื่องเขียน	100	100	100	200	200	100	100	200	200	200	200	100
- ค่าไปรษณีย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ค่าน้ำ	100	100	100	200	200	100	100	200	200	200	200	100
- ค่าไฟฟ้า	100	100	100	200	200	100	100	200	200	200	200	100
- ค่าโทรศัพท์	100	100	100	200	200	100	100	200	200	200	200	100
- ค่าเสื่อมส่วน สนง.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ค่าน้ำมันรถ	400	400	400	800	800	400	400	800	800	800	800	400
- ค่าซ่อมบำรุง	500	500	500	1000	1000	500	500	1000	1000	1000	1000	500
- ค่าสวัสดิการ พนง.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- เบ็ดเตล็ด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม 2.	11300	11300	11300	12600	12600	11300	11300	12600	12600	12600	12600	11300
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ												
- ค่ารับรอง	200	200	200	400	400	200	200	400	400	400	400	200
- ค่าเงินบริจาค	-	-	-			-	-					-
รวม 3.	200	200	200	400	400	200	200	400	400	400	400	200
รวมรายจ่าย 1+2+3	316332	316332	316332	622662	622662	316332	316332	622662	622662	622662	622662	316332

9. ด้านการเงิน

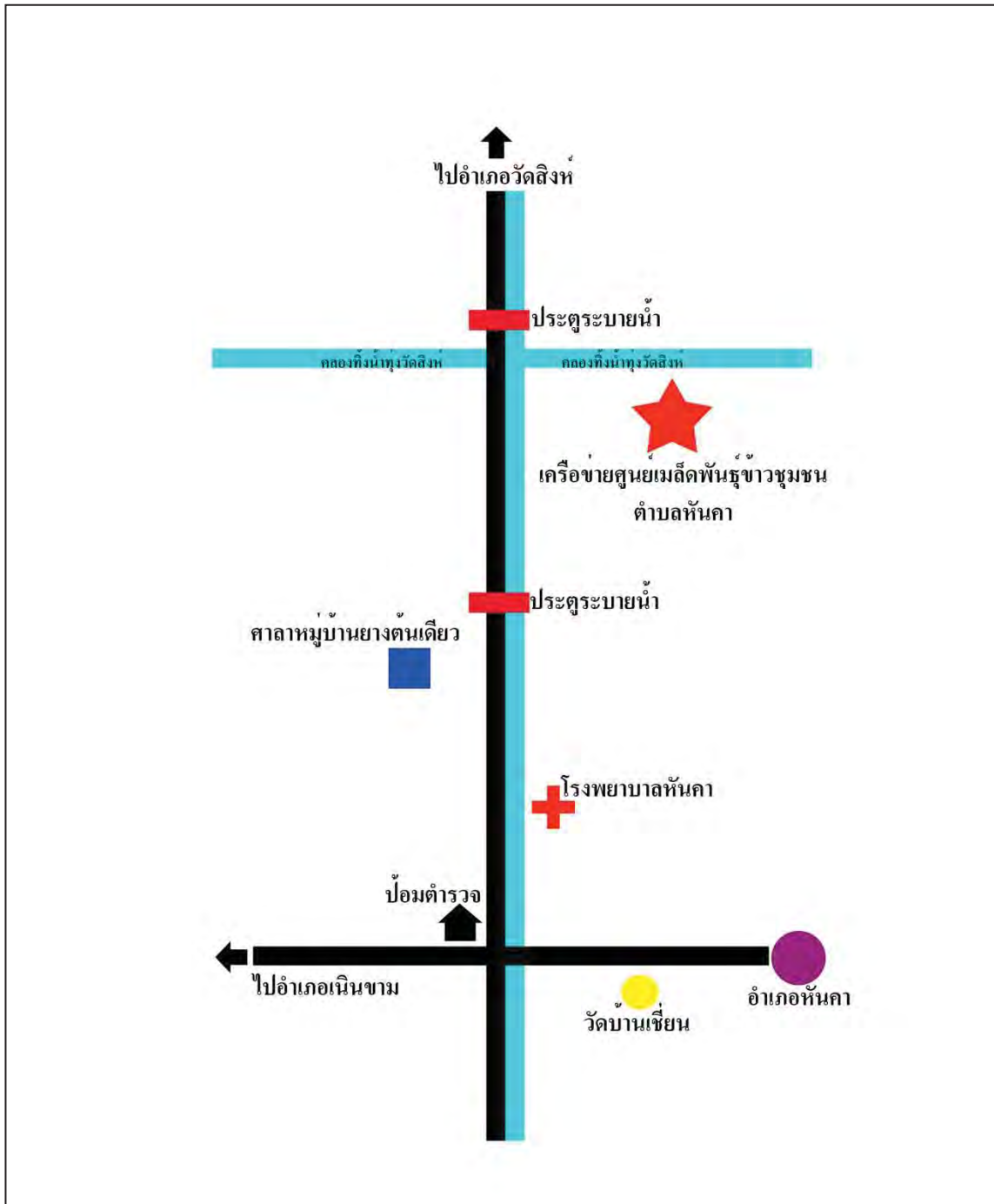
ก. สินทรัพย์

-	เงินสดในมือ	25,000.00.....บาท
-	เงินสดในธนาคาร	42,235.68.....บาท
-	ลูกหนี้	101,150.00.....บาท
-	สินค้าคงเหลือ	20,000.00.....บาท
-	อุปกรณ์/เครื่องจักร	235,340.00.....บาท
-	- โรงเรือน	320,000.00.....บาท
-	อาคาร/ที่ดิน	-.....บาท
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	743,725.68.....บาท

ข. หนี้สิน และ ทุน

-	ทุนเรือนหุ้น	6,500.00.....บาท
-	เจ้าหนี้เงินกู้	-.....บาท
-	เจ้าหนี้การค้า	-.....บาท
-	เงินทุนสนับสนุน-เกษตร	560,000.00.....บาท
	- สกว.	20,000.00.....บาท
	- อบต.	85,700.00.....บาท
-	- เงินกองทุนเครือข่าย	71,525.68.....บาท
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	743,725.00.....บาท

10. แผนที่ตั้งกิจการ (เขียนแผนที่โดยสังเขป)

3. การสร้างกระบวนการเรียนรู้งานวิสาหกิจชุมชน

การสร้างกระบวนการเรียนรู้งานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ได้มุ่งเน้นในการด้านการบริหารจัดการ และการตลาด เพื่อให้เครือข่ายฯ ได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันประกอบไปด้วย

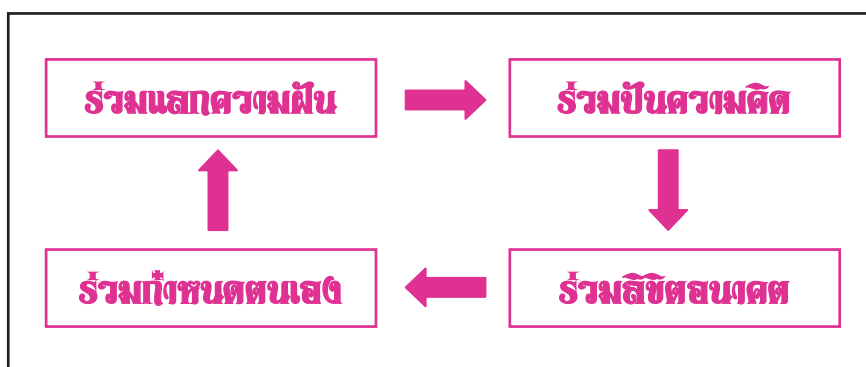
- การทำงานเป็นทีม คณะกรรมการและสมาชิกมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคี ความเอื้ออาทรต่อกัน ฯลฯ
- ด้านการจัดการวัตถุดิบเพื่อการผลิต รู้จักการวางแผนการจัดหาซื้อวัตถุดิบ จำนวน ระยะเวลา แหล่งซื้อ ราคา การเก็บรักษาวัตถุดิบเพื่อรอจำหน่าย หรือนำไปใช้ (Stock) ฯลฯ ตัวอย่างเช่น ประเด็นผัก ไม่มีปัญหา มีแหล่งจัดซื้อได้ทั่วไป ราคายุติธรรม ประเด็นเมล็ดพันธุ์ข้าว ไม่มีปัญหา มีผู้ผลิต และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้คุณภาพ ประเด็นปุ๋ยอินทรีย์ มีปัญหาด้านวัตถุดิบหายาก ราคาแพง แก้ปัญหาโดยซื้อปุ๋ยสังเคราะห์ มาผสมกับธาตุอาหารเพิ่ม ปั่นเมล็ดจำหน่าย

ประเด็นข้าวสารชุมชน มีปัญหา ข้าวเปลือกราคาสูง เนื่องจากรัฐรับจำนำข้าวทำให้ต้นทุนในการแปรรูปข้าวสารมีราคาแพงกว่าท้องตลาด แก้ปัญหาโดย จัดซื้อข้าวสารจากโรงสีหรือร้านค้าจำหน่ายก่อน ถ้าข้าวเปลือกราคาถูกลง ก็จะดำเนินการจัดซื้อข้าวเปลือกมาสีแปรรูปเหมือนเดิม

- การบริหารด้านการผลิต การใช้แรงงานที่เหมาะสมมีทักษะมีความรู้ ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต และมีเทคนิคในการผลิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน
- การคิดต้นทุนในการผลิตที่แท้จริง โดยมีองค์ประกอบคือ 1.ค่าวัตถุดิบ/ขนส่ง/บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ 2.ค่าแรงงาน และ 3. ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน
- การตั้งราคาขายที่เหมาะสม โดยใช้ฐานข้อมูลต้นทุนในการผลิตบวกกับค่าบริหารจัดการและกำไรที่ต้องการ เปรียบเทียบกับคู่แข่ง ความสมเหตุสมผลและเป็นธรรมต่อผู้ซื้อ
- การจัดทำบัญชีชาวบ้าน โดยมีการจัดทำบัญชีคุมรายรับ-รายจ่าย บัญชีงบกำไรขาดทุน บัญชีงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งเป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้
- การตลาด รู้จักการวิเคราะห์ตลาด (6 W+1H) ใครคือตลาดเป้าหมาย (Who) ผลิตภัณฑ์ที่ตลาดเป้าหมายต้องการหาซื้อคืออะไร (What) เหตุผล หรือความจำเป็นของการจัดซื้อ (Why) ผู้ที่มีส่วนร่วมในการซื้อ (Whome) ระยะเวลาหรือช่วงที่ต้องการจัดซื้อ (When) แหล่งที่ต้องการจัดซื้อ (Where) และกระบวนการ หรือขั้นตอนการจัดซื้อ (How) นอกจากนั้นก็เป็นการทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักทางการตลาด (4 P) คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product) มูลค่า/ราคา (Price) สถานที่หรือช่องทางการกระจายสินค้า หรือให้บริการ (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion)
- การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มเครือข่าย เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด

- การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของเครือข่ายทั้งในรูปแบบต่างๆ เช่น ปากต่อปาก แผ่นพับ ป้าย โปสเตอร์ ออกร้านแสดงนิทรรศการ สื่อ ต่างๆ ฯลฯ
- การจัดการทั่วไป มีเอกสาร/หลักฐาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

หลักในการทำงานร่วมกัน

4. ความร่วมมือและการสนับสนุนงานวิสาหกิจชุมชน

ในการดำเนินงานโครงการฯ เกิดความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ในการสนับสนุนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 เครือข่าย ตามศักยภาพ บทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานองค์กร ซึ่งในการประสานงานความร่วมมือแบ่งออกได้ 2 รูปแบบคือ

1. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประสานงานขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือเอง
2. คณะกรรมการ โครงการฯ ประสานงานขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือให้

ภาคีความร่วมมือในการสนับสนุนงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

หน่วยงาน	สิ่งที่สนับสนุน
จังหวัดชัยนาท/สำนักงานจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชัยนาท)/ วิชาการ(ให้คำแนะนำการจัดทำโครงการและยุทธศาสตร์การพัฒนา)/งบประมาณ (สนับสนุนเงินในการดำเนินงาน)
สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท	บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ติดตามให้คำปรึกษา/การรับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน/วิชาการ(อบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร พรบ.วิสาหกิจชุมชน)/ วัสดุอุปกรณ์(สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ในการผลิต)/งบประมาณ(สนับสนุนเงินในการดำเนินงาน)/รางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น (รางวัลสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จทั้งในระดับจังหวัด/ระดับภาค และระดับประเทศ)

หน่วยงาน	สิ่งที่สนับสนุน
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ขยาย/ข้อมูลด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว(สนับสนุนเอกสารหรือตำราเรื่องข้าว)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้ด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว)/รับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว/บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ติดตามให้คำปรึกษาในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน
ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท	สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวทั้งพันธุ์หลักและพันธุ์ขยาย/ข้อมูล(สนับสนุนเอกสารหรือตำราเกี่ยวกับเรื่องข้าว)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้,บริการศึกษาดูงาน)/บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ให้คำปรึกษาในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน
สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5	ให้บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองดิน น้ำ พืช ปุ๋ย สารเคมีการเกษตร ผลผลิต ผลิตภัณฑ์พืช และมาตรฐานสินค้าเกษตร /ข้อมูล (เอกสารหรือตำรา มาตรฐานสินค้าเกษตร) /วิชาการ (อบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน) /บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา ประสานงานและร่วมดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิจัย
สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราเกี่ยวกับการเกษตร)/วิชาการ(อบรมด้านอาชีพการเกษตร)
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราด้านการเกษตร)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้/บริการศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้/แหล่งเรียนรู้)/เงินทุน (ให้เงินกู้วิสาหกิจชุมชน)
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราด้านการตลาด)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์,สนับสนุนบรรจุภัณฑ์)/งบประมาณ (สนับสนุนเงินในการดำเนินงาน)/วัสดุอุปกรณ์ (สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ในการผลิต)/การตลาด (สนับสนุนการออกร้านแสดงสินค้า)
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยนาท	เผยแพร่กิจกรรมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11/และเว็บไซต์
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย๑	เผยแพร่กิจกรรมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

หน่วยงาน	สิ่งที่สนับสนุน
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณาด้านงานวิสาหกิจชุมชน/ OTOP)/ วิชาการ (อบรมให้ความรู้/บริการศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้/ แหล่งเรียนรู้)/งบประมาณ(สนับสนุนเงินในการ ดำเนินงาน)/วัสดุอุปกรณ์(สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ในการ ผลิต)
สำนักงานจัดหางานจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณาด้านอาชีพ)/วิชาการ(อบรมให้ ความรู้ด้านอาชีพ)/วัสดุอุปกรณ์ (สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ และวัตถุดิบในการผลิต)
สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณาด้านดินสำหรับการเกษตร)/วิชาการ (อบรมให้ความรู้ด้านดินและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ)/ งบประมาณ(สนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงาน)/วัสดุ อุปกรณ์ (วัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ)
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณาด้านงานอุตสาหกรรม)/วิชาการ (อบรมให้ความรู้ด้านการประกอบการ SMEs)/งบประมาณ (สนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงาน)/วัสดุอุปกรณ์ (สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้และวัตถุดิบในการผลิต)
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณาด้านการผลิตที่ถูกต้องลักษณะ)/ วิชาการ(อบรมให้ความรู้การผลิตที่ถูกต้องลักษณะ)/การให้การ รับรองคุณภาพ (อย.)
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จ.ชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณารบ.ท้องถิ่น/ประสานงาน อบท. ในการสนับสนุนกิจกรรม/ผลักดันนโยบาย ให้ อบท. นำ แผนชุมชนผนวกแผนพัฒนาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณารเกี่ยวกับจังหวัดชัยนาท)/วิชาการ (อบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ/นำศึกษาดูงาน)/งบประมาณ (สนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงาน)/วัสดุอุปกรณ์ (สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้และวัตถุดิบในการผลิต)
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล)	ข้อมูล(เอกสารหรือคำรณารของท้องถิ่น)/วิชาการ(อบรมให้ ความรู้/นำศึกษาดูงาน)/งบประมาณ(สนับสนุนเงินทุนใน การดำเนินงาน)/วัสดุอุปกรณ์(สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ และวัตถุดิบในการผลิต)

หน่วยงาน	สิ่งที่สนับสนุน
สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	ข้อมูล(เอกสารหรือตำรา ด้านการเกษตร)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้/นำศึกษาดูงาน/ฝึกปฏิบัติงานอาชีพ)/แหล่งเรียนรู้ (มีจุดเรียนรู้บริการสำหรับชุมชน)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราด้านการเกษตรและข้อมูลอื่นๆ สำหรับการพัฒนาชุมชน)/วิชาการ(อบรมให้ความรู้)
มหาวิทยาลัยมหิดล	ข้อมูล(เอกสารหรือตำรา ด้านบัญชีครัวเรือน)/วิชาการ (อบรมให้ความรู้ด้านบัญชีครัวเรือน)
สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราเรื่องท่องเที่ยววิถีชุมชน)/จุดแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน (สนับสนุนให้เครือข่ายฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยว) ประสานงานด้านการตลาดให้กับชุมชน
สมาคมนักข่าวจังหวัดชัยนาท	เผยแพร่กิจกรรมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ทางหนังสือพิมพ์/วิทยุ/โทรทัศน์ และเว็บไซต์
สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท	ข้อมูล(เอกสารหรือตำราด้านการพัฒนาชุมชน)/วิชาการ (อบรมให้ความรู้/นำศึกษาดูงาน)/งบประมาณ(สนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงาน)/ประสานงาน(ช่วยประสานงานในทุกๆด้านที่ชุมชนต้องการ/บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ลงพื้นที่ติดตามให้คำปรึกษา

การเปลี่ยนแปลงของ อปท. ราชการ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ในการพัฒนาพื้นที่

ก) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้ง อบต./เทศบาล/อบจ. แต่เดิมในการดำเนินงานมักจะเป็นไปตามงานหลักหรือดำเนินงานตามความรับผิดชอบของ อปท. ในขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น หลังจากที่โครงการฯ ได้ขอความร่วมมือไปยัง อปท.แต่ละแห่ง เชิญชวนให้ร่วมกันดำเนินงาน ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า อปท. แต่ละแห่งมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนในพื้นที่มากขึ้น ให้การสนับสนุนในทุกเรื่องที่เป็นการทำงานเพื่อส่วนรวม โดยเฉพาะกลุ่มองค์กรชุมชนที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะ พร้อมกับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม นอกจากนั้นยังเกื้อหนุนการทำงานของชุมชนในด้านต่างๆ อาทิ การอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ประชุม ยานพาหนะ ตลอดจนการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เครื่องเขียน และเครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ ทิศทางการดำเนินงานของ อปท. ได้มุ่งเน้นงานเชิงพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสวัสดิการชุมชน

ข.) หน่วยงานส่วนราชการ

ซึ่งเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรมาก การทำงานเน้นภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงาน และกำหนดพื้นที่ในการทำงานแบบตายตัว หรือมีเงื่อนไขข้อจำกัด และมักจะขาดกระบวนการมีส่วนร่วมกับพื้นที่ หรือชุมชน ปัจจุบันหน่วยงานมีการทำงานแบบบูรณาการกัน มีข่าวสารข้อมูล และเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนได้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรมากขึ้นด้วยเช่นกัน ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ได้ให้การส่งเสริม สนับสนุนแก่ชุมชนทั้งด้านงบประมาณ ด้านข้อมูลความรู้ต่างๆ และยังได้ต่อยอดกิจกรรมของชุมชนสำเร็จลุล่วงเป็นจำนวนมาก

ในระดับจังหวัดโดยเฉพาะ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นายจำลอง โพธิ์สุข) และรองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นางพรณี งามจำ) ได้ให้ความสำคัญ ให้กำลังใจ ต่อการทำงานของชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการทำงานพัฒนาที่มีฐานคิดจากข้อมูลที่เป็นจริง มีความถูกต้อง และการทำงานที่มีรูปธรรมอย่างชัดเจน

ค.) ภาควิชาการ ลักษณะการทำงานวิชาการเดิม ที่เป็นการหา สังเคราะห์ หรือประมวลข้อมูล และสังเคราะห์คำตอบซึ่งอาจจะตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย หรือผู้สนับสนุนทุนวิจัย ซึ่งมีได้นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ นอกจากนั้นก็ไม่มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มแกนนำ หรือองค์กรในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันมีทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นงานวิจัยที่สนองตอบต่อความต้องการของชุมชน และนำของปัญหาของพื้นที่ หรือชาวบ้านมาเป็นโจทย์หลักในการศึกษาวิจัย และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมเรียนรู้กันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของจังหวัดชัยนาท ทั้งนี้จากสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในจังหวัดชัยนาท พบว่า มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมากที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุน อาทิ งานวิจัยเกี่ยวกับข้าว ส้มโอ ปลา กล้วยแพงโกล่า โค การท่องเที่ยว และการจัดการปัญหาความยากจนโดยใช้บัญชีครัวเรือน และแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ฯ ทำให้จังหวัดชัยนาทมีข้อมูลสำหรับตัดสินใจในการพัฒนา และยังส่งผลถึงในการขอรับงบประมาณจากรัฐบาลอีกด้วย

ง.) ภาคเอกชน แต่เดิมภาคเอกชนมุ่งทำงาน โดยประสานงานกับภาครัฐไม่มากนัก แต่ปัจจุบัน กลับบทบาท หรือทิศทางเป็นหน่วยงานที่คอยประสานความร่วมมือกับภาคีต่างๆ (ภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มเครือข่าย) และทำงานแบบรอบด้านในการช่วยเหลือชุมชนให้ได้เกิดความเข้มแข็ง นำสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงาน และแนวทางการขยายผล

เครือข่ายปฎิอินทรีย์ชีวภาพ	
ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- มีปัญหาวัตถุดิบหายากและราคาแพง - ผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก เนื่องจากสั่งซื้อพร้อมกัน	- จัดซื้อวัตถุดิบที่ผสมพร้อมในการอัดเม็ด โดยไม่ต้องเสียเวลาในการหมัก - ทขอขการผลิตหาสถานที่เก็บเป็นสต็อก - ระดมเงินทุนเพิ่มเพื่อใช้ในการผลิต
เครือข่ายกองทุนข้าวสาร	
ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- มีปัญหาดัชนีทุนสูงขึ้นเนื่องจากโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลให้ราคาสูง	- คัดข้าวที่มีคุณภาพและปลอดสารพิษ - จัดซื้อข้าวสารจากโรงสีมาจำหน่ายทดแทนก่อน
เครือข่ายผักปลอดภัย	
ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- ผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ซื้อ เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกและแรงงานจำกัด	- หาสมาชิก และพื้นที่เพาะปลูก เพิ่ม
เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	
ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- มีเงินทุนจำกัดไม่สามารถซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากสมาชิกได้ทั้งหมด	- หาสมาชิกเพิ่ม - ระดมทุนทั้งภายในและภายนอก

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ปฎิอินทรีย์/ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย) จำนวน 12 กลุ่ม มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ (การจัดการวัตถุดิบ การผลิต การตลาด การเงิน การบรรจุภัณฑ์ และการประชาสัมพันธ์)

2. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือฯ จำนวน 12 กลุ่ม และพื้นที่ขยายอีก 9 กลุ่ม มีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการงานวิสาหกิจชุมชนของตนเอง

3. ชาวบ้านชาวบ้านเกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการใช้ข้อมูล ส่งผลให้การคิดวิเคราะห์เป็นระบบมากขึ้นและตระหนักในการพัฒนาสถานการณ์ด้วยข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ จำนวน 600ครัวเรือน

4. ชาวบ้านไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ทั้งการบริโภค (การปลูกผักไว้รับประทานภายในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและดูแลสุขภาพ) การออม (การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยลง) และการผลิต (เดิมปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายทั้งหมด เปลี่ยนเป็นปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และนำมาจำหน่าย) เกิดความร่วมมือกันของสมาชิกในครอบครัว และพฤติกรรมร่วมของชุมชนที่จะช่วยปลดหนี้ การพัฒนาระบบคิดเชิงตรรกะและการปรับวิถีการบริโภค-อุปโภคแบบพอเพียง พร้อมการสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวในการจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง

5. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 ศูนย์ (ศูนย์การเรียนรู้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ ศูนย์การเรียนรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เรียนรู้กองทุนข้าวสาร ศูนย์เรียนรู้ผักปลอดภัย) และมีวิทยากรท้องถิ่น ถ่ายทอดความรู้ จำนวน 60 คน

6. มีสื่อเผยแพร่และได้แสดงผลงานด้านวิสาหกิจชุมชนให้เกษตรกรทั่วไป หน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไป นำไปใช้เป็นแนวทางต่อไปได้ เช่น ซีดี โปสเตอร์ และคู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน (ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ข้าว และผักปลอดภัย) จำนวน 500 ชุด

7. เกิดการบูรณาการวางแผนงานร่วมกับท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) และจังหวัด

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฯ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่ม มีการบริหารงานด้านองค์กรเป็นระบบ กล่าวคือ มีคณะกรรมการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่มมีการบริหารงานด้านวัตถุดิบ ด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจน การบริหารการเงินที่ชัดเจนและถูกต้องสามารถตรวจสอบได้

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 กลุ่ม มีการเก็บข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลด้านวัตถุดิบ/การผลิตข้อมูล การตลาด (การอุปโภคบริโภค) สามารถวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานได้

4. ชุมชนมีกิจกรรมทำร่วมกันได้เข้าร่วมเวทีการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอในระดับ ตำบล ระดับเครือข่าย และระดับจังหวัด สามารถนำไปใช้การพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายได้

5. ครัวเรือนในระดับชุมชน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายในครัวเรือนไปในทางที่ดีขึ้นและมีการวางแผนการจ่ายในครัวเรือนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ชุมชนมีการทำงานร่วมกันกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานราชการ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

แนวทางการขยายผล

จากการที่ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด) หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาควิชาการ และได้

ร่วมประชุมกับคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท เป็นประธาน และสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท เป็นเลขานุการ มีข้อสรุปแนวทางขยายผล ดังนี้

1. การรับจดทะเบียนกลุ่ม เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ตาม พระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พุทธศักราช 2548
2. การสนับสนุนวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ให้กับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชัยนาท
3. การรับรองคุณภาพและมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท
4. การช่วยเหลือช่องทางด้านการตลาดให้กับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท
5. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท
6. การสนับสนุนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น
7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาทให้เป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานวิจัยเชิงพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ชุดโครงการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ ระยะที่ 1 - 2 ที่ผ่านมา ตลอดจนระยะที่ 3 คือโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งดำเนินการอยู่ในระยะปัจจุบัน และเสร็จสมบูรณ์ลงพร้อมกับการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์นี้ ล้วนสามารถตอบโจทย์การศึกษาวิจัยได้อย่างแบบสมบูรณ์ พร้อมกับการสร้างกระบวนการยกระดับทางความคิด การนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาวิจัยมาขยายผล สร้างโอกาส กิจกรรม และกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นแรงผลักดันพร้อมกับการสร้างจังหวะก้าวในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องแสวงหาความร่วมมือแยกย่อยโดยเฉพาะในส่วนต่างๆ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มชาวบ้าน และชุมชน	ต้องเป็นผู้ทำและดำเนินการเอง โดยอาจเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และปริมาณการผลิต ให้เพียงพอับความต้องการของสมาชิก พัฒนาศักยภาพผู้นำ สมาชิก ขยายสมาชิกเพิ่ม ฯลฯ
หน่วยงานภาครัฐ	หาช่องทางให้การช่วยเหลือ การให้กำลังใจหรือให้การสนับสนุน หรือ เชื้อทางให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรของรัฐ (เงินทุน อุปกรณ์ ความรู้)
องค์กรพัฒนาเอกชน	ควรเป็นพี่เลี้ยง จัดเวทีเรียนรู้เพิ่ม ฯลฯ
ภาควิชาการ	ควรเติมเต็มในส่วนที่ชาวบ้านขาด โดยเฉพาะเรื่องสื่อ กับองค์ความรู้ในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา

โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ภายใต้การสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดำเนินงานโดยเครือข่ายภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท การดำเนินงานครั้งนี้เป็นการต่อยอดจากโครงการจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ซึ่งมีกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนระดับตำบล 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสารชุมชน ซึ่งเป็นการต่อยอดจากบัญชีครัวเรือนในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับข้อมูล ประสิทธิภาพ การทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน ให้แก่ผู้นำ สมาชิกกลุ่ม เครือข่ายชาวบ้านเพื่อให้เกิดแนวคิด และแนวปฏิบัติ ตลอดจนการปรับวิถีการผลิต และนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดี โดยดำเนินงานในพื้นที่ 12 ตำบล เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2555 ถึงกันยายน 2556 รวมระยะเวลา 18 เดือน และมีกิจกรรมประกอบไปด้วยการส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนให้กับชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง การอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านวิสาหกิจชุมชน การศึกษาดูงานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จพร้อมกับปัญหาอุปสรรคในการทำงาน การสำรวจ จัดเก็บข้อมูลด้านการผลิต การตลาด และจัดกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 ตำบล การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลแบบรอบด้าน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่ม เครือข่ายต่างๆ การพัฒนาด้านการบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (แหล่งเรียนรู้ชุมชน) ในงานวิสาหกิจชุมชน การจัดทำระบบ ข้อมูล เอกสารรวบรวมองค์ความรู้ และประสบการณ์ในการทำกิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนรู้ การฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการ/สมาชิก เพื่อเป็นวิทยากรท้องถิ่น (Training of Trainers) การเชื่อมโยงกับสถาบัน วิชาการ และแหล่งวิชาการ การส่งเสริมการทำงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด การจัดทำสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรทั่วไปหน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจทั่วไปและการจัดแสดงผลงาน และงาน วิชาการ “มหกรรมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท” การให้คำปรึกษา แนะนำประสานงาน กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน (พื้นที่ขยาย 9 ตำบล) การประชุมคณะกรรมการทำงานจังหวัด การสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการฯ ที่ ผ่านมา การรายงานผลการดำเนินงาน โครงการต่อผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพของโครงการ

ผลจากการดำเนินงานโครงการ ในด้านการส่งเสริมให้ชุมชนได้จัดทำบัญชีครัวเรือนใน 12 ตำบล จำนวน 600 ครัวเรือน เป็นการส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนในระดับ หมู่บ้าน ตำบล ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านเกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการใช้ข้อมูล ส่งผลให้การคิด วิเคราะห์ เป็นระบบมากขึ้นและตระหนักในการพัฒนาสถานการณ์ด้วยข้อมูลที่สามารถตรวจสอบและอ้างอิงได้ ร้อย ละ 80 ของครัวเรือนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ทั้งการบริโภค (การปลูกผักไว้รับประทานภายใน

ครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและดูแลสุขภาพ) การออม (การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยลง) และการผลิต (เดิมปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายทั้งหมด เปลี่ยนเป็นปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และนำมาจำหน่าย) เกิดความร่วมมือกันของสมาชิกในครอบครัวและพฤติกรรมร่วมของชุมชนที่จะช่วยปลดหนี้ การพัฒนาระบบคิดเชิงตรรกะและการปรับวิถีการบริโภค-อุปโภคแบบพอเพียง พร้อมการสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวในการจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง

จากการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับตำบล ทั้ง 4 ประเด็น ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผักปลอดภัย และกองทุนข้าวสารชุมชนที่ผ่านมา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 12 ตำบลมีประสบการณ์และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและมีความรู้ในด้านการบริหารจัดการและการตลาด ที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการในกิจกรรมของกลุ่มตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เกี่ยวกับ

1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของการกลไกปฏิบัติงาน (คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม) การขับเคลื่อนกิจกรรม และการมีระบบการปฏิบัติงานที่แสดงความรับผิดชอบ และแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน อาทิ (1) ประธาน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าในการบริหารงาน (2) รองประธาน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธาน ในการบริหารงาน ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมายและทำหน้าที่แทนประธาน เมื่อประธานไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ได้ (3) เลขานุการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานประสานงาน และจัดบันทึกการประชุม (4) การเงินหรือเหรัญญิก มีหน้าที่จัดทำบัญชีและเก็บเอกสารการเงินไว้ตรวจสอบ (5) การประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่เผยแพร่งานและชื่อเสียงเกียรติคุณของเครือข่ายให้สมาชิก และบุคคลทั่วไปให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ฯลฯ
2. ด้านการจัดการวัตถุดิบเพื่อการผลิต มีการสำรวจแหล่งวัตถุดิบ จำนวนการสั่งซื้อ ระยะเวลาในการสั่งซื้อ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ อาทิ (1) เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์มีปัญหาเรื่องวัตถุดิบการผลิตที่หายาก ก็แก้ปัญหาโดยสั่งซื้อปุ๋ยสั่งตัดมาผสมธาตุอาหารเพิ่มแล้วปั่นปุ๋ยเม็ดจำหน่าย และ (2) เครือข่ายกองทุนข้าวสาร มีปัญหาข้าวเปลือกราคาสูงจากโครงการรับจำนำข้าว แก้ปัญหาโดยจัดซื้อข้าวสารจากโรงสีขนาดใหญ่มีจำหน่ายก่อน เมื่อราคาข้าวเปลือกราคาถูกลงก็สามารถดำเนินการแปรรูปจำหน่ายเองได้ เป็นต้น
3. การบริหารด้านการผลิต มีเทคนิคในการผลิตให้ได้คุณภาพและได้มาตรฐาน ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4. การคิดต้นทุนในการผลิตที่แท้จริง ตามองค์ประกอบหลักๆ ได้แก่ วัตถุดิบ การขนส่ง การบรรจุภัณฑ์ ค่าแรงงาน และค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน เป็นต้น

ตัวอย่าง การคิดต้นทุนของ เครือข่ายปั๊มน้ำอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง

1. ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย (วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรง)

ลำดับที่	รายการวัตถุดิบ	จำนวนที่ใช้ (หน่วย)	ราคา/หน่วย (บาท)	รวมเงิน
1.	น้ำหมัก	10 ลิตร	15.00	150.00
2.	อินทรีย์วัตถุ	350 กก.	3.20	1,120.00
3.	โดโลไมท์	200 กก.	2.50	500.00
4.	ยิปซัม	200 กก.	2.50	500.00
5.	ซีเมนต์	200 กก.	2.50	500.00
6.	ยิปซัมจับเม็ด	50 กก.	2.50	125.00
7.	กากน้ำตาล	10 กก.	15.00	150.00
8.	ถุงบรรจุ/ค้า	20 ใบ	12.00	240.00
9.	ค่าไฟ	1 คำน	100.00	100.00
10.	ค่าน้ำ	1 คำน	100.00	100.00
11.	ค่าขนส่ง (น้ำมัน/ค่าเช่ารถ)	1 คำน	500.00	500.00
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น				3,985.00

รวมต้นทุนวัตถุดิบทั้งหมด

3,985.00 บาท

ปริมาณการผลิต

20.00 กระสอบ

ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย

199.25 บาท/กระสอบ

2. ต้นทุนแรงงานต่อหน่วย (แรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้า)

ลำดับที่	รายการ	อัตราค่าจ้าง	รวมเงิน
1.	ค่าจ้างผลิตปุ๋ย 1 คำน	4 คน	1,000.00
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น			1,000.00

รวมต้นทุนแรงงานทั้งหมด

1,000.00 บาท

ปริมาณการผลิต

20.00 กระสอบ

ต้นทุนแรงงานต่อหน่วย

50.00 บาท/กระสอบ

3. ต้นทุนทรัพย์สินถาวรที่นำมาลงทุน

ทรัพย์สินถาวร ได้แก่ อาคาร ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการผลิตที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี

ลำดับที่	รายการ	ราคาที่ซื้อ (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	รวมเงิน
1	โรงเรือน	130,000.-	20	6,500.-
2	เครื่องจักร (เครื่องปั่น+อุปกรณ์การผลิต)	170,000.-	10	17,000.-
3	เครื่องเย็บกระสอบ	12,000.-	5	2,400.-
รวมค่าเสื่อมราคา/ปี				25,900.-

หมายเหตุ 2,158.33/เดือน

ต้นทุนทรัพย์สินถาวรต่อหน่วย 2.78.00 บาท/กระสอบ

สรุปต้นทุนการผลิต

1. ต้นทุนสินค้า

- ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย199.25.....บาท
- ต้นทุนแรงงานต่อหน่วย50.00.....บาท

2. ต้นทุนทรัพย์สินถาวรที่นำมาลงทุน

- ค่าเสื่อมราคาต่อหน่วย2.78.....บาท

รวมต้นทุนในการผลิตทั้งสิ้นต่อหน่วย252.03.....บาท

5. การตั้งราคาขายที่เหมาะสม เครือข่ายมีการตั้งราคาขายซึ่งมาจากการที่คิดต้นทุนการผลิตที่แท้จริงนำมาเปรียบเทียบกับราคาในท้องตลาดหรือคู่แข่ง จึงได้ราคาขายที่เหมาะสม

ตัวอย่าง การตั้งราคาขายของ เครือข่ายปุยอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง

- ต้นทุนในการผลิต 252.03 บาท
- ราคาขายส่งต่อหน่วย 300.00 บาท
- ราคาขายปลีกต่อหน่วย 350.00 บาท

6. การจัดทำบัญชีชาวบ้าน มีการจัดทำบัญชีคุมรายรับ-รายจ่าย บัญชีงบกำไรขาดทุน และบัญชีงบแสดงฐานะการเงิน

ตัวอย่าง แบบฟอร์มการจัดทำบัญชีของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1. บัญชีคุมรายรับ-รายจ่าย

วัน,เดือน,ปี	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ

2. บัญชีงบกำไรขาดทุน

กลุ่ม.....

งบกำไรขาดทุน

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขาย

หัก ต้นทุนขาย -ยอดคงเหลือยกมา

-บวก ค่าระหว่างงวด

-รวม

-หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด

กำไรขั้นต้น

หัก ค่าบริหารจัดการ

กำไรสุทธิ

3. งบแสดงฐานะการเงิน

กลุ่ม.....

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สินทรัพย์	หนี้สิน/ทุน
เงินสด	ทุนเรือนหุ้น
ธนาคาร	เงินกองทุน
ลูกหนี้	เจ้าหนี้- นาย ข.
สินค้าคงเหลือ	เงินกู้-นาย ก.
อุปกรณ์/โรงเรือน	กำไรสุทธิ
รวม	รวม

5. การตลาด ส่วนผสมของการตลาด(ผลิตภัณฑ์/สินค้า- ราคา-สถานที่/ช่องทางการจำหน่าย- ส่งเสริมการตลาด) / กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ผลิตภัณฑ์ (Product)	ราคา (Price)
- คุณภาพ - รูปแบบ - ตรายี่ห้อ - การบรรจุภัณฑ์ - ขนาด - บริการ - การรับประกัน - การรับคืน ฯลฯ	- ราคาตามบัญชี - ส่วนลด - สิทธิพิเศษ - ระยะเวลาการชำระเงิน - สินเชื่อ ฯลฯ
สถานที่หรือช่องทางการกระจายสินค้า (Place)	การส่งเสริมการตลาด (Promotion)
- ช่องทางการจัดจำหน่าย - การครอบคลุมตลาด - ร้านค้า - สินค้าคงคลัง - การขนส่ง ฯลฯ	- การโฆษณา - การประชาสัมพันธ์ - การขายโดยบุคคล - การส่งเสริมการขาย ฯลฯ

6. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มเครือข่ายเอง โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้ ลักษณะของสินค้า ตลาดเป้าหมาย วิธีการจัดจำหน่าย การขนส่ง การเก็บรักษา ลักษณะการนำไปใช้งาน ต้นทุนของบรรจุภัณฑ์ ปัญหาด้านกฎหมาย และผลกระทบต่อสังคม

ตัวอย่าง

7. การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ มีการเลือกใช้เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารและชักจูงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้รู้จักสนใจอยากซื้อสินค้า

8. การจัดการทั่วไป ซึ่งครอบคลุมถึงเอกสาร หลักฐาน ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ รวมทั้งการจัดทำแผน ธุรกิจ เพื่อเป็นแผนในการดำเนินงานเกี่ยวกับ (1) การวิเคราะห์สถานการณ์และคู่แข่ง (2) การวางแผน เชิงกลยุทธ์ (3) การวางแผนการผลิต และการเงิน และ(4) การวางแผนทางการตลาด)

นอกจากนี้กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบล มีศักยภาพในการบริหารงานด้าน 4 M ดังนี้

Man = การบริหารกำลังคน โดยมีสมาชิกและคณะกรรมการ ร่วมกิจกรรม และมีมอบหมายงาน ความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการ ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด

Money = การบริหารเงิน มีระดมเงินทุนจากภายในคือการให้สมาชิกร่วมลงทุน และมีการขอรับการสนับสนุนจากภายนอก คือ การของบประมาณจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานราชการ มีการจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการจัดสรรกำไรสุทธิปันผลคืนแก่สมาชิกที่ถือหุ้น

Materials = มีการบริหารวัสดุหรือวัตถุดิบในการดำเนินงาน ทั้งการจัดหาการจัดซื้อให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด

Management = การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมการดำเนินงานเป็นระบบ และมีข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ จนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เน้นบริหารจัดการและการตลาดสู่การพึ่งตนเองได้

กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบล มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการจัดการและการตลาด คณะกรรมการทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานตามแผนงาน (แผนธุรกิจ) แล้วทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจกับสมาชิกในเรื่องการดำเนินงาน/ชักชวนให้ชาวบ้านมาเป็นสมาชิกโดยมีการจัดประชุมพูดคุยสม่ำเสมอ สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น เช่น การผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี การจัดการทั่วไปรวมทั้งสามารถจัดสรรผลกำไรให้กับสมาชิกได้ โดยใช้ ทุนเดิมที่มีอยู่ ตั้งแต่ระยะโครงการจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ ได้แก่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน อปท. นักวิชาการ รวมทั้งเครือข่ายภาคีพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท ได้เป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และผู้สนับสนุนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ (โรงสีชุมชน เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ เครื่องอัดเม็ดปุ๋ย อุปกรณ์ปลูกผักกางมุ้ง ฯลฯ) เงินทุน ความรู้ ให้กับเครือข่าย ถือได้ว่าเป็นการสร้างรูปธรรมที่ชัดเจนจากการวิเคราะห์เพื่อสู่การพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง คือ

- กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบล มีกิจกรรมทำร่วมกันเพื่อ ลดต้นทุนในการผลิต (ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ข้าว) ลดรายจ่ายในครัวเรือน (ข้าวสาร/ผักปลอดภัย) ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

- การมีคณะกรรมการมีความรู้ความสามารถ ตั้งใจ มุ่งมั่น เสียสละ รับผิดชอบ
- กรรมการมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน รู้ใจ และเข้าใจกัน
- องค์ประกอบกรรมการมีความหลากหลาย เป็นทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. ครูบาอาจารย์ นักวิชาการ ชาวบ้าน (เกษตรกร แม่บ้าน เยาวชน) อสม. ข้าราชการเกษียณ รวมทั้งมีบุคคลที่สังคมให้การยอมรับ เคารพ นับถือ

- การทำงานแบบอิสระ คือ มีความคล่องตัว
- การมีโครงสร้างและการบริหารจัดการที่เหมาะสมและโปร่งใส
- การมีทุนในการดำเนินการ ที่มาจากชุมชนกันเอง และจากภายนอกในการหนุนเสริมการทำงาน
- การมีข้อมูล (บัญชีครัวเรือน/ข้อมูลการผลิต/การตลาด/ข้อมูลทั่วไป) เพื่อช่วยในการวางแผนและตัดสินใจเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

- การมีหน่วยงานต่างๆเข้ามาร่วมงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่ม เครือข่ายทั่วไป
- ภาครัฐให้ความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ทำงานได้เต็มที่
- การมีแหล่งวิชาการมาก เช่น ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชลประทาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์
- สภาพภูมิประเทศมีความอุดมสมบูรณ์ ไม่แล้งจัด ไม่ยากลำบาก การคมนาคมสะดวก

สิ่งแวดลอมดี ยังมีความเป็นชุมชนชนบท

ตารางข้อมูลศักยภาพของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย 12 ตำบล จังหวัดชัยนาท
ตามโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

ที่	ตำบล	กิจกรรม	กรรมการ	สมาชิก	เงินทุน ภายใน	เงินทุน ภายนอก
1	ท่าชัย	ผักปลอดภัย	11	40	6,500.-	20,000.-
2	ห้วยจุ	ผักปลอดภัย	9	28	14,000.-	489,000.-
3	หันคา	เมล็ดพันธุ์ข้าว	12	45	6,500.-	835,700.-
4	โพนางด้าออก	เมล็ดพันธุ์ข้าว	9	63	40,500.-	120,000.-
5	นางลือ	ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	12	38	26,000.-	20,000.-
6	เสือโฮก	ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	15	48	17,300.-	20,000.-
7	หนองมะโมง	ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	9	36	30,700.-	720,000.-
8	สะพานหิน	กองทุนข้าวสาร	11	100	10,000.-	100,000.-
9	วังมน	กองทุนข้าวสาร	14	53	14,500.-	120,000.-
10	บางซุด	กองทุนข้าวสาร	14	53	5,300.-	140,000.-
11	เทียงเท	กองทุนข้าวสาร	11	33	10,000	120,000.-
12	ท่าฉนวน	กองทุนข้าวสาร	15	218	88,400.-	120,000.-
รวม			142	755	269,700.-	2,824,700.-

* ข้อมูล ณ วันที่ 13 กันยายน 2556

นอกจากนี้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบลทั้ง 4 ประเด็น ที่ มีการดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จ ดีมาก จำนวน 4 แห่ง คือ

1. ศูนย์การเรียนรู้กองทุนข้าวสารตำบลสะพานหิน
หมู่ 1 ตำบลสะพานหิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
2. ศูนย์การเรียนรู้เมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลหันคา (บ้านยางต้นเดียว)
หมู่ 5 ตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
3. ศูนย์การเรียนรู้ผักปลอดภัยตำบลห้วยจุ
หมู่ที่ 5 ตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
4. ศูนย์การเรียนรู้ปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพตำบลนางลือ
หมู่ที่ 5 ตำบลนางลือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

ซึ่งเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตำบลทั้ง 4 แห่ง สามารถยกระดับขึ้นมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาในการจัดการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ และการบริหารจัดการ

วิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่ม เครือข่าย องค์กรชาวบ้าน ทั้งใน และต่างประเทศ รวมทั้งภาคีความร่วมมือทั้ง 17 จังหวัด ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพ สามารถมาศึกษาดูงาน หรือมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้

บทสรุป

โครงการการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท ในช่วง 18 เดือนที่ผ่านมา มีข้อสังเกต คือ

1. **ลักษณะการเตรียมความพร้อมภายในพื้นที่** ในการดำเนินโครงการนี้ กลุ่มพี่เลี้ยงของโครงการ (เครือข่ายภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท) ได้กำหนดจุดยืนในการทำงาน สนับสนุนไว้อย่างชัดเจน โดยเน้นให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดพยายามปรับบทบาทของแกนนำให้สามารถบริหารจัดการโครงการ พร้อมกับเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกได้ โดยปัจจุบันได้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณทั้งการจัดทำโรงสี และเครื่องอัดปุ๋ยเม็ดของชุมชนจากสำนักงานเกษตรอำเภอ และจังหวัด ดังนั้นในการบริหารจัดการทุกครั้งจึงมีการเน้นย้ำนำเสนอ และตรวจสอบการบริหารจัดการมาโดยตลอด

2. **การบริหารจัดการโครงการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละแห่งมีความเข้มแข็ง** มีโครงสร้างการบริหารจัดการ ทั้งคณะกรรมการ ผู้ปฏิบัติงาน และสมาชิกที่จำนวนหุ้น และที่ปรึกษาซึ่งมีจุดแข็ง ทั้งการมีโรงสีข้าวชุมชน เครื่องอัดปุ๋ยเม็ด ตลอดจนกลุ่มธุรกิจทั้งเมล็ดพันธุ์ข้าวสาร และผักปลอดภัย ที่สมาชิกเข้มแข็ง มีการจำหน่ายข้าวสาร และปุ๋ยราคาถูกกว่าท้องตลาด มีคุณภาพ ความปลอดภัย และมีระบบการทำงานที่สอดคล้องกัน แต่ข้อท้าทายซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดที่พัฒนา หรือส่งเสริมได้ คือ การมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย และกำลังการผลิตที่ไม่มากนัก อีกทั้งคณะกรรมการหลายส่วนก็ขาดประสบการณ์การผลิต (การดูแล และคัดคุณภาพของผลิตภัณฑ์) และมีสมาชิกเครือข่ายจำนวนไม่มากนัก ส่วนโอกาส การมีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในระดับจังหวัด และการสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 12 ตำบล เป็นการขยายช่องทางการตลาด การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในขณะที่หน่วยงานอาจจะยังไม่สามารถสนับสนุนเงินทุนได้มากนัก

3. **สถานการณ์การเตรียมความพร้อม และการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มจะไม่ได้รับผลกระทบจากการปิดตัวของโครงการ** เนื่องจากลักษณะปฏิบัติงานที่ผ่านมา มีโครงสร้างเชิงสถาบันทั้งในลักษณะการบริหารจัดการ และการสร้างความร่วมมืออย่างดีแล้ว กล่าวคือ

ประเด็น	ตำบล/อำเภอ
ผักปลอดภัย	ต.ท่าชัย อ.เมือง เป็นกลุ่มผักปลอดภัย ซึ่งเดิม เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในพื้นที่เป็นหลัก ปัจจุบันขยายเป็นผลิตเพื่อจำหน่าย มีสมาชิกในกลุ่ม 55 คน มีการบริหารจัดการทั้งการปลูกผักในพื้นที่ส่วนกลาง และปลูกในพื้นที่ของสมาชิกแต่ละราย จุดเน้นคือ ผักสวนครัวทั้งหมด มีผู้เข้าไปรับซื้อถึงสวน และการจำหน่ายในตลาดนัด ปัญหาคือ การผลิตไม่ทันความต้องการของตลาด กลุ่มนี้ได้เรียนรู้เรื่องการลงทุน และการหาตัวเลขต้นทุนจากการทำงานของ สกว. ที่ผ่านมาในช่วงหนึ่ง กลุ่มอาจจะมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการอันเนื่องมาจากตัวผู้นำ แต่ปัจจุบันเปลี่ยนผู้นำใหม่แล้ว สมาชิกกลุ่มเริ่มมีความเชื่อมั่น และร่วมกันบริหารจัดการเป็นกลุ่มเหมือนเดิม
	ต.ห้วยงู (อ.หันคา) ทำผักปลอดภัยเพื่อจำหน่าย โดยในช่วงแรกของการทำข้อเสนอโครงการ พื้นที่นี้เสนอเป็นโครงการกองทุนข้าวสาร แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพของผลผลิตผัก ทั้งผักกาดหอม กะหล่ำปลี ผักชี ต้นหอม และมะเขือ ตลอดจนต้นทุนจากการพัฒนาทางด้านการศึกษาวิจัยซึ่งมีภาควิชาการให้การสนับสนุนอยู่ก่อนแล้ว จึงมองเห็นเป็นโอกาสที่ดีในการทำกลุ่มผักปลอดภัย มีการทำแผนธุรกิจเพื่อหาวิธีการบริหารจัดการให้ผักในพื้นที่มีผลผลิตตลอดทั้งปี และทันต่อความต้องการของตลาด หน่วยงานราชการต่างๆ ก็ให้การสนับสนุนที่ดีมาโดยตลอด มีเกษตรจังหวัดช่วยพัฒนาที่ดินโดยนำเทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัดมาใช้ในการเตรียมสภาพพื้นที่ การจัดหาเครื่องดีดิน ในขณะที่มีระบบน้ำพอเพียงและมีระบบการบริหารจัดการตลาดที่ดี นอกจากนั้นสำนักงานพาณิชย์จังหวัดยังร่วมส่งเสริมจัดตั้งเครือข่ายผักปลอดภัยของกระทรวงพาณิชย์ พร้อมกับการตรวจใบรับรองอยู่เป็นระยะ
เมล็ดพันธุ์ข้าว	ต.หันคา (อ.หันคา) เป็นกลุ่มเมล็ดพันธุ์ข้าว มีสมาชิกเครือข่าย 45 ราย สมาชิก 22 รายผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 220 ไร่ และเป็นลูกค้าของสหกรณ์ มีรายได้ค่อนข้างดี โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์จากสำนักงานเกษตรจังหวัด ในขณะที่กำลังเสนอขอการสนับสนุนโรงสีชุมชนเพิ่มเติม ทั้งนี้ ปัจจุบันยังมีกลุ่มทำกิจการข้าวสารแบบซื้อมาขายไป หาเงินเอง และทำลานตากเพิ่มขึ้น โดยใช้กองทุนหมู่บ้านสนับสนุน
	ต.โพธิ์น้ำค้อ (อ.สรรพยา) เป็นกลุ่มเมล็ดพันธุ์ข้าว ทำในลักษณะซื้อมาขายไป

ปฏินิพนธ์/ชีวภาพ	ต.นางลือ (อ.เมือง) เป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ซึ่งมีพันโทมนูญ คนพินิจ เป็นประธาน เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจจากจังหวัด เนื่องจากมีระบบการบริหารจัดการที่ดี เป็นตำบลต้นแบบหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีงบประมาณสนับสนุนจำนวนมาก และมีระบบการจัดการต่างๆ ที่ดี ในขณะที่อาจจะต้องการการพัฒนาแกนนำต่อช่วงให้ทันเนื่องจากปัจจุบันหลายคนสูงอายุแล้ว การผลิตยังคงพึ่งพิงวัตถุดิบจากภายนอก ไม่ทันความต้องการของสมาชิก
	ต.หนองมะโมง (อ.หนองมะโมง) ซึ่งเป็นกลุ่มปฏินิพนธ์/ชีวภาพมีลักษณะเด่นเรื่องการจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งหมด ชาวบ้านมีความสุข และผลผลิตมากพอ กลุ่มมีความเข้มแข็งจนสามารถขอใช้ที่ดินเพื่อวิสาหกิจชุมชนจาก ธ.ก.ส. ได้ถึง 800,000 บาท เพื่อนำมาใช้ในการลงทุน แต่กลุ่มตั้งอยู่ในจุดห่างไกล ทำให้การศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนทำได้ยาก แต่ไม่มีปัญหาเรื่องต้นทุน การจัดการทำแบบรู้กันหมด ทุกคนมีส่วนร่วม และมีระบบข้อมูลที่ดีชัดเจน มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน
	ต.เลื้อโฮก (อ.เมือง) มีกลุ่มปฏินิพนธ์/ชีวภาพ แต่ใช้ระบบการซื้อมา-ขายไป เนื่องจากพอใจต่อการจัดการดังกล่าว อีกทั้งได้ชื่อของถูกกว่าที่อื่นๆ ด้วย
กองทุนข้าวสาร	ต.สะพานหิน (อ.หนองมะโมง) เดิมโครงการฯ นำเสนอพื้นที่นี้เป็นกลุ่มปฏินิพนธ์/ชีวภาพ แต่หลังจากที่ประเมินสถานการณ์แวดล้อมแล้ว พบว่า ควรทำกองทุนข้าวสารมากกว่า โดยตั้งโรงสีชุมชน และต่อ ยอดการผลิตจากข้าวกล้องงอก ควบคู่กับการทำบรรจุภัณฑ์ตราสินค้าของชุมชนเอง หน่วยงานในพื้นที่ทำงานร่วมกันได้อย่างใกล้ชิด โดยมีกำนัน ต.สะพานหิน เป็นตัวหลัก และมีองค์กรบริหารส่วนตำบลสะพานหินให้การสนับสนุน พื้นที่ ต.สะพานหินถือว่ามีความเข้มแข็งมาก และสามารถจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนในส่วนของปฏินิพนธ์/ชีวภาพ
	ต.วังหมัน (อ.วัดสิงห์) ต้องการจัดทำโรงสี และทำทุกอย่างจนครบขั้นตอน ทั้งการทำบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า ตลอดจนระบบการจัดจำหน่าย ผู้นำทั้ง 8 หมู่บ้านได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดทำให้เกิดการยอมรับของชุมชนได้มากยิ่งขึ้น ปัจจุบัน ต.วังหมันได้ทำโครงการนำเสนอกับทางสำนักงานเกษตรอำเภอวัดสิงห์ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโรงสีชุมชน โดยจะได้รับงบประมาณดังกล่าวในปี 2557
	ต.บางซุด (อ.สรรคบุรี) มีแกนนำส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล มีความพอใจกับการทำธุรกิจข้าวสารแบบซื้อมาขายไปมากกว่าการตั้งโรงสี และทำทุกอย่างจนครบขั้นตอน เนื่องจากไม่มีแรงงาน และไม่ต้องการรับภาระการบริหารจัดการที่มากเกินไป แต่ในปี 2557 ก็ได้รับอนุมัติงบประมาณจากสำนักงานเกษตรอำเภอ

กองทุน ข้าวสาร	สรรคบุรีในการทำโรงสีชุมชน
	ด.เที่ยงแท้ (อ.สรรคบุรี) มีแกนนำกลุ่มซึ่งปัจจุบันเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นางชนัดดา ชนะสกุลนิยม) ทำหน้าที่ขับเคลื่อน และดูแล โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี ในพื้นที่จัดตั้งกองทุนข้าวสาร มีกิจกรรมการบริหารจัดการ การสีข้าว การจำหน่าย และการจัดส่ง ทางหมู่บ้านก็หาทุนสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ ทั้งส่วนของกองทุน โครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SME) โดยพยายามเน้นการพึ่งตนเองมากที่สุด ในขณะที่มีการจัดทำสวัสดิการสำหรับสมาชิกด้วย
	ใน ด.ท่าฉนวน (อ.มโนรมย์) กรณีของการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกองทุนข้าวสารมีความพอใจกับการทำธุรกิจข้าวสารแบบซื้อมาขายไปมากกว่าการตั้งโรงสี และทำทุกอย่างจนครบขั้นตอน เนื่องจากไม่มีแรงงาน และไม่ต้องการรับภาระการบริหารจัดการที่มากเกินไป

สิน ทรัพย์ท้องถิ่น	มีสินค้า
ค้า ขายนำพา	นำภูมิใจ
ชุม นุ่มชุมทอง	ทั่วผองไทย
ชน ชื่นทุกวัย	ไม่ยากจน

นายณรงค์ ผัดอ่อนอาย
โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาท

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม
สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิสาหกิจชุมชน
จังหวัดชัยนาท

กิจกรรมที่ 1 : ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนให้กับชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง

ประชุมชี้แจงการจัดแบบบันทึกรายจ่ายครัวเรือน (แบบใหม่) ให้กับแกนนำแต่ละตำบล

สมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน นำแบบบันทึกรายรับรายจ่ายครัวเรือนไปจัดทำในครัวเรือนของตนเอง

พูดคุยกับชาวบ้านที่จวบนี้ที่กบฏชีราขรับรายจ่ายครัวเรือนในการประชุมประจำเดือนของตำบล

พูดคุยกับชาวบ้านที่จวบนี้ที่กบฏชีราขรับรายจ่ายครัวเรือนในการประชุมประจำเดือนของตำบล

ประชุมติดตามการจัดเก็บบัญชีครัวเรือนของตำบลวังหมัน

ประชุมติดตามการจัดเก็บบัญชีครัวเรือนของตำบลท่าชัย

**กิจกรรมที่ 2 : อบรมให้ความรู้แก่ผู้นำกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้าน
วิสาหกิจชุมชน**

การให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการงานวิสาหกิจชุมชน

ผู้เข้าอบรมร่วมกิจกรรมการจำลองเหตุการณ์การดำเนินธุรกิจด้วยตนเอง

ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์ จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจ(แผนธุรกิจ)

คณะวิทยาการจากภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แนะนำการวิเคราะห์แผนธุรกิจชุมชน

การทำความเข้าใจกับคณะกรรมการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

การฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน (แผนธุรกิจ)

กิจกรรมที่ 3 : ศึกษาดูงานต้นแบบงานวิสาหกิจชุมชน

คณะศึกษาดูงานเครือข่ายจังหวัดชัยนาท

ศึกษาดูงานมหาวิทยาลัยชาวนาของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้การกำจัดของเสีย โดยนำผักตบชวามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดที่ได้มาตรฐาน

เรียนรู้การใช้เตาพลังงานจากวัตถุดิบธรรมชาติแบบยั่งยืน/การผลิตไบโอดีเซลใช้เอง

ศึกษาการเพาะเห็ดแบบกองฟืนและแบบโรงเรือน

การผลิตผักปลอดภัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ศึกษาดูงานการผลิตข้าวสารของ โรงสีชัยโฮสเทล

เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยบ้านท่าพระ

ศึกษาห้องจัดการตกแต่งผักส่งจำหน่าย และการจัดการแปลงผัก

เรียนรู้การเพาะเมล็ดพันธุ์ข้าวจากปราชญ์ชาวนา ลุงทองเหมาะ แจ่มแจ้ง

เยี่ยมชมการปลูกข้าวอินทรีย์ตามวิถีเกษตรพอเพียง

กิจกรรมที่ 4 : การสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด และจัดเวทีวิเคราะห์/ สังเคราะห์ข้อมูล

ประชุมคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อจัดทำแบบสำรวจข้อมูล

The image shows three overlapping survey forms. The top form is titled 'แบบสำรวจข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด' and includes sections for 'ข้อมูลส่วนตัว' (Personal Information), 'ข้อมูลการผลิต' (Production Information), and 'ข้อมูลการตลาด' (Marketing Information). The middle form is titled 'แบบสำรวจข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด (ภาคครัวเรือน)' and includes sections for 'ข้อมูลส่วนตัว' (Personal Information), 'ข้อมูลการผลิต' (Production Information), and 'ข้อมูลการตลาด' (Marketing Information). The bottom form is titled 'แบบสำรวจข้อมูลด้านการผลิต/การตลาด' and includes sections for 'ข้อมูลส่วนตัว' (Personal Information), 'ข้อมูลการผลิต' (Production Information), and 'ข้อมูลการตลาด' (Marketing Information).

แบบสำรวจข้อมูลประเด็นวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยนาททั้ง 4 ประเด็น

ประชุมตัวแทนกรรมการเครือข่ายแต่ละตำบล เพื่อสรุปข้อมูลจากแบบสำรวจ

ตัวแทนกรรมการเครือข่ายแต่ละตำบลร่วมกันสรุปข้อมูล

การจัดเวทีคืนข้อมูลและการเรียนรู้ข้อมูลให้กับชุมชน

การจัดเวทีคืนข้อมูลและการเรียนรู้ข้อมูลให้กับชุมชน

กิจกรรมที่ 5 : สนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 12 ตำบลในโครงการ
5.1. การจัดเวทีสร้างการเรียนรู้ข้อมูลแบบรอบด้าน

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลท่าชัย

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพตำบลนางเลิ้ง

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตำบลหนองมะโมง

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลสะพานหิน

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลวังหมัน

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนข้าวสารตำบลบางซุด

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลหัวขุ

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลท่าฉนวน

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายเมือตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหันคา

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายปุยอินทรีย์ตำบลเสือโฮก

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายแม่ลี้ดพันธุ์ข้าวตำบลโพนางคำออก

การประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนข้าวสารชุมชนตำบลตี่ขงแท้

5.2. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่
ภาพกิจกรรม

ร่วมประชุมกับคณะของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท เพื่อวางแผนการทำงานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท

การให้คำปรึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ขยาย 38 แห่งในการดำเนินงานโครงการฯ ABC.

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในการจัดเก็บแบบบันทึกรายรับรายจ่ายครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองชัยนาท

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในการจัดเก็บแบบบันทึกรายรับรายจ่ายครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสรรพยา

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน โครงการฯ ให้กับคณะทำงานจังหวัดสระบุรี

บริการศึกษาดูงานให้กับคณะของมูลนิธิสัมมาชีพ

5.2.3. การประสานงานภาคีความร่วมมือกับส่วนกลาง

การประชุมเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนงาน โครงการฯ กับ สกว.

การประชุมกับรายงานความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานโครงการฯ

การประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลการดำเนินงานให้กับผู้ทรงคุณวุฒิของ สกว.

การร่วมงานมหกรรมวิชาการของ สกว.

การแนะนำให้ความรู้การดำเนินงาน โครงการฯ แก่เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน

การร่วมประชุมการดำเนินงานโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบ ABC. ของกระทรวงมหาดไทย

ประสานงานกับสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาทในการสนับสนุนงานวิสาหกิจชุมชน

การจัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมประมวลผลบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือน (ABCD v3.0) ให้กับเจ้าหน้าที่ของ อปท. จำนวน 38 แห่ง/สนง.พัฒนาชุมชน/สนง.จังหวัดชัยนาท

การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC. จังหวัดชัยนาท

การจัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ จังหวัดชัยนาท ครั้งที่ 1